

Evaluering av Friluftslivets år 2025

Leverandør
Rambøll Management Consulting

Oppdragsgiver
Norsk Friluftsliv

Dato
juni 2026

Oppdragsnavn: Evaluering av Friluftslivets år 2025

Mottaker: Norsk Friluftsliv

Dokument: Rapport

Dato: 15. juni 2026

Skrevet av: Eline Moe Vestrheim, Marie Bjella, Kristin Gitlestad, Sonja Siebenlist Smidsrød, Peder Laumb Stampe og Karina Storeng Ikhsani

Alle bilder er hentet fra Adobe Stock

Sammendrag

Friluftslivets år 2025 var en nasjonal mobiliserings- og kommunikasjonsatsing med mål om å skape økt oppmerksomhet om friluftsliv, invitere flere inn i friluftslivsfellesskapet og bidra til økt deltakelse i friluftsliv. Satsingen bygget på samarbeid mellom Norsk Friluftsliv, medlemsorganisasjoner, andre frivillige organisasjoner, kommuner, fylkeskommuner, friluftsråd, frivillige aktører og andre samarbeidspartnere over hele landet.

Denne evalueringen har undersøkt hvordan satsingen ble planlagt og gjennomført, hvilke resultater som ble oppnådd, hvilke faktorer som fremmet eller begrenset måloppnåelse, og hvilke **læringspunkter** som kan tas med videre. Evalueringen bygger på innsikt fremskaffet fra gjennomgang av prosjektdokumentasjon, foreliggende statistikk og intervjuer med relevante aktører.

Hovedfunn

Evalueringen tyder på at Friluftslivets år 2025 i stor grad lyktes med å mobilisere aktører, skape aktivitet og øke synligheten rundt friluftsliv. Satsingen har bidratt til omfattende aktivitet over hele landet, stor **medieoppmerksomhet** og bred mobilisering blant organisasjoner, frivillige, kommuner og andre aktører.

Resultatene fra IPSOS viser blant annet økning i andelen som har prøvd nye friluftaktiviteter, økning i ukentlig deltakelse i friluftaktivitet og økning i andelen som har invitert eller blitt invitert med på tur. Samtidig ble ikke alle effektmål nådd. Målet om at flere skulle finne relevant informasjon om friluftsliv ble ikke oppnådd, og målet om 25 prosent økning i medieomtale ble bare delvis nådd.

Evalueringen viser at Friluftslivets år i stor grad fungerte som en mobiliserings- og forsterkningssatsing. Satsingen bidro i hovedsak til å styrke, synliggjøre og

videreutvikle eksisterende aktivitet, samarbeid og engasjement, fremfor å etablere helt nye strukturer eller organisasjonsformer.

Mangfold og inkludering

Friluftslivets år hadde en tydelig ambisjon om å nå grupper som tradisjonelt deltar mindre i friluftsliv. Evalueringen tyder på at satsingen har bidratt til å synliggjøre et bredere bilde av hva friluftsliv kan være, blant annet gjennom fokus på nærnatur, lavterskelaktiviteter, fellesskap og hverdagsaktivitet.

Flere organisasjoner og aktører opplever at de har nådd nye personer gjennom året. Samtidig gir datagrunnlaget begrensede muligheter til å dokumentere i hvilken grad satsingen faktisk har nådd prioriterte målgrupper eller ført til varige endringer i deltakelse blant grupper som tradisjonelt deltar mindre i friluftsliv.

Evalueringen viser også at forståelsen av mangfold og inkludering har variert mellom aktørene. Noen har forstått målet som å nå spesifikke grupper, mens andre har lagt vekt på å nå personer som vanligvis ikke deltar i egne aktiviteter. Dette illustrerer behovet for tydelige forventninger og en felles forståelse av hva inkluderingsarbeidet skal bidra til i framtidige satsinger.

Organisering og gjennomføring

Evalueringen tyder på at planleggingen og gjennomføringen av Friluftslivets år 2025 var preget av struktur, systematikk og tydelig ansvarsfordeling. Det ble etablert flere arenaer for koordinering, informasjon og erfaringsdeling, og prosjektsekretariatet arbeidet aktivt med mobilisering og støtte til organisasjoner og lokale aktører.

Samtidig viser evalueringen at mobilisering og forankring tar tid. Flere aktører etterlyser tidligere informasjon, tydeligere rolleavklaringer og større forutsigbarhet knyttet til tilskuddsmidler. Erfaringene viser også at det krever betydelig innsats å nå ut gjennom flere organisatoriske nivåer til lokale lag, frivillige og ildsjeler.

Evalueringen peker videre på at satsingens brede målbidde både var en styrke og en utfordring. Bredden ga rom for lokal tilpasning og engasjement, men gjorde det samtidig krevende for enkelte aktører å prioritere innsatsen og forstå hva som skulle vektlegges.

Hva har særlig bidratt til måloppnåelse?

Evalueringen peker på fem forhold som har vært særlig viktige for måloppnåelsen:

- Tilskuddsordningene, som muliggjorde aktivitet lokalt.
 - Lavterskelaktiviteter og fokus på nærnatur, som bidro til å redusere barrierer for deltakelse.
 - Samarbeid mellom organisasjoner, kommuner, friluftsråd og andre lokale aktører.
 - Nasjonale kampanjer med lokal tilpasning, som ga synlighet og mobilisering samtidig som aktivitetene kunne tilpasses lokale behov.
- Felles verktøy og ressurser for informasjon og kommunikasjon. Aktivitetskalenderen, som gjorde det enklere å synliggjøre og koordinere aktivitet.

Hva har begrenset måloppnåelsen?

Evalueringen peker på fire hovedutfordringer:

- Begrenset mobilisering av organisasjoner utenfor friluftslivssektoren.
- Utfordringer knyttet til forankring i kommuner og fylkeskommuner.
- Et bredt og komplekst målbidde som ble forstått ulikt av ulike aktører.
- Store forskjeller i kapasitet og ressurser mellom organisasjonene som deltok i satsingen.

Læringspunkter og anbefalinger

Evalueringen peker på flere sentrale læringspunkter for framtidige nasjonale satsinger.

For det første fremstår nærnatur, lavterskelaktiviteter og tilgjengelige møteplasser som viktige virkemidler for å redusere barrierer og gjøre friluftsliv relevant for flere.

For det andre viser erfaringene at samarbeid gir stor merverdi når det er forankret i konkrete behov, tydelige roller og felles nytte.

For det tredje viser evalueringen at mobilisering og forankring tar tid. Tidlig involvering, gjentatt kommunikasjon og lokal forankring fremstår som avgjørende for å lykkes.

For det fjerde viser erfaringene at aktører opplever størst nytte av nasjonale satsinger når de kombinerer nasjonal synlighet med muligheter for lokal tilpasning og lokal synliggjøring.

Til slutt viser evalueringen at det er enklere å dokumentere aktivitet og mobilisering enn varige effekter. Dersom framtidige satsinger ønsker å dokumentere langsiktige effekter på deltakelse, inkludering og folkehelse, vil det være behov for tydeligere målstruktur, bedre indikatorer og mer systematisk datainnsamling over tid.

Samlet vurdering

Samlet vurderer vi at Friluftslivets år 2025 i stor grad har lyktes med å mobilisere aktører, skape aktivitet og øke oppmerksomheten

rundt friluftsliv i befolkningen. Satsingen har bidratt til økt synlighet, nye samarbeidsrelasjoner og et sterkere fokus på nærnatur, lavterskeltilbud og inkludering.

Samtidig er det begrenset grunnlag for å dokumentere varige effekter på deltakelse, aktivitetsnivå og folkehelse. Hvorvidt erfaringene og resultatene fra Friluftslivets år fører til langsiktige endringer, vil i stor grad avhenge av videreføring av samarbeidsrelasjoner, aktiviteter og arbeidsmåter etter 2025.

Innhold

Sammendrag.....	2
1 Innledning	7
1.1 Friluftslivets samfunnsøkonomiske betydning	8
1.2 Evalueringsspørsmål og datakilder	9
1.3 Datakilder	11
1.4 Leserveiledning og rapportens oppbygning.....	11
Kapittel 2: Bakgrunn og formål med satsingen.....	13
2.1 Mål og målgrupper for Friluftslivets år 2025.....	14
2.2 Strategi og arbeidsform for Friluftslivets år 2025	16
Kapittel 3: Gjennomføringen av året.....	18
3.1 Styringsmodell og organisering.....	19
3.2 Roller og ansvar	19
3.3 Markedsføring.....	21
3.4 Aktiviteter og arrangementer	22
Kapittel 4: Funn fra datainnsamling	25
4.1 Funn fra dokumentstudier	26
4.1.2 Måloppnåelse	26
4.1.3 Organisering, prosesser, aktiviteter og tiltak i regi av prosjektorganisasjonen.....	40
4.1.4 Gjennomgang av tilskudsrapporter	49
4.1.5 Oversikt over aktiviteter på organisasjonsnivå	56
4.2 Funn fra workshops	71
4.2.1 Hva fungerte i gjennomføringen av Friluftslivets år 2025?.....	71
4.2.4 Hvilke utfordringer ble erfart?.....	73
4.2.5 Hva bør videreføres?.....	74
4.2.6 Forskjeller mellom aktørene	75
4.3 Funn fra intervjuer	75
4.3.1 Måloppnåelse	75
4.3.2 Organisering, prosesser, aktiviteter og tiltak.....	81
4.3.3 Erfaringer fra samarbeidsprosjekter	84
4.4 Funn fra spørreundersøkelser.....	88
4.4.1 Friluftsknappen	88
Kapittel 5: Konklusjon og vurderinger	93

5.1 Måloppnåelse, delmål og effektmål.....	94
5.1.2 Mangfold og inkludering: I hvilken grad har satsingen nådd mennesker som tradisjonelt deltar mindre i friluftsliv, og hvilke tiltak har hatt størst effekt for disse?.....	97
5.2 Organisering, prosesser, aktiviteter og tiltak.....	101
5.3 Erfaringer på organisasjonsnivå.....	106
5.4 Avsluttende vurderinger	108
Kapittel 6: Læringspunkter.....	114
6.1 Overordnede læringspunkter	115
6.2 Læringspunkter for videre arbeid etter Friluftslivets år 2025.....	116
6.3 Anbefalinger ved et nytt Friluftslivets år	118
Kapittel 7	121
7.1 Analytisk rammeverk.....	122
7.1.1 Overordnet endringsteori.....	122
7.2 Metoder for datainnsamling.....	123
7.2.1 Dokumentgjennomgang og rapporteringsdata	123
7.2.2 Spørreundersøkelser	125
7.2.3 Kvalitative intervjuer.....	125
7.2.4 KI-assistert gjennomgang av tilskuddsrapporter	128
7.2.5 Medvirkning i forbindelse med utarbeidelse av læringspunkter.....	132
7.3 Drøfting av data	132
7.3.1 Intervjuer	133
7.3.2 Data på måloppnåelse (befolkningsundersøkelse IPSOS-tall).....	133
7.3.3 Tilskuddsrapporter.....	134
7.3.4 Samfunnsøkonomiske vurderinger	134
Litteraturliste.....	136

1 Innledning

Rambøll Management Consulting har gjennomført en evaluering av Friluftslivets år 2025, på vegne av Norsk Friluftsliv. Friluftslivets år arrangeres hvert tiende år, og er en markering og feiring av friluftsliv. Satsingen har som mål å skape begeistring for et naturvennlig friluftsliv og senke terskelen for å delta, for alle. Norsk Friluftsliv hadde den overordnede regien og prosjektledelsen for året, men markeringen besto av ulike lokale aktiviteter og nasjonale tiltak i regi av både friluftslivsorganisasjonene, friluftsrådene, frivillige organisasjoner og sentrale og lokale myndigheter.

Friluftsliv spiller en viktig rolle for folkehelse, livskvalitet og sosial deltakelse. Mange frivillige aktører rapporterer om økende interesse for natur og uteaktivitet, og friluftslivet står sterkt hos store deler av befolkningen (Norsk Friluftsliv, 2024). Samtidig preges likevel samfunnsutviklingen av stadig mer stillesittende fritidsaktiviteter hos andre deler av befolkningen. Nasjonale undersøkelser, og erfaringer fra frivillig sektor, viser at deler av befolkningen møter barrierer for å delta i friluftsliv, knyttet til kunnskap, språk, sosial tilhørighet, økonomi eller tilgang til aktiviteter som oppleves relevante (SSB, 2023). Disse og andre faktorer bidrar til at friluftslivet ikke favner alle.

Friluftslivets år er en nasjonal satsing for å løfte fokuset på, og senke barrierene for, å delta i friluftsliv. Året er forankret i Stortingsmelding om friluftsliv (2016), og arrangeres hvert tiende år (Meld St. 18 (2015-2016)). Markeringen bygger på en visjon om at alle skal finne sin friluftsglede. Satsingen har som mål å øke oppmerksomheten rundt friluftsliv, senke terskelen for deltakelse og legge til rette for varige friluftsvaner i hele befolkningen. I tillegg beskrives delmål om å synliggjøre mangfoldet i friluftslivet, vise friluftslivets verdi både for individ og samfunn, invitere flere inn i etablerte fellesskap, inspirere til å prøve nye aktiviteter og styrke befolkningens kunnskap om grunnleggende ferdigheter og allemannsretten (Norsk Friluftsliv, u.å.).

Friluftslivets år 2025 ble gjennomført som et omfattende samarbeid, på tvers av ulike organisasjoner og forvaltningsnivåer. Norsk Friluftsliv var prosjekteier og ansvarlig for den overordnede styringen og nasjonale koordineringen. Administrasjonen deres fungerte som prosjektsekretariat og ledet planlegging, drift og oppfølging av satsingen. De var støttet av en styringsgruppe og rådgivende gruppe med medlemmer fra ulike frivillige organisasjoner. Kommuner, organisasjoner, lokallag, friluftsråd og frivillige sto for hoveddelen av den praktiske gjennomføringen. Arbeidet var organisert gjennom fem prioriterte arbeidsprosesser: kommunikasjon og digitalisering, aktivitet og arrangement, frivillighet og livskvalitet, samarbeid med kommuner og lokalsamfunn, samt tilskudd, tilrettelegging og nærnatur. Arbeidsprosessene hadde fokus på å skape både bred mobilisering og målrettede tiltak. Satsingen skjedde blant annet i samarbeid med Klima- og miljødepartementet, og Miljødirektoratet delte ut midler til aktiviteter og arrangementer i forbindelse med Friluftslivets år 2025. Gjensidigestiftelsen var ekstern samarbeidspartner, og delte også ut midler til friluftslivrelaterte investeringer og arrangementer (Norsk Friluftsliv, u.å.).

Til tross for at det er et «år», har arbeidet med satsingen gått over tre år, fra planlegging og mobilisering i 2023 og 2024, gjennom hovedaktivitetene i 2025, og til evaluering og oppsummering i 2026.

1.1 Friluftslivets samfunnsøkonomiske betydning

Friluftsliv og frivillighet tillegges stor betydning i norsk samfunnsutvikling, både som kilde til fysisk aktivitet, naturopplevelser og rekreasjon, og som arena for folkehelse, sosial deltakelse og fellesskap. Samtidig peker forskning på at verdien av friluftsliv ofte strekker seg langt utover selve aktiviteten. Når mennesker deltar i friluftsliv og frivillige fellesskap, kan det oppstå gevinster knyttet til helse, livskvalitet, sosial støtte, lokal mobilisering og bruk av nærnatur. En slik gevinst omtales ofte som en positiv eksternalitet. Det er positive verdier som skapes for samfunnet uten at de nødvendigvis fanges opp direkte i økonomiske regnskap eller budsjetter.

Forskning viser at kontakt med natur og fysisk aktivitet kan ha positive effekter på både fysisk og psykisk helse. Studier peker blant annet på sammenhenger mellom naturkontakt, redusert stress og bedre psykisk helse, samt at aktivitet i naturen kan bidra til økt livskvalitet, trivsel og opplevelse av mestring (Beames & Eriksen, 2016; Oisin, 2023). Også internasjonale medieoppslag har de senere årene løftet frem den norske friluftslivstradisjonen som et mulig bidrag til helse og livskvalitet, blant annet gjennom fokus på nærnatur, hverdagsaktivitet og sosialt fellesskap (Dixon, 2023).

Helsedirektoratet (2024) understreker betydningen av regelmessig fysisk aktivitet og peker på at selv lett aktivitet og reduksjon i stillesitting kan gi helsegevinst. Dette innebærer at også korte turer, hverdagsaktivitet og bruk av nærnatur kan ha betydning for folkehelsen. I et slikt perspektiv forstås friluftsliv i økende grad som mer enn tradisjonelle tur- og naturaktiviteter alene. Også nærfriluftsliv, som bruk av parker, grøntområder og nærmiljø trekkes frem som viktige arenaer for aktivitet, fellesskap og trivsel.

Friluftsliv har samtidig bred forankring i den norske befolkningen. SSBs levekårsundersøkelse om idrett og friluftsliv viser at friluftaktiviteter er den mest utbredte formen for fysisk aktivitet i befolkningen. I 2024 oppga 96,5 prosent av personer over 16 år at de hadde deltatt i friluftaktiviteter, og 90,6 prosent hadde gått tur i parker eller naturomgivelser i nærheten av boligen (SSB, 2024).

Samtidig viser SSB til at tilgang til og deltakelse i friluftsliv ikke er jevnt fordelt i befolkningen. Barrierer knyttet til økonomi, transport, tilgang til utstyr, kulturelle normer, representasjon og opplevelse av tilhørighet kan påvirke hvem som deltar i friluftsliv og hvordan natur brukes (SSB, 2023). De peker derfor på betydningen av tilgjengelig nærnatur, utlånsordninger, møteplasser og inkluderende aktiviteter for å redusere barrierer for deltakelse.

Frivillighet og organisasjonsliv trekkes også frem som viktige samfunnsressurser i arbeidet med friluftsliv og folkehelse. Forskning på frivillighet og sosial kapital peker på at frivillige fellesskap og lokale nettverk kan bidra til tillit, sosial støtte, tilhørighet og lokal mobilisering. Økonomisk teori om frivillighet viser samtidig at mennesker ofte motiveres av opplevelsen av mening, fellesskap og det å bidra til noe større enn seg selv. I forskningen omtales det som *warm glow* (Andreoni, 1990; Crumpler & Grossman, 2008). Frivillighet kan dermed bidra til å forsterke effekten av offentlige ressurser gjennom lokal innsats, samarbeid og engasjement.

Videre kan friluftsliv ha økonomiske ringvirkninger i lokalsamfunn. Friluftsliv og naturbaserte opplevelser kan ha betydning for lokal økonomi ved å støtte næringsvirksomhet knyttet til reiseliv og opplevelsesbaserte tjenester, slik som overnatting, servering, guiding og utstyrsutleie. Kunnskap fra både forskning og forvaltning viser at naturressurser kan være et viktig grunnlag for lokal verdiskaping og samfunnsutvikling (Miljødirektoratet, u.å.; Innovasjon Norge, 2025; Norsk institutt for naturforskning, u.å.)

I samfunnsøkonomisk litteratur diskuteres også betydningen av alternativkostnader, altså hva alternativet til aktivitet og deltakelse er. For mennesker som deltar i friluftsliv og frivillige fellesskap, kan alternativet i enkelte tilfeller være stillesitting, sosial isolasjon eller lav fysisk aktivitet. Det er likevel viktig å understreke at ikke all aktivitet knyttet til Friluftslivets år nødvendigvis representerer "nye" samfunnsøkonomiske gevinster i form av bedre psykisk og fysisk helse. I samfunnsøkonomiske vurderinger er det sentralt å se tiltak opp mot hva deltakerne ellers ville gjort dersom aktivitetene eller arrangementene ikke hadde eksistert. For enkelte deltakere kan alternativet ha vært stillesitting, sosial isolasjon eller lav fysisk aktivitet, mens andre sannsynligvis ville deltatt i andre former for fysisk aktivitet, sosiale aktiviteter eller friluftsliv også uten satsingen.

Dette innebærer at de faktiske mergevinstene av Friluftslivets år sannsynligvis varierer mellom ulike målgrupper og aktiviteter. De største potensielle samfunnsgevinstene synes særlig å oppstå der satsingen bidrar til å aktivisere mennesker som ellers ville hatt lav deltakelse i fysisk aktivitet, frivillighet eller sosiale fellesskap. For personer som allerede er aktive eller deltar i friluftsliv, kan effekten i større grad handle om økt synlighet, fellesskap, inspirasjon eller styrking av eksisterende aktivitet, snarere enn helt nye helse- eller samfunns effekter.

Det foreliggende datagrunnlaget gir imidlertid begrenset grunnlag for å vurdere hvilke aktiviteter som representerte ny aktivitet, og hvilke som i større grad erstattet annen aktivitet. Evalueringen kan derfor ikke konkludere med størrelsen på de samfunnsøkonomiske gevinstene av satsingen, men peker heller på mulige områder hvor slike gevinster kan oppstå.

I lys av dette forstås Friluftslivets år 2025 ikke bare som en aktivitets- og kommunikasjonskampanje, men også som en nasjonal mobiliseringsatsing med potensielle gevinster knyttet til folkehelse, frivillighet, inkludering, sosial deltakelse og bruk av nærnatur. Perspektivene danner et viktig bakteppe for evalueringens videre vurderinger av måloppnåelse, effekter og samfunnsmessig betydning av satsingen.

1.2 Evalueringsspørsmål og datakilder

Evaluering av Friluftslivets år 2025 har hatt et tredelt fokus:

1. **Vurdere måloppnåelsen i satsingen**, ved å dokumentere resultater og effekter i tråd med de fastsatte resultat- og effektmålene.
2. **Vurdere organiseringen og prosesser i satsingen**, herunder analyse av hvordan styringsmodell, samarbeid og gjennomføring har fungert og i hvilken grad det har bidratt til å fremme eller hemme ønskede resultater og effekter.

3. **Dokumentere erfaringer og innsikt som kan brukes strategisk i videre arbeid**, både nasjonalt og i Norsk Friluftslivs medlemsorganisasjoner, eller av regionale og frivillige aktører, kommuner og lokalsamfunn.

I tillegg ønsket Norsk Friluftsliv et særlig fokus på **mangfold og inkludering**, herunder årets evne til å nå ut til grupper som vanligvis ikke deltar i friluftaktiviteter.

Evalueringsspørsmålene har blitt operasjonalisert som følger:

Måloppnåelse:

- I hvilken grad har Friluftslivets år 2025 nådd sine effektmål?
- Hvilke effekter kan dokumenteres eller sannsynliggjøres over tid?
- Hvilke tiltak, prosesser eller aktiviteter har særlig fremmet måloppnåelse?
- Hvilke utfordringer har begrenset måloppnåelsen, og hvilke læringspunkter følger av dette?
- **Mangfold og inkludering:** I hvilken grad har satsingen nådd mennesker som tradisjonelt deltar mindre i friluftsliv, og hvilke tiltak har hatt størst effekt for disse? Herunder:
 - Hvordan har mangfold og inkludering vært ivaretatt i kommunikasjon, samarbeid, planlegging og gjennomføring på ulike nivåer?
 - Hvilken betydning har samarbeid med inkluderingsaktører, minoritetsmiljøer, kommunale tjenester og lokale nettverk hatt for deltakelse og engasjement?
 - Hvordan har målgrupperettet kommunikasjon – inkludert tiltak som Turmat fra hele verden – påvirket rekkevidde og deltakelse?
 - Hvilke barrierer, utfordringer og hemmere har målgruppene selv opplevd, og hva sier disse om muligheter for forbedring i fremtidige satsinger?

Organisering, prosesser, aktiviteter og tiltak

- Hvordan har styringsmodell og prosjektorganisering fungert?
- Hvordan har prosessene og organiseringen for planlegging og gjennomføring av satsingen fungert?
- Hvordan fungerte samarbeidet og koordineringen mellom prosjektets ulike nivåer og aktører gjennom satsingen?
- Hvordan fungerte innretningen av arbeidsprosesser og tiltak i satsingen?
- Hvordan fungerte ressursene og virkemidlene i satsingen?
- Hvilke organisatoriske, prosessuelle eller samarbeidsmessige fremme og hemmere kan identifiseres, og hvilke erfaringer og læringspunkter peker seg ut som særlig viktige for aktører på nasjonale, regionalt og lokalt nivå?

Erfaringer på organisasjonsnivå

- Hva har den enkelte organisasjon bidratt med i satsingen?
- Hvilke erfaringer og læringspunkter trekker organisasjonene frem fra planlegging og gjennomføring av satsingen?
- Hvilke endringer, nye arbeidsmåter eller samarbeidsformer vurderer organisasjonene som særlig relevante å videreføre?

- Hvordan vurderer organisasjonene sin egen rolle og videre utvikling fram mot et eventuelt nytt Friluftslivets år?

1.3 Datakilder

For å belyse måloppnåelse og organisering og prosesser, samt dokumentere erfaringer, har vi benyttet data fra flere kilder. Datagrunnlaget for evalueringen bygger på tilgjengelig statistikk, intern og ekstern prosjektdokumentasjon i forbindelse med Friluftslivets år 2025, spørreundersøkelse om Friluftsknappen, samt intervjuer med representanter fra prosjektsekretariatet, styringsgruppen, rådgivende grupper, medlemsorganisasjoner i Norsk Friluftsliv, andre frivillige organisasjoner, kommuner og fylkeskommuner.

1.4 Leserveiledning og rapportens oppbygning

Figur 1: Leserveiledning: Rapportens oppbygning

Rapporten er bygget opp for å gi en helhetlig vurdering av Friluftslivets år 2025, med særlig vekt på måloppnåelse, organisering, erfaringer og læringspunkter fra satsingen. Evalueringen kombinerer deskriptive funn med analyser og vurderinger av hva som har fremmet og hemmet måloppnåelsen.

Rapporten innledes med en beskrivelse av formålet med Friluftslivets år 2025, herunder visjon, mål, målgrupper og sentrale satsingsområder. Videre presenteres evalueringens metodiske tilnærming, inkludert analytisk rammeverk, datakilder og metoder for datainnsamling og analyse.

Deretter følger et kapittel som presenterer deskriptive funn ("Funn fra datainnsamling"), hvor vi presenterer hva som fremkommer gjennom dokumentstudier, intervjuer, workshops og øvrig datamateriale. Kapittelet er strukturert tematisk og beskriver blant annet:

- måloppnåelse og opplevde effekter
- mangfold og inkludering
- organisering, samarbeid og gjennomføring
- erfaringer på organisasjonsnivå
- aktiviteter, tiltak og arbeidsprosesser

Kapittelet som presenterer funn er i hovedsak beskrivende og søker å synliggjøre mønstre, erfaringer og variasjoner i materialet uten å trekke endelige konklusjoner.

I rapportens analysedel ("Konklusjon og vurderinger") vurderes funnene opp mot evalueringsspørsmålene og den utviklede endringsteorien for satsingen. Her analyseres blant annet:

- i hvilken grad Friluftslivets år 2025 har nådd sine mål
- hvilke mekanismer og tiltak som ser ut til å ha bidratt til måloppnåelse
- hvilke barrierer og utfordringer som har begrenset effektene
- hvordan organisering, samarbeid og ressursbruk har påvirket gjennomføringen
- hvilke effekter som kan dokumenteres eller sannsynliggjøres over tid

Avslutningsvis presenteres læringspunkter for fremtidige satsinger, basert på evalueringens samlede funn og analyser. Anbefalingene retter seg både mot nasjonalt nivå, medlemsorganisasjoner, regionale aktører og lokale samarbeidspartnere.

Det er viktig å understreke at Friluftslivets år 2025 er en bred og kompleks mobiliserings-satsing med mange involverte aktører og aktiviteter. Evalueringen gir derfor ikke grunnlag for å dokumentere direkte årsakssammenhenger mellom enkeltaktiviteter og effekter i befolkningen. Analysene bygger i stedet på en samlet vurdering av tilgjengelig dokumentasjon, erfaringer, mønstre og sannsynlige sammenhenger mellom innsats, aktiviteter og observerte resultater.

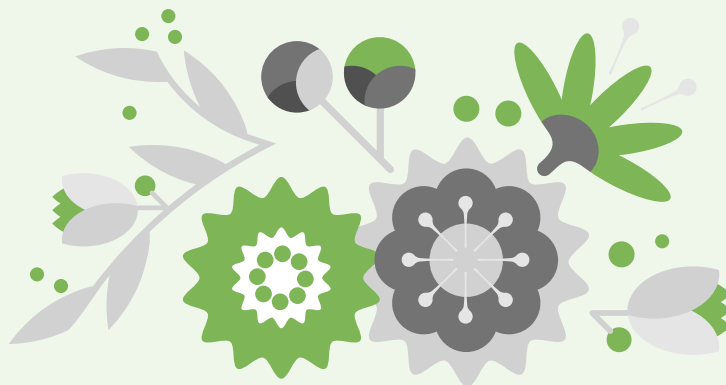
Kapittel 2: Bakgrunn og formål med satsingen

Norsk Friluftsliv har vært prosjekteier og prosjektleder for Friluftslivets år 2025. Arbeidet er gjennomført i samarbeid med blant annet Klima- og miljødepartementet og øvrige relevante departementer og direktorater.

Friluftslivets år 2025 skulle gjøre det enklere for alle i Norge å finne sin friluftsglede, gjerne i sitt nærområde (Strategiplan for Friluftslivets år 2025). Videre skulle Friluftslivets år 2025 begeistre til et naturvennlig friluftsliv og senke terskelen for å delta, og gjøre friluftslivet mer tilgjengelig for alle uavhengig av erfaring, bakgrunn og alder. En del av året innebar å mobilisere laget rundt, slik som organisasjoner, kommuner, friluftsråd, frivillige, samarbeidspartnere og offentlige aktører, slik at flere finner sin friluftsglede. Strategien for Friluftslivets år 2025 har i stor grad handlet om å synliggjøre og bygge

videre på det som allerede gjøres i lokalsamfunnene og kommunene.

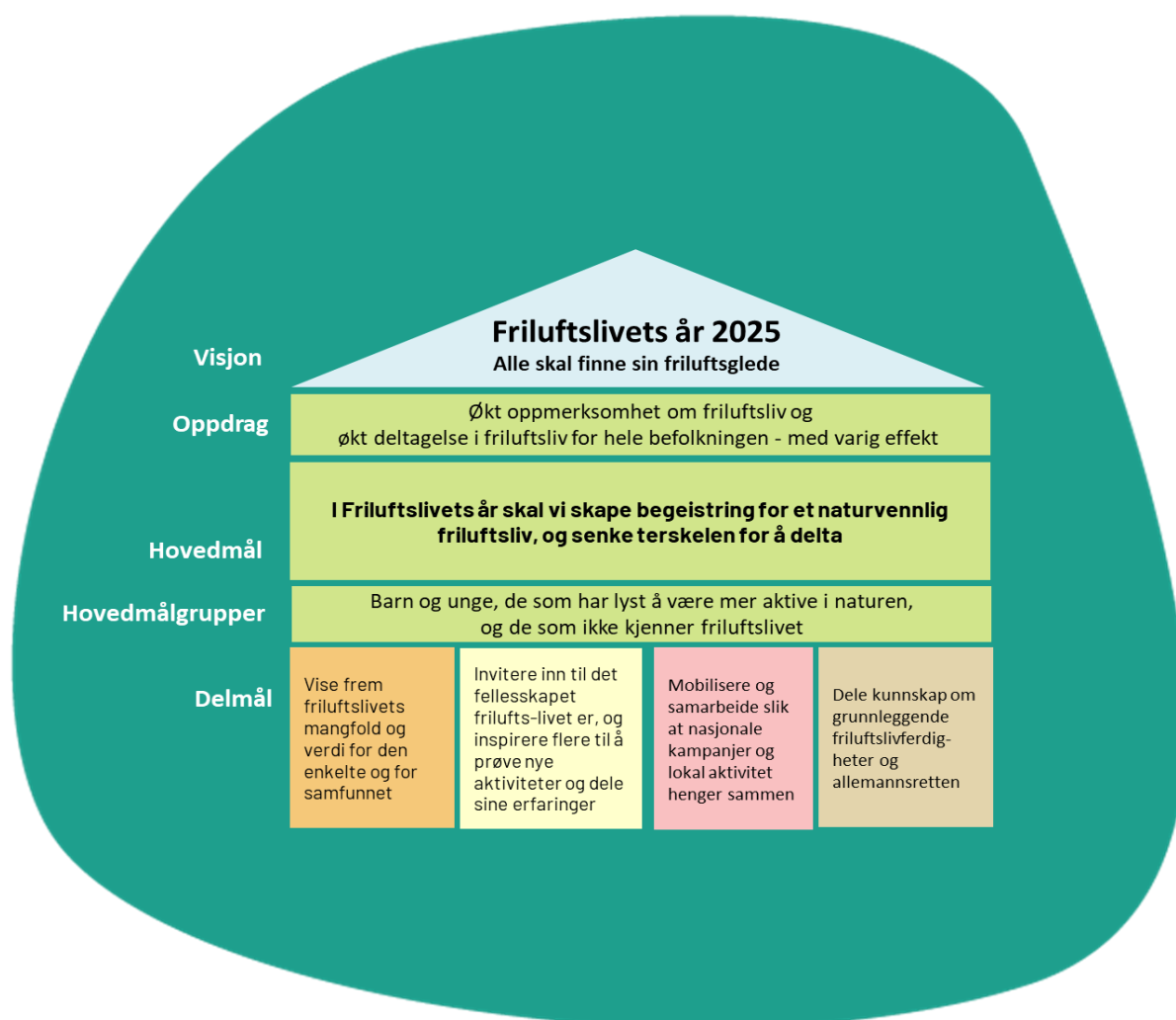
Bakgrunnen for satsingen og valgene som er gjort, er i strategiplanen forankret i en beskrivelse av nåsituasjonen som viser til betydningen av friluftsliv på psykisk og fysisk helse, friluftsliv som sosialt utjevrende og lavterskel, og at friluftsliv er viktig for å skape et sterkere engasjement for å ta vare på naturen. Det pekes derfor på behov for å fjerne hindringer for deltakelse, og lage flere åpne møteplasser og lavterskelaktiviteter.

2.1 Mål og målgrupper for Friluftslivets år 2025

I strategiplanen vises det til at «hovedmål og delmål for Friluftslivets år er formulert slik at det skal være enkelt for den enkelte organisasjon, lag, avdeling og person å bygge bro til dette fra egne kjerneoppgaver og målsetninger.» (Strategiplan for Friluftslivets år 2025). Videre presenteres visjonen, målene og målgruppene for Friluftslivets år 2025.

Figur 2: Illustrasjon av mål og visjon for Friluftslivets år 2025

Delmålene for Friluftslivets år 2025 er videre konkretisert til ulike aktiviteter (Strategiplan for Friluftslivets år 2025). Eksempelvis under delmålet «Vise frem friluftslivets mangfold og verdi for den enkelte og for samfunnet» pekes det blant annet på å legge til rette for at flere skal få prøve friluftslivsaktiviteter og gjøre flere bevisste på hva som finnes av tilbud. Under delmålet «Invitere inn til det fellesskapet friluftslivet er, og inspirere flere til å prøve nye aktiviteter og dele sine erfaringer» vises det til å invitere nye grupper ut i naturen og skape møteplasser for å bli kjent. Under delmålet

«Dele kunnskap om grunnleggende friluftslivferdigheter og allemannsretten» er sentrale aktiviteter å tilgjengeliggjøre materiell om friluftsliv, nettverk som deler kunnskap og erfaring, tilby kurs og samlinger, og oppfordre til å dele erfaringer gjennom relasjoner. Delmålet «Mobilisere og samarbeide slik at nasjonale kampanjer og lokal aktivitet henger sammen» innebærer blant annet å finne felles mål som motiverer til samarbeid og ha målrettede tilskuddsordninger.

I tillegg til målene og målgruppene som ble kommunisert ut, jobbet sekretariatet ut ifra konkrete resultat- og effektmål. Handlingsplanen viser blant annet til mål om økning i antall personer som prøver en ny friluftslivsaktivitet, økning i ukentlig deltakelse i friluftsliv og økning i medieomtale av friluftsliv:

- 25 % økning i folk som har prøvd en ny friluftslivsaktivitet
- 2 % økning i ukentlig deltagelse i friluftslivsaktivitet
- 25 % økning i antall medieoppslag relatert til friluftsliv
- Økning i mennesker som har blitt invitert, eller invitert med på tur
- Flere finner relevant informasjon om friluftsliv

Her vises det også til mål som friluftslivsorganisasjonene ønsker seg:

- Mer energi i frivilligheten
- Større og mer mangfoldig medlemsmasse
- Økt synlighet i kommunene

Hovedmålgruppene for Friluftslivets år 2025 har vært barn og unge, mennesker som har lyst til å være mer aktive i naturen, og de som ikke kjenner friluftslivet. Under presenteres beskrivelsen av hvem målgruppene er og hvordan man ønsket å nå disse gruppene gjennom Friluftslivets år, slik det er presentert i strategiplanen.

Figur 3: Illustrasjon av målgrupper for Friluftslivets år 2025, hentet fra strategiplanen

Målgrupper

Barn og unge

Vi prioriterer å nå barn og unge, for å skape trygghet og interesse for friluftsliv fra en tidlig alder. Gjennom skoler, fritidstilbud, familie og venner, ønsker vi å inspirere denne gruppen til å utforske og verdsette naturen, og legge grunnlaget for livslange friluftsvaner.

De som ønsker å være mer aktive

Vi ønsker også å nå personer i alle aldre som er interessert i å være mer ute i naturen, men som kanskje trenger ekstra motivasjon eller tilrettelegging for å ta steget fullt ut. Vi vil oppmuntre denne målgruppen til å gjøre det å være ute i naturen synlig, lett, attraktivt og tilfredsstillende, slik at det blir en vane.

De som ikke er så kjent med friluftslivet

En annen viktig målgruppe er de som ikke tidligere har deltatt i, eller som har begrenset kjennskap til, friluftsliv. Vi ønsker å vise disse det mangfoldet og tilbudet som finnes innen friluftslivsaktiviteter, og ikke minst mangfoldet av mennesker som driver med friluftsliv. Det vil være viktig å lytte til denne gruppen for å forstå deres behov, og gjøre seg kjent med hva og hvem som motiverer dem.

Friluftslivets år 2025 har hatt tre hovedbudskap i sin markedsføring mot målgruppene (Strategiplan for Friluftslivets år 2025):

- «Oppdag og bli glad i din nærnatur»
- «Prøv nye aktiviteter og lær mer om friluftslivet»
- «Bli med i et miljø, og inviter flere med inn i det fellesskapet friluftslivet er»

2.2 Strategi og arbeidsform for Friluftslivets år 2025

Gjennom Friluftslivets år 2025 har det vært en ambisjon om å styrke samarbeid og mobilisering på tvers av organisasjoner, kommuner, frivillighet og lokalsamfunn. Dette kobles i strategiplanen til erfaringer fra Friluftslivets år i Sverige, som viste viktigheten av samarbeid og dialog. I strategiplanen pekes det på at man gjennom dialog og felles aktiviteter kan «*utvide forståelsen og deltakelsen i friluftslivet, og skape varige endringer som beriker samfunnet.*» (Strategiplan for Friluftslivets år 2025).

Organisering av laget: En sentral del av prosjektsekretariatet sitt arbeid har vært å støtte og bygge opp under bidragene til de frivillige, organisasjonene, kommunene og andre som bidrar til planleggingen og gjennomføringen av Friluftslivets år. I strategiplanen beskrives dette som en avgjørende målgruppe, og som grunnmuren i prosjektet. Det å mobilisere laget som skal bidra til å

skape året og spille dem gode, blir også beskrevet som den viktigste metoden for å lykkes med satsingen. En del av dette handlet om å synliggjøre og bygge videre på det som allerede gjøres.

Synlighet: I strategiplanen beskrives en kommunikasjons- og markedsføringsstrategi for Friluftslivets år 2025. Kommunikasjonsmålene for satsingen handlet om å skape økt oppmerksomhet om friluftsliv, og mangfoldet i hva det er, både lokalt, regionalt og nasjonalt. Videre var det mål om å skape begeistring for et naturvennlig friluftsliv og senke opplevd terskel for å delta i friluftsliv. For å nå disse målene ble det beskrevet følgende strategier (Strategiplan for Friluftslivets år 2025):

- Tilrettelegge markeditiltak og brukerreiser som leder til handling og slik gir økt deltakelse i friluftsliv i alle deler av befolkningen – med varig effekt
- Ha en nettside som inspirerer til å prøve nye aktiviteter, lære noe nytt, finne sin friluftsglede og finne andre å oppleve friluftsliv med
- Inspirere til å invitere andre med og skape en følelse av tilhørighet for alle i miljøer
- Tilrettelegge for dialog og 1:1 kommunikasjon (viktig for blant annet nye i sine lokalsamfunn, eldre og de som ikke er tilknyttet noe)

Aktivitet: En prioritering i satsingen var å senke terskler for deltakelse og gjøre friluftsliv mer tilgjengelig, relevant og inkluderende for flere grupper i befolkningen. Dette innebar blant annet et fokus på lavterskelaktiviteter, nærnatur, god informasjon, invitere hverandre ut og prøve nye friluftaktiviteter.

Økonomiske virkemidler og støtteordninger utgjorde en viktig del av satsingen. Flere aktører mottok tilskudd til aktiviteter og arrangementer gjennom blant annet Gjensidigestiftelsen og Miljødirektoratet.

Kapittel 3: Gjennomføringen av året

Friluftslivets år 2025 ble gjennomført som en nasjonal mobiliseringsatsing med aktivitet og involvering på tvers av nasjonalt, regionalt og lokalt nivå. Gjennomføringen bygget på samarbeid mellom medlemsorganisasjoner, andre frivillige organisasjoner, kommuner, fylkeskommuner, friluftsråd, samarbeidspartnere og lokale lag, klubber og foreninger over hele landet.

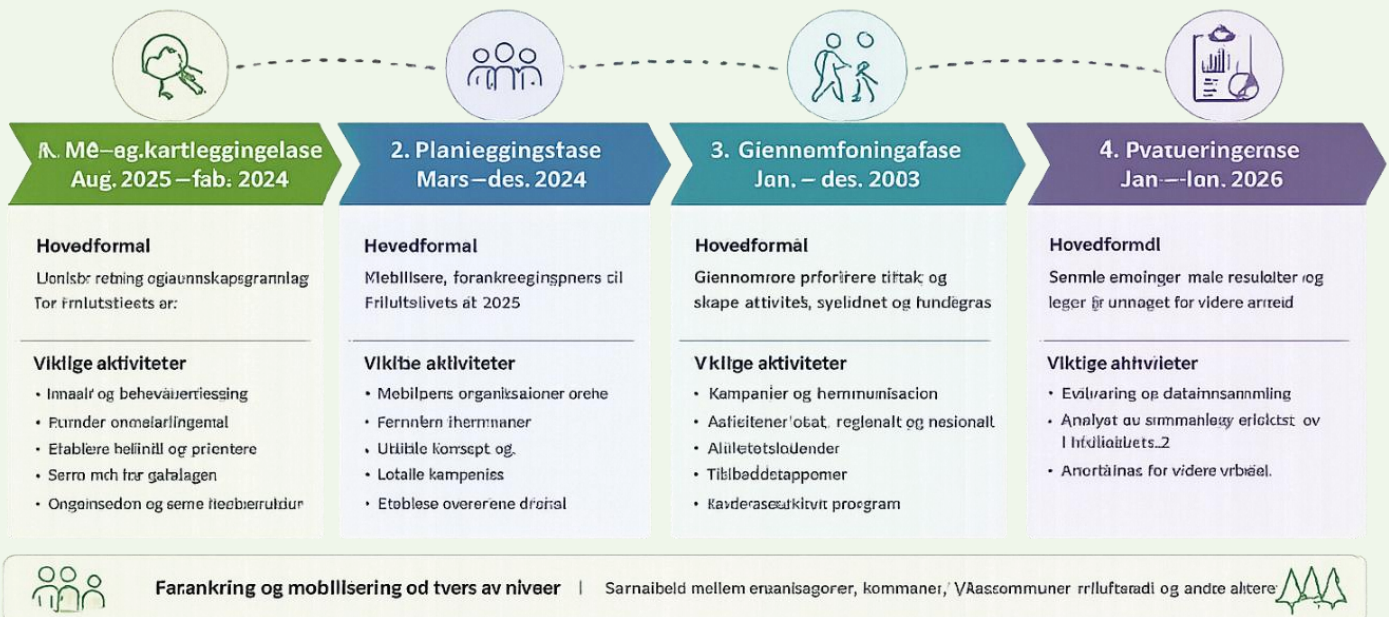
I dette kapittelet beskrives det hvordan Friluftslivets år 2025 ble planlagt, organisert og gjennomført i praksis. Kapittelet gir en oversikt over styringsmodell, organisering, sentrale aktiviteter og virkemidler, samt hvordan samarbeid, kommunikasjon og

mobilisering ble gjennomført på ulike nivåer gjennom året.

Som strategiplanen og handlingsplanene viser, er gjennomføringen av Friluftslivets år delt inn i fire faser. Disse fasene illustreres under.

Figur 4: Faser i gjennomføring av Friluftslivets år 2025

Fire faser i gjennomføringen av Friluftslivets år 2025

Spisighet og engasjement
Delt oppmøte og samarbeid som bidrar til å hente betydelig engasjement.

Aktivitet og samarbeid
Fokuser på samarbeid og deltagelse i friluftsliv.

Læring og videreformidling
Erfaringer og kunnskap brukes til å lære og videreformidle erfaringer.

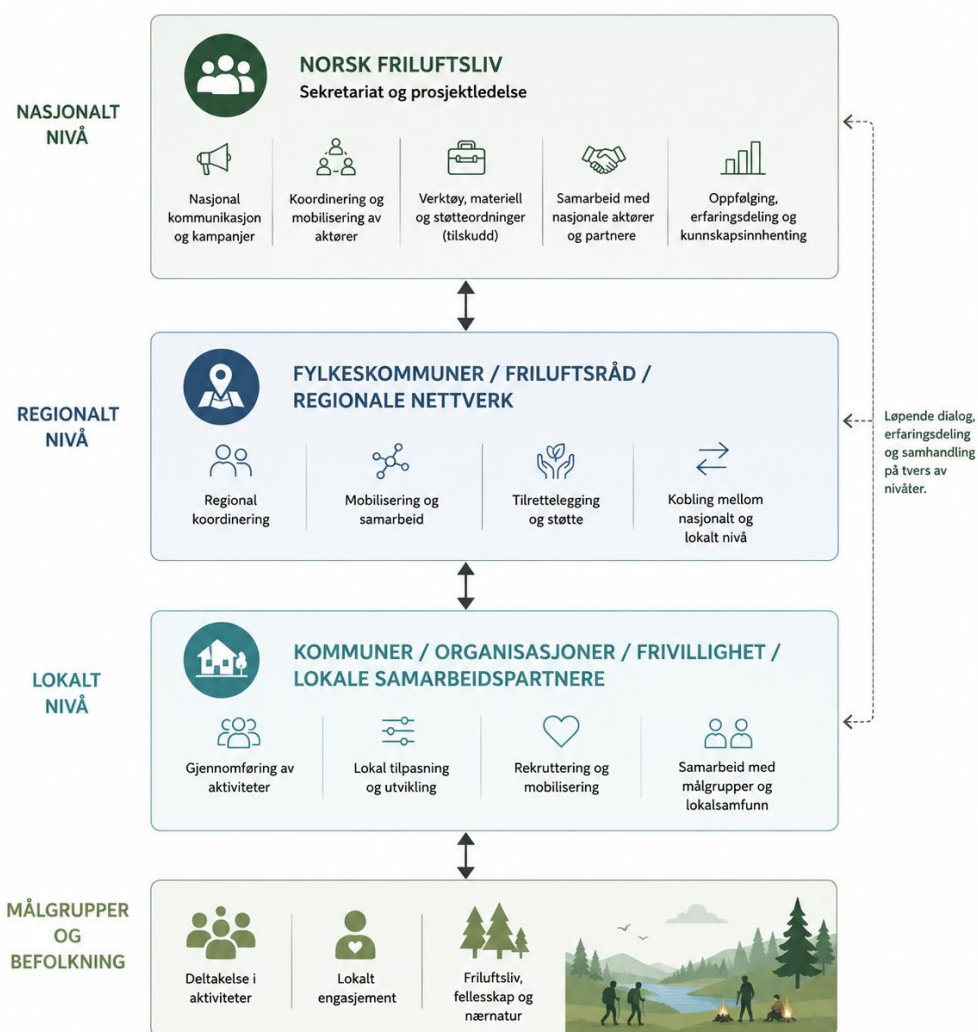
3.1 Styringsmodell og organisering

Friluftslivets år 2025 har vært organisert som en nasjonal mobiliseringssatsing med ansvar og aktivitet fordelt på nasjonalt, regionalt og lokalt nivå. Organiseringen har bygget på et samspill mellom Norsk Friluftsliv, medlemsorganisasjoner, fylkeskommuner, kommuner, friluftsråd, frivillighet og øvrige samarbeidspartnere.

Figur 5: Organisering av Friluftslivets år 2025

Organisering av Friluftslivets år 2025

En nasjonal mobiliseringssatsing bygget på samarbeid mellom aktører på nasjonalt, regionalt og lokalt nivå.

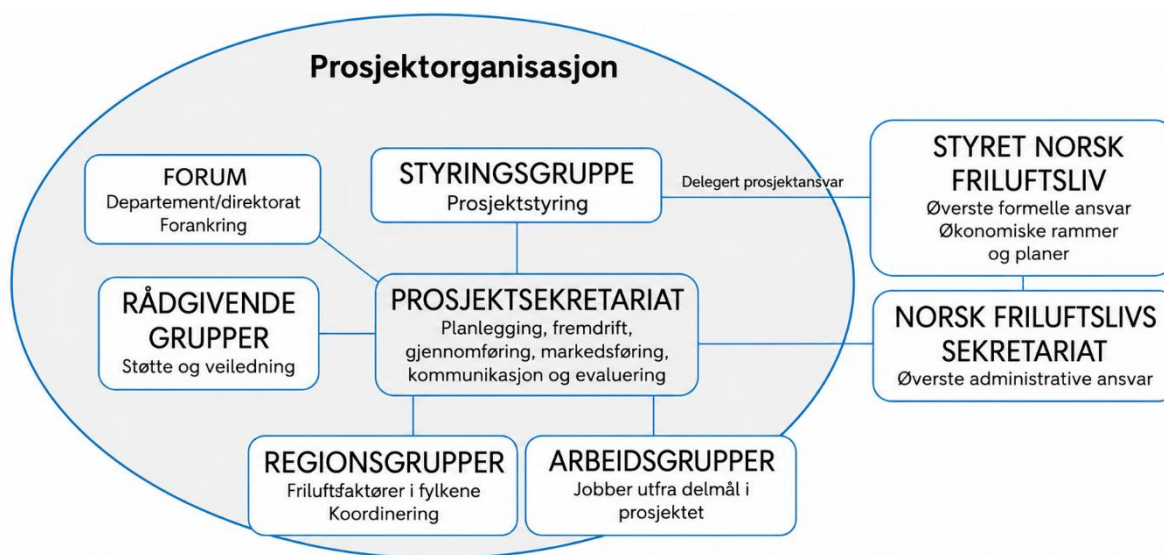
3.2 Roller og ansvar

Norsk Friluftsliv var overordnet ansvarlig for Friluftslivets år 2025, og fikk tildelt prosjekteierskapet fra Klima- og miljødepartementet. I forbindelse med Friluftslivets år 2025 ble det etablert en

prosjektorganisasjon som styrte og driftet prosjektet. Prosjektorganisasjonens ansvar og mandat var delegert fra Norsk Friluftsliv.

Prosjektorganisasjonen besto av seks ulike typer fora: styringsgruppe, prosjektsekretariat, regionsgrupper, arbeidsgrupper, rådgivende grupper og FORUM. Forholdet mellom disse, og opp mot Norsk Friluftsliv, er skissert i figuren under.

Figur 6: Oversikt prosjektorganisasjon Friluftslivets år 2025

Styringsgruppen hadde delegert prosjektansvar fra styret i Norsk Friluftsliv. De skulle utøve prosjekteierskap og hjelpe prosjekteier å ta overordnede beslutninger. Gruppen møttes 4-6 ganger per år i forkant av oppstarten til nye faser, midtveis og sluttevaluering av hver fase. Den besto av tre representanter fra styret i Norsk friluftsliv, to medlemmer av prosjektsekretariatet, tre representanter for Norsk friluftslivs medlemsorganisasjoner, en representant fra Friluftsrådernes landsforbund og en representant fra KS. Klima- og miljødepartementet var med som observatør. Styringsgruppen ble ledet av generalsekretær i Norsk Friluftsliv.

Prosjektsekretariatet besto av fire personer med ulike ansvarsområder: prosjektleder, kommunikasjon, marked og kampanjer. Opprinnelig besto prosjektsekretariatet kun av to personer (prosjektleder og kommunikasjonsansvarlig), men ble fra september 2024 utvidet med ytterligere to personer.

Arbeidsgrupper ble etablert til hver Hele Norge-kampanje for å planlegge, implementere og følge opp aktiviteter i forbindelse med de aktuelle kampanjene. Regionale og lokale aktører deltok i arbeidsgruppene, sammen med medlemmer av prosjektsekretariatet. I forbindelse med hver kampanje ble det også gjennomført et fysisk forum/arbeidsverksted, hvor både aktuelle arbeidsgrupper, organisasjonene, samarbeidsaktørene, og øvrige som hadde fått tildelt midler ble invitert.

Rådgivende grupper hadde som formål å bidra til bredere eierskap og justering av tiltak i henhold til interessentenes engasjement, erfaringer og kjerneoppgaver. Deres rolle var å gi innspill, støtte og

veiledning til prosjektet. Gruppene skulle også vurdere hvordan konsepter kunne tilpasses eget nettverk, og formidle konsepter i eget nettverk. De rådgivende gruppene hadde dermed en rolle i å styrke forankring til Friluftslivets år 2025 i organisasjonene, samt bidra til bredt eierskap. Møter ble gjennomført i forkant av styringsgruppemøtene og ellers etter behov. En rådgivende gruppe besto av kontaktpersoner fra de ulike friluftslivsorganisasjonene og den andre besto av samarbeidspartnere (representanter fra direktoratene, og andre organisasjoner/interessenter). I førstnevnte var det etterstrebet bred representasjon (f.eks. med hensyn til alder, funksjonsvariasjon, sektor, minoritetsgrupper o.l.). De rådgivende gruppene ble ledet av prosjektleder.

Regiongruppen møttes jevnlig, og besto av fylkeskoordinatorene i hvert fylke. Denne fungerte som en tredje rådgivende gruppe. Prosjektsekretariatet deltok i tillegg på fylkeskoordinatorenes lokale samlinger hvor regionale og kommunale aktører var samlet. I tillegg ble det opprettet regionale arbeidsgrupper i forbindelse med regionale signalarrangement.

Norsk Friluftsliv sine ansatte deltok også i utvikling av ressurser og markedsføring i forbindelse med Friluftslivets år.

Departementsforum ble opprettet som en arena for å skape statlig forankring, eierskap og en tverrsektoriell tilnærming til Friluftslivets år 2025. I tillegg til Norsk Friluftsliv deltok Klima- og miljødepartementet, Miljødirektoratet, Kulturdepartementet, Helsedirektoratet, Helse- og omsorgsdepartementet, Folkehelseinstituttet, Kunnskapsdepartementet, Inkluderings- og mangfolds direktoratet, Barne- og familiedepartementet, Kommunal- og distriktsdepartementet og Landbruks- og matdepartementet.

I tillegg til den formelle prosjektorganisasjonen har også en rekke andre aktører og samarbeidspartnere vært involvert i Friluftslivets år 2025, på ulike måter: friluftslivsorganisasjonene, frivillige og andre ideelle organisasjoner, regjeringen, Stortinget og direktorater, profiler, ambassadører og influensere, universiteter, høyskoler, folkehøyskoler og leirskoler, det kongelige slott ved H.K.H Kronprins Haakon som høy beskytter, friluftsråd og FNF-koordinatorer, media, næringsliv og transportselskap, grunneiere, fylkeskommuner og kommuner, stiftelser og bidragsytere.

3.3 Markedsføring

For å skape oppmerksomhet rundt Friluftslivets år 2025 ble det avholdt og reklamert for en rekke ulike aktiviteter, både i regi av prosjektorganisasjonen for Friluftslivets år 2025, ulike friluftslivorganisasjoner, andre frivillige organisasjoner, friluftsråd, kommuner og fylkeskommuner. Videre ble det gjennom kampanjer og andre former for markedsføring forsøkt å oppfordre og inspirere til friluftaktiviteter i privatregi, for eksempel gjennom å oppfordre til å invitere hverandre med ut på tur. I tillegg ble det gjort flere grep for å promotere året og friluftsliv generelt, blant annet gjennom Youtube-serien *Safari på tur*, lansering av *konkurransen om å lage strikkeoppskrift* til Friluftsgenseren for Friluftslivets år 2025, samarbeid med Posten om å *lage konkurransen for å finne motiv til frimerke for Friluftslivets år 2025*, *Friluftslivets år 2025-materiell* (tilgjengelig for kjøp i en nettbutikk) og *bobilturne*.

Friluftslivets år 2025 har hatt tre hovedbudskap i sin markedsføring: Oppdag din nærnatur, inviter hverandre ut og prøv nye friluftaktiviteter.

Markedsføringen av Friluftslivets år 2025 ble lagt til flere ulike kanaler og distribusjonsflater, og inkluderer både betalt markedsføring og ikke-betalt markedsføring. Kanaler og distribusjonsflater for markedsføringen inkluderer: *Annonser og innlegg på sosiale medier* som Facebook, Snapchat, Instragram og TikTok, *utendørsannonsering, TV-reklamer på reklamefrie dager, nyhetsinnslag og reportasjer* i nasjonale, regionale og lokale medier og *annonser i ulike redaktørstyrte medier* (blant annet banner i den flerkulturelleavisen Utrop).

I hovedsak ble Norsk Friluftsliv eksisterende kanaler på Facebook, Instagram, LinkedIn, YouTube, Tik-Tok og Snapchat tatt i bruk for å markedsføre Friluftslivets år 2025 på sosiale medier. I tillegg ble det opprettet en egen Facebook-side, og en egen instagramkonto dedikert til Friluftslivets år 2025.

For å nå nye målgrupper og øke synlighet ble det også etablert samarbeid med ulike nasjonale aktører: Posten («Informasjonsskrivet «På dørterskelen» og egne frimerker), 71° Nord (Norsk Friluftsliv bidro med lokale kontakter og Friluftsknappen ble inkludert i en av etappene), Donald Duck (egne striper og pocketutgivelser) og YR (informasjon om værforhold ble brukt i formidling og kommunikasjon rundt kampanjer).

I tillegg ble medlemsorganisasjonene i Norsk Friluftsliv oppfordret til å promotere Friluftslivets år 2025 opp mot sine medlemmer. Markedsføringen har også fått drahjelp fra H. K. H. Kronprins Haakon som har fungert som høy beskytter for Friluftslivets år 2025, samt Klima- og miljøministeren som har snakket om året i media og oppfordret alle landets ordførere til å delta i feiringen.

Det finnes også flere eksempler på at organisasjonene selv har promotert året og egne arrangementer. For eksempel markerte KRIK (Kristen idrettskontakt) Friluftslivets år i forbindelse med ski-VM.

3.4 Aktiviteter og arrangementer

Friluftslivets år 2025 har, gjennom kampanjer og andre markedsføringstiltak, forsøkt å både motivere til deltakelse på organiserte arrangementer i nasjonal, regional eller lokal regi, og til egeninitiert friluftslivsrelatert aktivitet.

Fem sesongbaserte kampanjer rammet inn året (se figuren under).¹ I forbindelse med kampanjene ble det både gjennomført større arrangementer i nasjonal regi, og mindre regionale og lokale arrangementer i regi av friluftslivsorganisasjoner og andre samarbeidspartnere. Det ble oppfordret til å registrere regionale og lokale arrangementer i en aktivitetskalender på friluftslivetsar.no (heretter benevnet som «Aktivitetskalenderen»), for å tilgjengelige gjøre disse for flest mulig. Gjennom ulike markedsføringstiltak ble også befolkningen oppfordret til å gjennomføre ulike kampanjerelevante friluftslivsaktiviteter i egen regi, for eksempel å invitere hverandre med på tur.

¹ Natt i naturen er en del av Friluftslivets uke, og Strandryddeuka er en forlengelse av Friluftslivets uke. Disse er derfor illustrert i figuren, men i regnet med i antall kampanjer.

Figur 7: Årshjul med sesong-kampanjer i Friluftslivets år 2025

I tillegg ble det gjennom året arrangert ulike satsninger og aktiviteter i regi av ulike friluftslivsorganisasjoner samt enkelte andre organisasjoner. Disse inkluderer:

- Hele Norge orienterer
- Hele Norge blir med 4H på tur
- Hele Norge spiser ute
- Hele Norge sanker
- Hele Norge vandrer
- Hele Norge sykler
- Hele Norge klatrer og Buldresprell
- Hele Norge ut i skogen
- Sammen for havet
- Aktiv i nærmaturen med DNT
- Kysten er klar
- Kløvertur
- Humler på tur
- Aktiv rehabilitering

I forbindelse med «Hele Norge Båler» ble det publisert en artikkel hvor Speideren hadde ulike tips til å bygge og få fyr på naturvennlig bål. Det ble også laget en episode med Safari og Speideren med fokus på å lage naturvennlig bål.

En rekke verktøy og ressurser inngikk også i Friluftslivets år 2025. I forbindelse med året ble det blant annet utviklet en ny [nettside](#) som inneholder informasjon om Friluftslivets år 2025 og kampanjene, inkludert ressurser og verktøy som friluftslivsorganisasjonene og andre samarbeidspartnere kan ta i bruk. Nettsiden inneholder [verktøykasser](#) innen ulike temaer som inneholder tips, råd og ressurser til arrangører (organisasjoner, kommuner o.l.), og inspirasjon og råd rettet mot befolkningen og privatpersoner. Et eksempel på dette er verktøykasse for å lage arrangement med bål og hvordan ta hensyn til naturen. På nettsiden, under tips og inspirasjon, ble det oppfordret til å gjennomføre *Ordførerens tur*, der ordføreren inviterer innbyggerne med på en felles vandring. Det ble også utviklet en [aktivitetskalender](#) med oversikt over aktiviteter og arrangementer innen friluftsliv i hele landet. Kalenderen lå tilgjengelig på nettsiden.

For å inspirere til friluftslivsaktivitet ble [Friluftstesten](#) utviklet og gjort tilgjengelig på nettsiden. Friluftstesten foreslår friluftslivsaktiviteter man kan teste, basert på noen innledende spørsmål for å avdekke ønsker og behov. Friluftstesten gir informasjon om de foreslåtte aktivitetene og lenker til Aktivitetskalenderen. Videre ble det utviklet et aktivitetshefte, [Friluftsknappen](#), med mål om å inspirere barn til å oppleve, utforske og ta vare på naturen. Heftet inneholder oppgaver som skal bidra til bevisstgjøring, refleksjon og økt tilstedeværelse i naturen. Oppgavene kan løses i nærområde, og heftet er rettet mot barnehage, skole, organisert aktivitet i lokale lag og familieaktiviteter.

Friluftslivets år 2025 har også løftet frem og benyttet seg av allerede eksisterende ressurser fra Norsk Friluftsliv, deriblant [Turmat fra hele verden](#) (en nettside med oppskrifter og turtips med hensikt å bygge bro mellom norsk turkultur og internasjonal matkultur) og [ressurser fra Naturen som læringsarena](#), deriblant Kampen om Huldreskogen (musikal og sanghefte), digitalt undervisningsopplegg om allemannsretten og ressurser og undervisningsopplegg for uteskole.

Kapittel 4: Funn fra datainnsamling

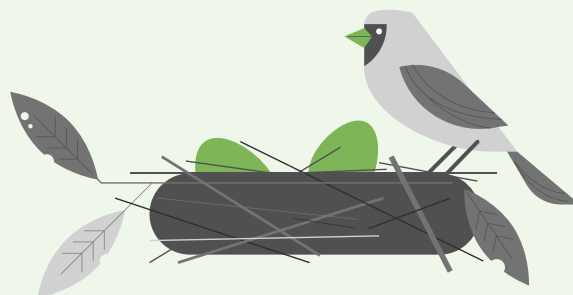
I dette kapitlet presenteres funnene fra evalueringens datainnsamling. Kapitlet bygger på dokumentgjennomgang, statistikk, workshops, intervjuer og øvrig rapporteringsmateriale innhentet gjennom evalueringen av Friluftslivets år 2025.

Formålet med kapitlet er å gi en samlet og deskriptiv fremstilling av erfaringer, opplevelser, aktiviteter, resultater og mønstre som fremkommer i datamaterialet.

I kapitlet synliggjøres både fellestrekk og variasjoner mellom ulike aktører, nivåer og deler av satsingen. Funnene presenteres i hovedsak beskrivende, uten omfattende vurderinger eller konklusjoner. Analytiske drøftinger og vurderinger av måloppnåelse,

effekter og læringspunkter presenteres i rapportens påfølgende analysekapittel.

Ettersom Friluftslivets år 2025 har vært en bred og sammensatt mobiliseringssatsing med mange involverte aktører og aktiviteter, vil funnene også reflektere variasjon i erfaringer, perspektiver og lokale forutsetninger. Datamaterialet gir derfor først og fremst grunnlag for å identifisere mønstre, sannsynlige sammenhenger og sentrale erfaringer på tvers av satsingen.

4.1 Funn fra dokumentstudier

I dette kapitlet gir vi en deskriptiv fremstilling av funn fra dokumentgjennomgangen. I det følgende fremkommer skriftlig materiale knyttet til Friluftslivets år 2025, sortert etter relevante temaer. Fremstillingen er avgrenset til å gjengi dokumentert informasjon og inneholder ikke vurderinger av måloppnåelse, effekter eller kvalitet.

4.1.2 Måloppnåelse

Befolkningsundersøkelse

Fire av fem av Friluftslivets års effektmål handler om endringer i befolkningen, herunder:

- 25 % økning i folk som har prøvd en ny friluftaktivitet
- 2 % økning i ukentlig deltagelse i friluftaktivitet
- Økning i mennesker som har blitt invitert, eller invitert med på tur
- Flere finner relevant informasjon om friluftsliv

Norsk Friluftsliv har gjennomført jevnlig befolkningsundersøkelser gjennom IPSOS som hjelper oss å svare ut måloppnåelsen på punktene over. Undersøkelsene er gjennomført for vinterhalvåret og sommerhalvåret respektivt, på samme tidspunkt i 2024 og 2025 (hhv. april for vinterhalvåret og august for sommerhalvåret).

Personer som har prøvd en ny friluftaktivitet

I undersøkelsene har respondentene først blitt bedt om å svare på hvilke av et forhåndsdefinert sett med alternative friluftaktiviteter de har gjort i løpet av siste vinter- eller sommerhalvår. Av tabell 1 kan vi lese at 95-96 prosent gjør minst én friluftaktivitet både om vinteren og om sommeren.

Tabell 1: Andel som har gjort minst én friluftaktivitet i 2024 og 2025

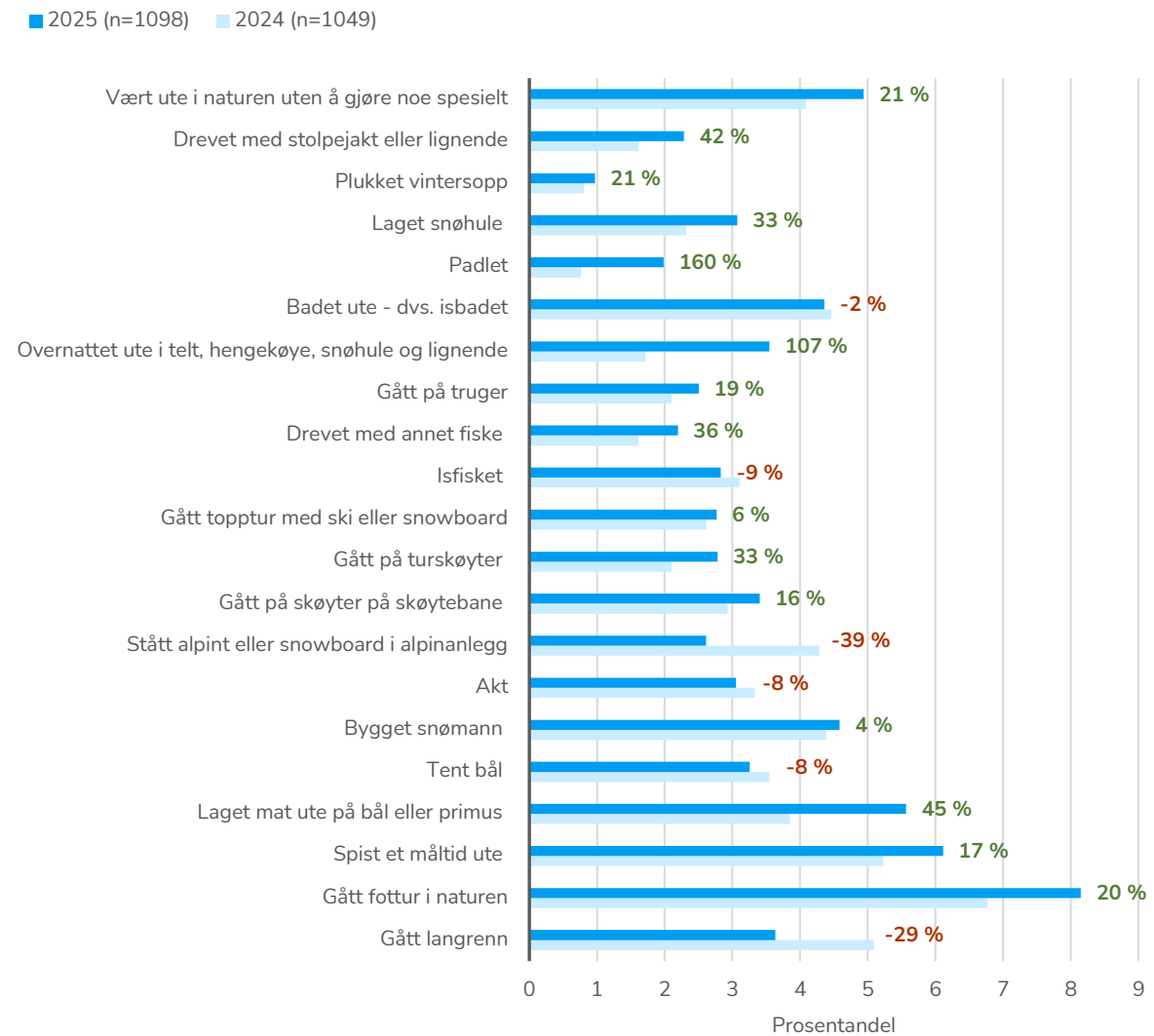
Spørsmål: Hvor ofte har du gjort en eller flere av disse aktivitetene denne vinteren / sommeren?
Andel som har oppgitt et positivt svar

Periode	2024	2025
Vinterhalvår	95 %	96 %
Sommerhalvår	96 %	96 %

Deretter har respondentene blitt bedt om å oppgi hvilke av friluftaktivitetene de gjorde **for første gang, eller for første på gang på 5 år eller mer**. Vær oppmerksom på at spørsmålet ikke inkluderer aktivitet fra personer som tidligere har prøvd, eller jevnlig utøver, en aktivitet. Av figur 8 og 9 kan vi se at det er mange som har prøvd seg på nye aktiviteter, men at det varierer betydelig fra aktivitet til aktivitet. Vi kan også se at mens det er flere aktiviteter hvor det var flere som prøvde det for første gang i 2025 enn i 2024, er det også flere hvor det motsatte er tilfellet.

Figur 8: Prøvd nye friluftaktiviteter (vinterhalvåret)

Spørsmål: Hvilken eller hvilke av disse aktiviteter har du eventuelt gjort for første gang?*

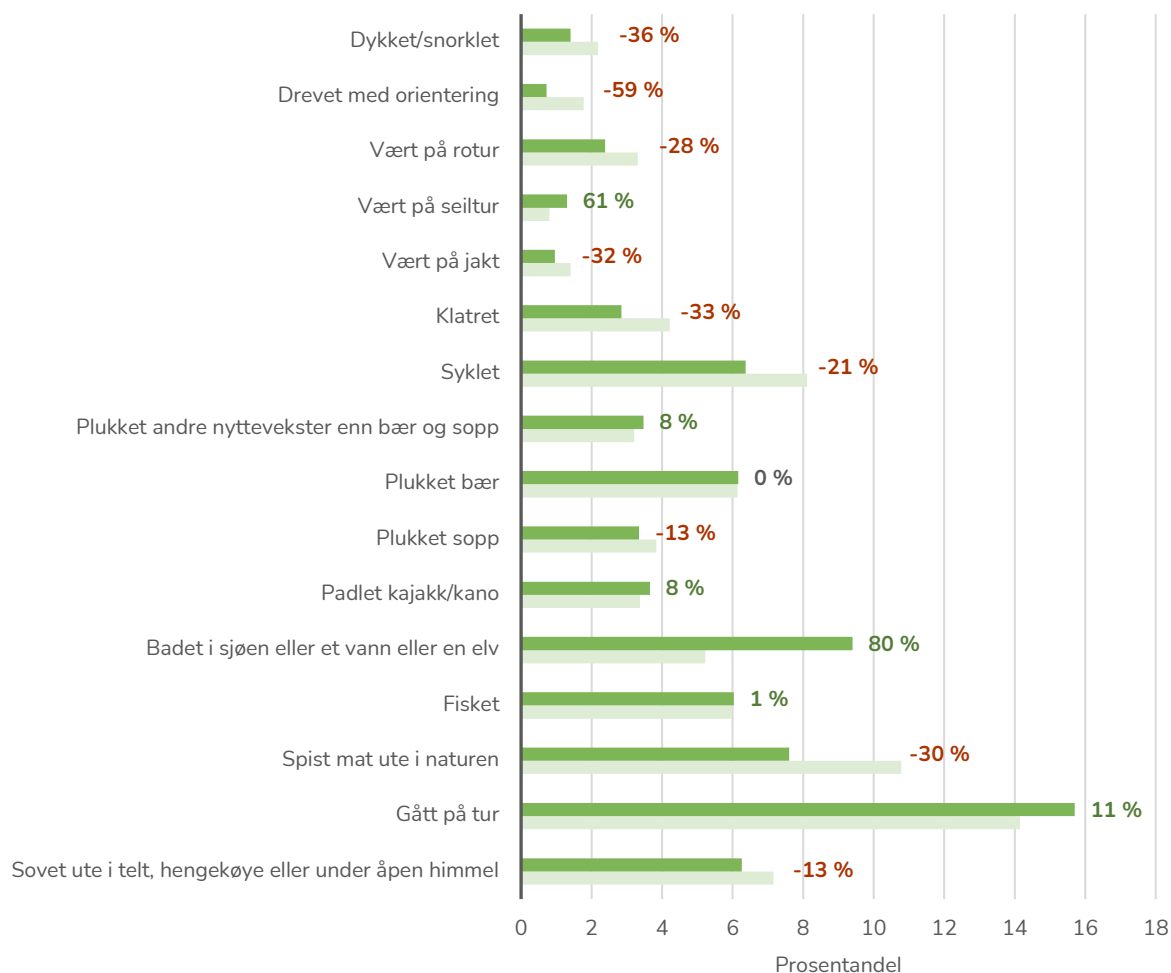

*Fullstendig spørsmålsformulering: Vi ønsker nå å vite om du denne vinteren har prøvd en eller flere aktiviteter for aller første gang eller for første gang på lenge (med lenge mener vi 5 år eller mer). Hvilken eller hvilke av disse aktiviteter har du eventuelt gjort for første gang?

Figur 9: Prøvd nye friluftaktiviteter (sommerhalvåret)

Spørsmål: Hvilken eller hvilke av disse aktiviteter har du eventuelt gjort for første gang?*

■ 2025 (n=1010) ■ 2024 (n=530)

*Fullstendig spørsmålsformulering: Vi ønsker nå å vite om du denne sommeren har prøvd en eller flere aktiviteter for aller første gang eller for første gang på lenge (med lenge mener vi 5 år eller mer). Hvilken eller hvilke av disse aktiviteter har du eventuelt gjort for første gang?

Ved å legge sammen besvarelsene, finner vi at vinteraktivitetene i gjennomsnitt hadde 3,5 prosent som prøvde disse for første gang i 2025, opp fra 3 prosent i 2024. Sommeraktivitetene hadde på sin side i gjennomsnitt 4,8 prosent som prøvde hver av dem for første gang i 2025, ned fra 5,1 prosent i 2024. Dette tar imidlertid ikke høyde for at enkeltpersoner kan ha prøvd flere aktiviteter for første gang i løpet av samme periode.

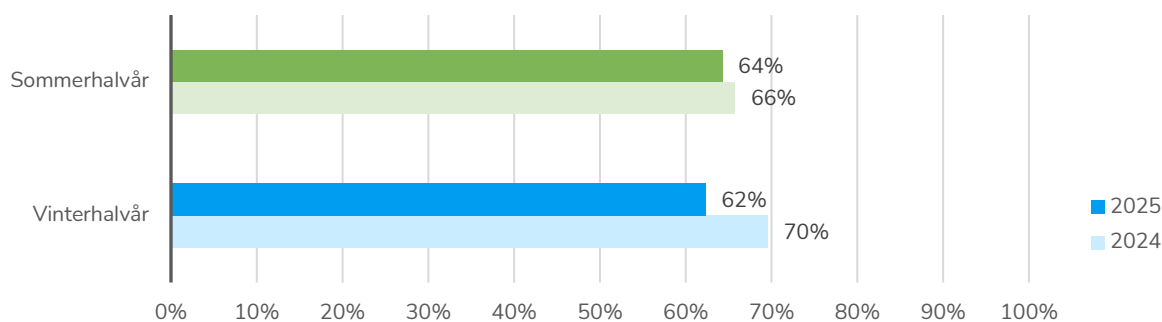
For å svare ut om det har vært en økning i folk som har prøvd en ny friluftaktivitet, ser vi derfor til den andelen som har oppgitt at de *ikke* gjorde noen av aktivitetene for første gang, jamfør figur 10. I 2025 svarte 62 prosent at de ikke hadde prøvd noen nye vinteraktiviteter, ned fra 70 prosent i 2024. For sommerhalvåret svarte 64 prosent at de ikke hadde prøvd noen nye aktiviteter i 2025, ned fra 66 prosent i 2024.

Vi kan «snu» disse tallene og si at 38 prosent (100-62) prøvde nye vinteraktiviteter i 2025, opp fra 30 prosent i 2024. På samme måte var det 36 prosent som prøvde nye sommeraktiviteter i 2025, opp fra 34 prosent i 2024. Det representerer en økning på 24 prosent for vinterhalvåret og 4 prosent for sommerhalvåret. Målet for året var en økning på 25 prosent.

Figur 10: Ikke gjort noen friluftaktiviteter for første gang

Spørsmål: Hvilken eller hvilke av disse aktiviteter har du eventuelt gjort for første gang?*

Svar: Har ikke prøvd noen nye aktiviteter for første gang

*Fullstendig spørsmålsformulering: Vi ønsker nå å vite om du denne vinteren/sommeren har prøvd en eller flere aktiviteter for aller første gang eller for første gang på lenge (med lenge mener vi 5 år eller mer). Hvilken eller hvilke av disse aktiviteter har du eventuelt gjort for første gang?

Ukentlig deltagelse i friluftaktivitet

Videre inneholder undersøkelsen spørsmål om aktivitetsnivå/hyppighet. De som oppga at de har gjort minst én friluftaktivitet ble deretter bedt om å svare på hvor ofte de gjorde en eller flere av disse i løpet av vinteren/sommeren. Som beskrevet over, er det omkring 95 prosent som har gjort minst én friluftaktivitet både vintrene og somrene 2024 og 2025.

Svaralternativene representerer spenn (f.eks. 3-4 dager i uken), heller enn konkrete tall. For å kunne svare ut om det har vært en økning i ukentlig deltagelse i friluftaktivitet, har vi derfor måttet gjøre en konvertering av besvarelsene. 3-4 dager i uken blir 3,5, 1-2 dager blir til 1,5 osv. Alle verdier er vist i de relevante tabellene under.

Fra tabell 2 kan vi se at det var færre som oppga at de gjorde vinteraktiviteter 5 dager i uken eller oftere og 3-4 dager i uken i 2025 sammenlignet med 2024, mens det var flere som oppga at de kun gjorde disse aktivitetene 1-5 ganger i løpet av hele vinterhalvåret. Konvertert, gir besvarelsene oss et gjennomsnittstall på 1,2 aktiviteter i uken i 2025. Dette representerer en 9 prosent nedgang fra et gjennomsnitt på 1,3 i 2024.

Tabell 2: Aktivitetsnivå (vinterhalvåret)

Spørsmål: Hvor ofte har du gjort en eller flere av disse aktivitetene denne vinteren?

Svaralternativ	Konverteringsverdi	Andel 2024	Andel 2025	Verdi 2024	Verdi 2025	Endring
5 dager i uken eller oftere	5,5	6 %	4 %	0,3	0,2	-37 %
3-4 dager i uken	3,5	12 %	12 %	0,4	0,4	-4 %
1-2 dager i uken	1,5	28 %	28 %	0,4	0,4	0 %
1-3 dager i måneden	0,5	25 %	25 %	0,1	0,1	1 %
1-5 ganger i løpet av vinterhalvåret	0,15	24 %	27 %	0,0	0,0	12 %
Ingen	0	5 %	4 %	0,0	0,0	-14 %
Sum		100 %	100 %	1,3	1,2	-9 %

Fra tabell 3 ser vi at utviklingen var motsatt for sommerhalvåret 2025. Sammenlignet med 2024 var det en økning i andelen som oppga at de gjorde friluftaktiviteter 5 dager i uken eller oftere eller 3-4 dager i uken, og en nedgang i andelen som oppga at de kun gjorde det 1-3 dager i måneden eller 1-5 ganger i løpet av hele sommerhalvåret. Konvertert gir det oss et gjennomsnitt på 2,1 aktiviteter i uken i 2025, 12 prosent opp fra 1,9 i 2024.

Tabell 3: Aktivitetsnivå (sommerhalvåret)

Spørsmål: Hvor ofte har du gjort en eller flere av disse aktivitetene denne sommeren?

Svaralternativ	Konverteringsverdi	Andel 2024	Andel 2025	Verdi 2024	Verdi 2025	Endring
5 dager i uken eller oftere	5,5	11 %	14 %	0,6	0,7	23 %
3-4 dager i uken	3,5	17 %	21 %	0,6	0,7	21 %
1-2 dager i uken	1,5	39 %	37 %	0,6	0,6	-5 %
1-3 dager i måneden	0,5	15 %	13 %	0,1	0,1	-13 %
1-5 ganger i løpet av sommerhalvåret	0,15	14 %	12 %	0,0	0,0	-14 %
Ingen	0	4 %	4 %	0,0	0,0	-
Sum		100 %	100 %	1,9	2,1	12 %

Samlet sett viser resultatene altså at det var en nedgang i aktivitetsnivået på vinterhalvåret 2025, men en oppgang på sommerhalvåret, sammenlignet med 2024. I tabell 4 har vi satt disse sammen for å vise totalregnestykket. Vi må ta høyde for at aktivitetsnivået er noe lavere i løpet av vinteren enn sommeren. Samlet sett, finner vi en 3 prosent økning i ukentlig deltakelse i friluftaktiviteter i 2025 sammenlignet med 2024.

Tabell 4: Aktivitetsnivå samlet

Gjennomsnittlig antall aktiviteter per uke

Periode	2024	2025	Nominell endring	Prosentvis endring
Vinterhalvår	1,3	1,2	-0,1	-9 %
Sommerhalvår	1,9	2,1	+0,2	+12 %
Samlet	3,2	3,3	+0,1	+3 %

Dette er ikke et fullstendig bilde av all friluftaktivitet, da det er begrenset til predefinerte aktiviteter. Det er heller ikke samme gruppe som har besvart undersøkelsen hver gang, og vi kan anta at respondentene representerer en gruppe som er mer interessert i friluftsliv enn gjennomsnittet siden de har valgt å svare på undersøkelsen. Det gir oss likevel en indikasjon på at det trolig har vært en økning i deltagelse i friluftaktiviteter.

Blitt invitert, eller invitert andre, med på tur

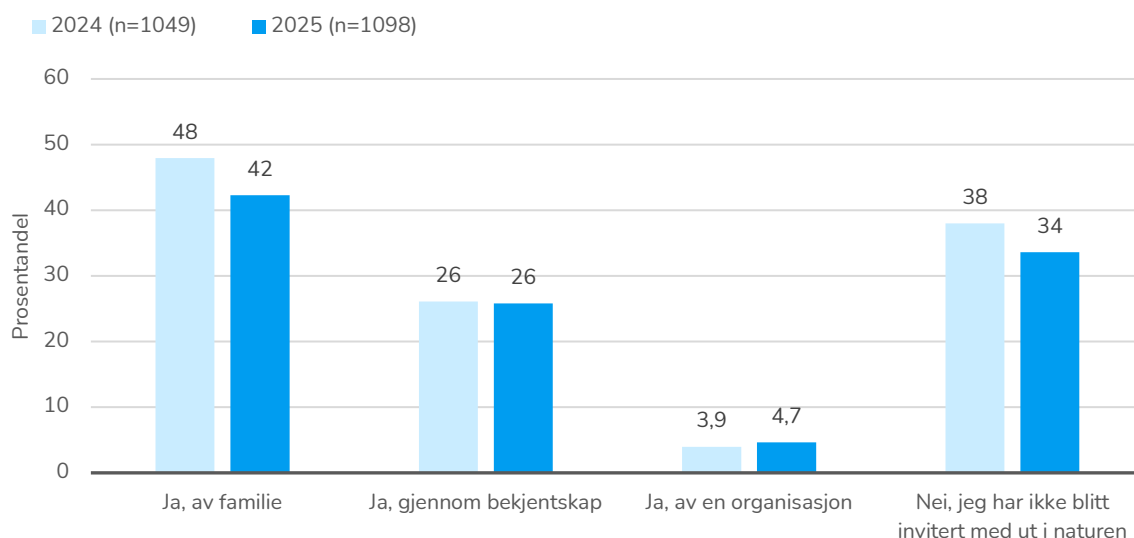
Undersøkelsen har bedt respondentene oppgi hvorvidt de har blitt invitert med på friluftaktiviteter og om de har invitert andre, fordelt på vinter- og sommeraktiviteter i hver sine undersøkelser.

På samme måte som på spørsmål om de har prøvd nye aktiviteter, er de viktigste dataene andelen som oppgir at de *ikke* har blitt invitert, eller ikke invitert andre, med ut i naturen. I figur 11 kan vi se at 34 prosent ikke ble invitert med ut på vinteraktiviteter i 2025, eller at 66 prosent *ble invitert*. I 2024 var det 62 prosent som ble invitert (38 prosent som ikke ble invitert). Det betyr at det var 4 prosentpoeng flere som ble invitert med ut i løpet av vinteren 2025 i forhold til 2024, en økning på 7 prosent.

Når vi ser på hvem de ble invitert av, finner vi at det er en nedgang i andelen som ble invitert med av familie, fra 48 prosent i 2024 til 42 prosent i 2025. Til gjengjeld var det flere som ble invitert ut av en organisasjon, fra 3,9 prosent i 2024 til 4,7 prosent i 2025.

Figur 11: Blitt invitert med ut i naturen (vinteraktiviteter)

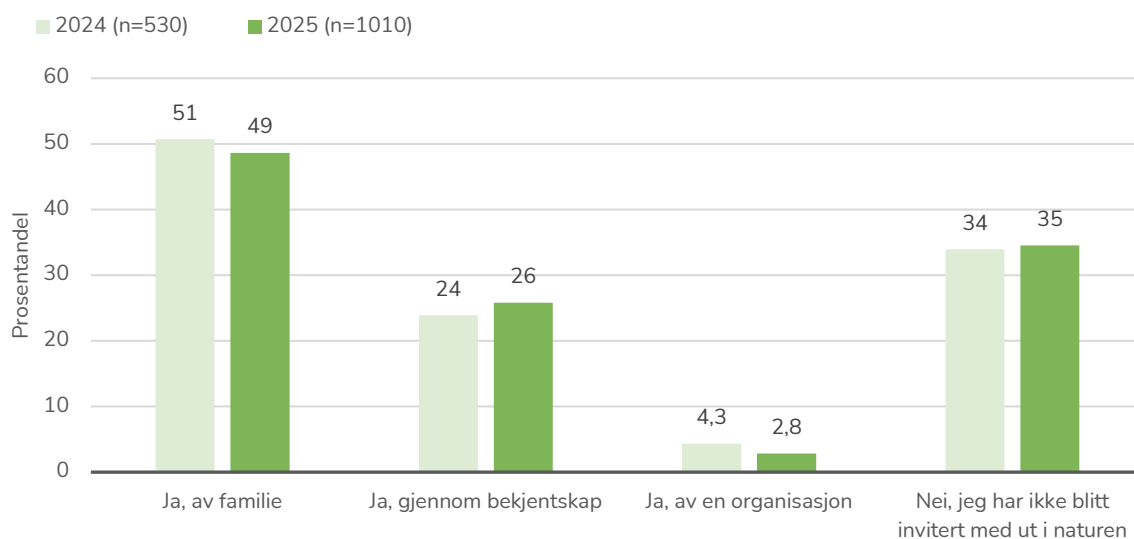
Spørsmål: Angående vinteraktiviteter du krysset av for, ble du invitert med ut i naturen i forbindelse med minst en av disse? *Flervalg med unntak av "Nei"*.

Det er mindre endring i tallene for sommerhalvåret/sommeraktiviteter. Av figur 12 kan vi se at 65 prosent ble invitert med på aktiviteter (35 prosent ble ikke invitert) i 2025, ned fra 66 (34) prosent i 2024. Her er det også en nedgang i andelen som ble invitert med av familie, fra 51 til 49 prosent, men også en nedgang i andelen som ble invitert med ut av en organisasjon, fra 4,3 prosent i 2024 til 2,8 prosent i 2025. Det er imidlertid en liten oppgang i andelen som ble invitert med ut i naturen av en «bekjent», opp to prosentpoeng fra 24 til 26 prosent.

Figur 12: Blitt invitert med ut i naturen (sommeraktiviteter)

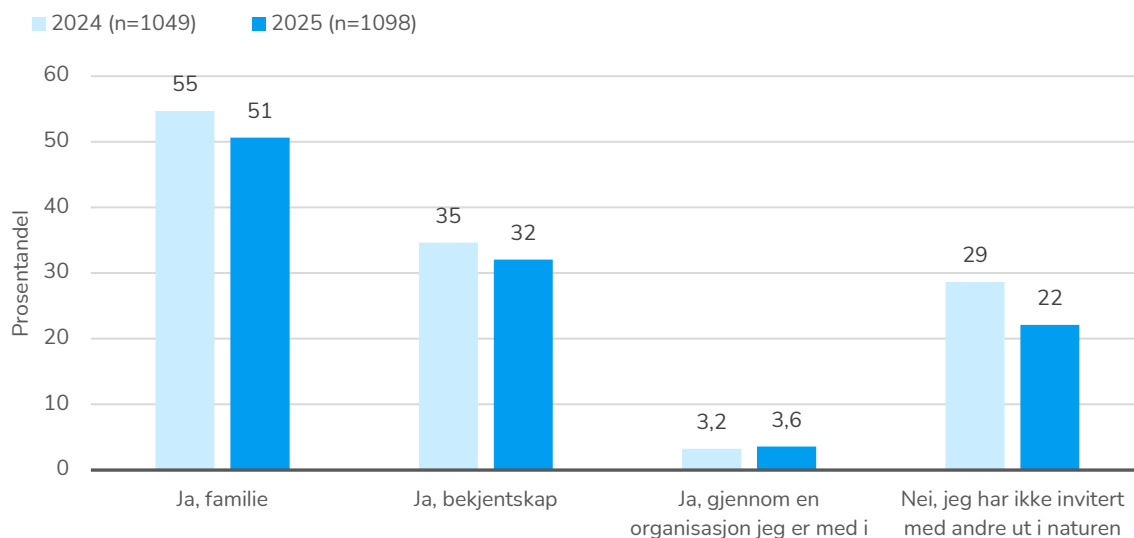
Spørsmål: Angående sommeraktiviteter du krysset av for, ble du invitert med ut i naturen i forbindelse med minst en av disse? Flervalg med unntak av "Nei".

Det er en generelt høyere andel som oppgir at de har invitert andre med ut i naturen, både når det gjelder vinter- og sommeraktiviteter. 78 prosent inviterte med noen andre ut på vinteraktiviteter i 2025, opp fra 71 prosent i 2024. Det utgjør en økning på 9 prosent. På lik linje med hvem de ble invitert med ut av, har de i mindre grad selv invitert med familie og i noe større grad invitert med personer gjennom organisasjoner de er med i.

Figur 13: Invitert andre med ut i naturen (vinteraktiviteter)

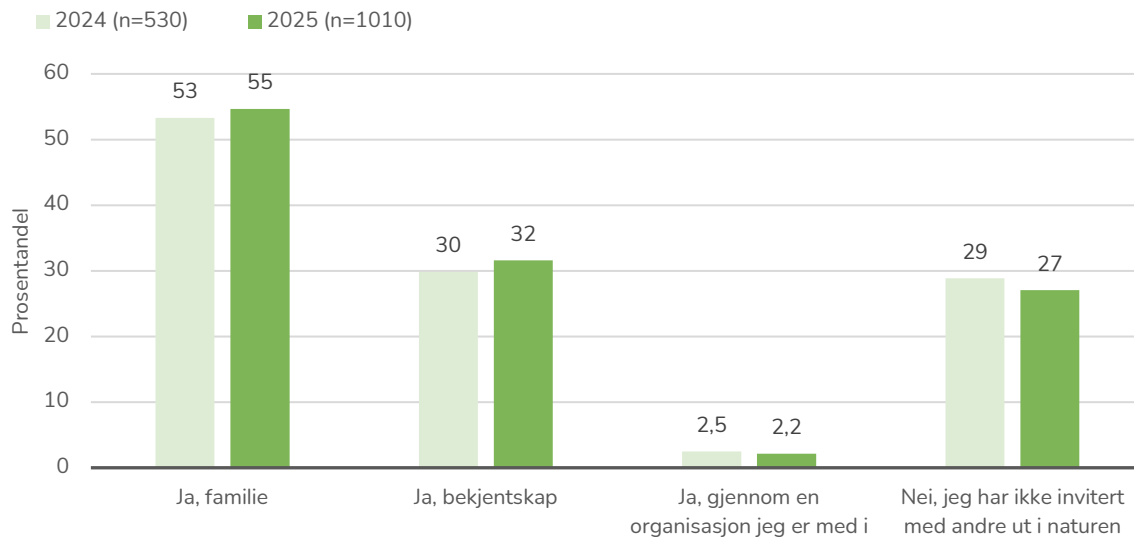
Spørsmål: Angående vinteraktiviteter du krysset av for, inviterte du andre med ut i naturen i forbindelse med minst en av disse? Flervalg med unntak av "Nei".

Andelen som har invitert noen med på sommeraktiviteter har økt fra 71 prosent i 2024 til 73 prosent i 2025. Det representerer en økning på 3 prosent. I motsetning til foregående tall, ser vi her at det var en liten økning i andelen som inviterte familie med på sommeraktiviteter i 2025, fra 53 til 55 prosent.

Figur 14: Invitert andre med ut i naturen (sommeraktiviteter)

Spørsmål: Angående sommeraktiviteter du krysset av for, inviterte du andre med ut i naturen i forbindelse med minst en av disse? *Flervalg med unntak av "Nei".*

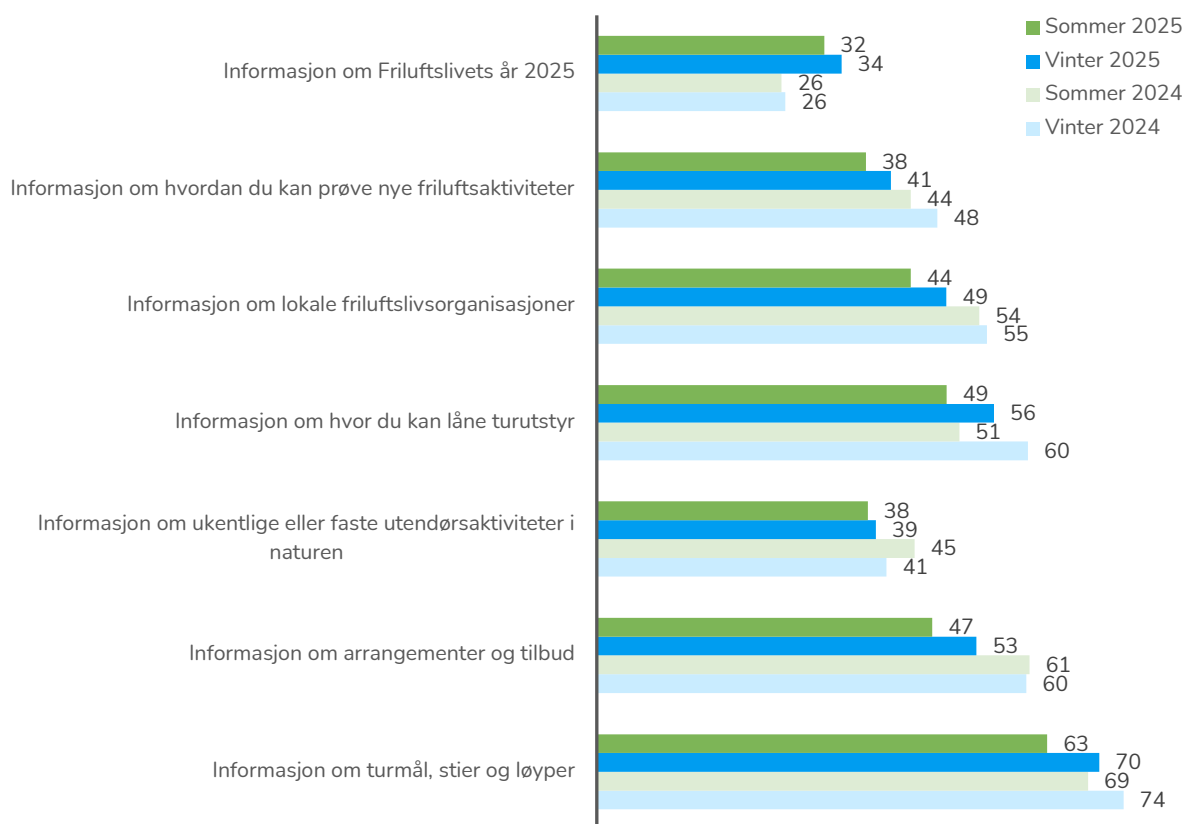

Informasjon om friluftsliv

Til slutt har respondentene i undersøkelsen blitt spurt om de vet hvor de finner informasjon om friluftslivet der de bor, jamfør figur 15. Med unntak av informasjon om Friluftslivets år, har det vært en nedgang i andelen som oppgir at de vet hvor de finner informasjon om samtlige temaer fra 2024 til 2025.

Figur 15: Informasjon om friluftslivet

Spørsmål: Vet du hvor du finner følgende informasjon om friluftslivet der du bor?

Medieundersøkelse

Ett av effektmålene for Friluftslivets år handler om presse og media, herunder mål om 25 % økning i antall medieoppslag relatert til friluftsliv. Følgende tall for presseomtale er utarbeidet av Infomedia, på vegne av Norsk friluftsliv. Alle tallene er for perioden 1. januar 2025 til og med 31. desember 2025, sammenlignet med samme periode i 2024. Analysen omfatter medieoppslag der følgende begreper er brukt:

- “Friluftsliv” (kun redaksjonell omtale)
- “Friluftslivets år”
- “Norsk Friluftsliv”

Ett av tallene som presenteres er «rekkevidde». Dette er et estimat på *hvor mange personer en omtale potensielt kan ha nådd*. Det er altså ikke det samme som hvor mange som faktisk har lest, sett eller hørt saken, men et potensielt eksponeringstall. Det er heller ikke unike personer, men telles separat for hver kanal. For en nettartikkel kan rekkevidde være nettstedets besøkstall, sidevisninger, unike brukere eller en standardisert trafikkmåling. For en papiravis kan det være samlet opplag eller lesertall. For radio og TV kan det bygge på lytter- og seertall. Det gjør at tallene kan fremstå relativt store, f.eks. 100 millioner til tross for at omtalene i hovedsak er norske og i norske medier. Derfor bør rekkevidde tolkes som en indikator på eksponeringspotensial og kun brukes til sammenligning med andre tilsvarende tall, ikke som dokumentasjon på faktisk antall personer nådd.

Friluftsliv

Mediene omtalte «Friluftsliv» 30 900 ganger i 2025, opp 14,5 prosent fra 27 000 i 2024. Omtalene i 2025 kom fra 887 unike medier og hadde en beregnet rekkevidde på 2 milliarder. Det representerer en økning på 6 prosent i antall unike medier og en økning på 11 prosent i rekkevidde.

Tabell 5: Presseomtale for "Friluftsliv" (kun redaksjonell omtale)

Periode	Omtaler	Unike medier	Rekkevidde
2024	27 000	838	1 799 M
2025	30 900	887	1 997 M
Endring	+ 14,5 %	+ 5,8 %	+ 11 %

Friluftslivets år

Mediene omtalte «Friluftslivets år» over 4 500 ganger i 2025, av 587 unike medier. Rekkevidden er beregnet til 142 millioner. Året ble altså omtalt nesten 2,7 ganger så ofte som «Norsk Friluftsliv», av 1,5 ganger flere unike medier og med 1,4 ganger så stor rekkevidde. På alle målepunktene er det naturligvis en svært stor økning fra 2024.

Tabell 6: Presseomtale for "Friluftslivets år"

Periode	Omtaler	Unike medier	Rekkevidde
2024	681	267	18,7 M
2025	4 521	587	141,7 M
Endring	+ 564 %	+ 120 %	+ 658 %

Fra en tidligere rapport fra Infomedia til Norsk Friluftsliv viser de til særlig mye dekning i forbindelse med åpningen av Friluftslivets år og «Hele Norge bålet» 18. januar. I uka opp mot åpningsdagen og i dagene etter (mandag 13. januar - tirsdag 22. januar) er Friluftslivets år nevnt i 804 ulike artikler i 309 unike medier. I forkant av «Hele Norge bålet» var det også flere intervjuer på radio, samt egen bålending på God Morgen Norge på TV 2. NTB, TV 2 og NRK dekket åpningen av Friluftslivets år på Sognsvann i Oslo.

Norsk Friluftsliv

Mediene omtalte «Norsk Friluftsliv» nesten 1 700 ganger i 2025, opp fra ca. 1 250 i 2024. Det representerer en økning på 34 prosent. Samtidig økte antallet unike medier som omtalte «Norsk Friluftsliv» med 28 prosent og den beregnede rekkevidden med 37 prosent.

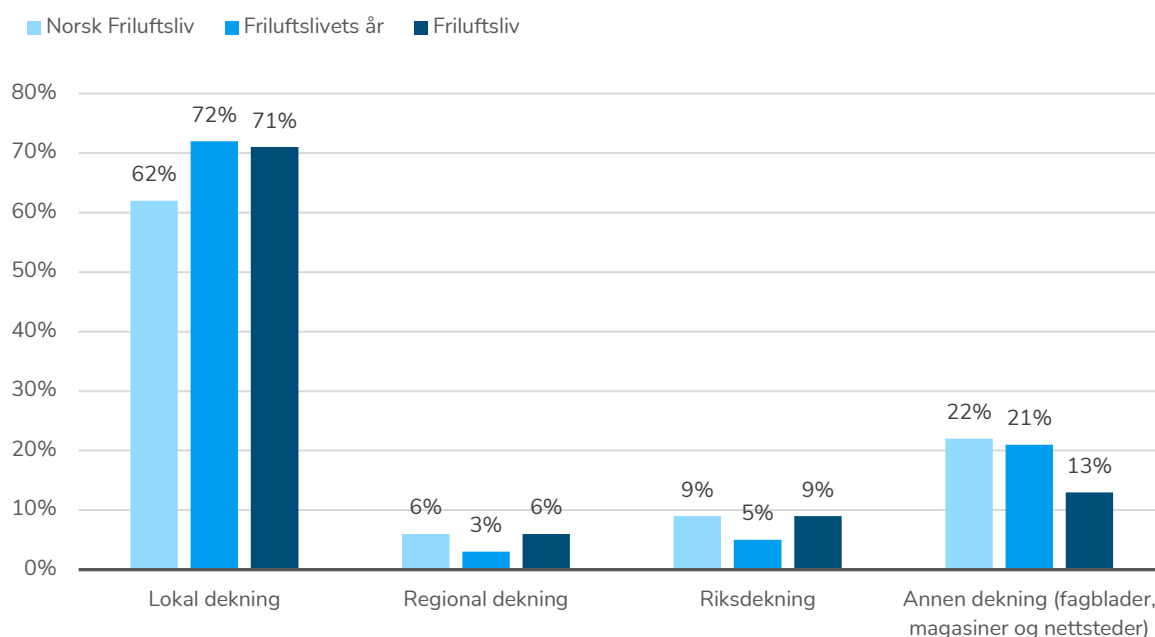
Tabell 7: Presseomtale for "Norsk Friluftsliv"

Periode	Omtaler	Unike medier	Rekkevidde
2024	1 256	310	73,9 M
2025	1 686	397	101,4 M
Endring	+ 34,2 %	+ 28,1 %	+ 37,1 %

Kilder og kanaler

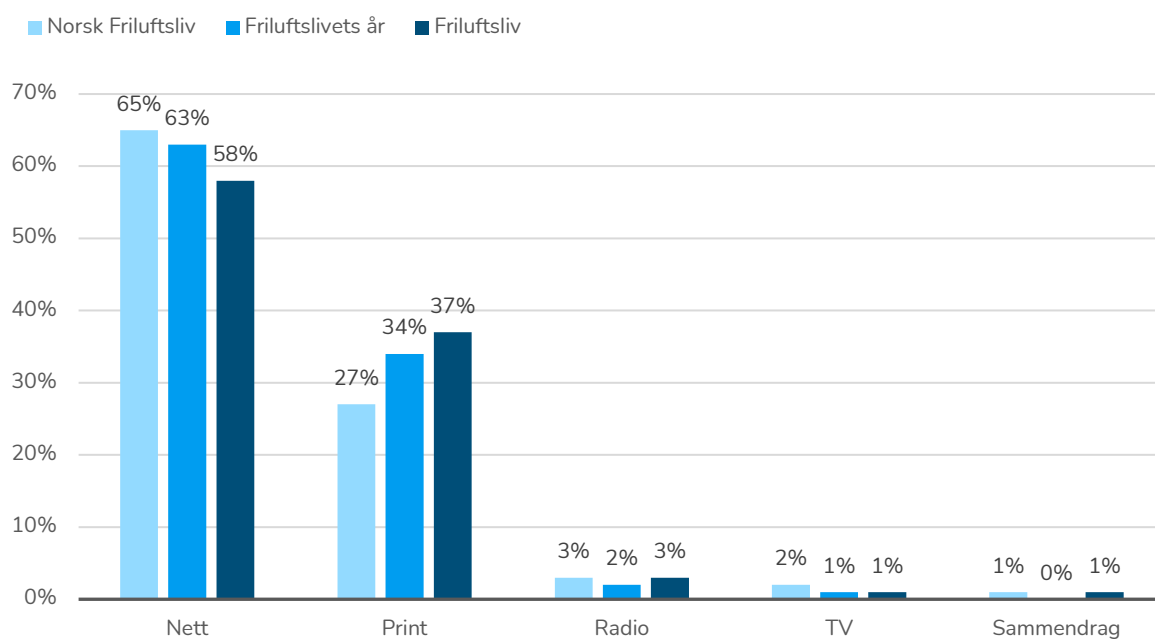
Det meste av dekningen var lokal, både for «Norsk Friluftsliv», «Friluftslivets år» og «Friluftsliv» generelt. Norsk Friluftsliv skiller seg ut med en noe lavere andel lokal dekning, men til gjengjeld var det relativt høy dekning i regionale, riksdekkende og andre kilder (bl.a. fagblader, magasiner og nettsted). Friluftslivets år skiller seg ut ved å ha en relativt lavere andel dekning både regionalt og riksdekkende, men lå relativt høyt på annen dekning. Friluftsliv generelt ble i relativt høy grad dekket både lokale, regionale og riksdekkende medier, men i mindre grad blant andre medier.

Figur 16: Kildedekning 2025

Nett og print har vært de klart viktigste mediekanalene for både Norsk Friluftsliv, Friluftslivets år og Friluftsliv generelt, men balansen mellom dem varierer noe. Norsk Friluftsliv har den største andelen på nett (65 %) og den laveste i print (27), mens Friluftsliv generelt har den laveste andelen på nett (58 %) og den høyeste andelen i print (37 %).

Figur 17: Mediekanaler 2025

Mangfold og inkludering

Arbeidet med strategiske mål og prioriteringer

Dokumentgjennomgangen viser at mangfold og inkludering har vært et gjennomgående premiss i Friluftslivets år 2025, både i den overordnede kommunikasjonen, i aktivitetsutforming og i organiseringen av satsingen. Et sentralt mål har vært å «senke terskelen for å delta» og bidra til at flere opplever friluftsliv som tilgjengelig, relevant og inkluderende.

I prosjektmaterialet beskrives friluftsliv ikke bare som tradisjonelle tur- og naturaktiviteter, men også som fellesskap, hverdagsaktivitet, psykisk helse, nærnatur og sosial tilhørighet. Det legges vekt på å invitere andre med ut og skape rom for å prøve nye aktiviteter, og å møte naturen gjennom «lekenhet, nysgjerrighet og respekt» sammen med andre (Strategiplan for Friluftslivets år 2025). Friluftsliv fremstilles dermed ikke bare som aktivitet i naturen, men også som møteplass, læringsarena, folkehelseiltak og sosialt fellesskap.

Materialet viser videre at hovedmålgruppene for satsingen har vært barn og unge, mennesker som har lyst å være mer aktive i naturen og de som ikke kjenner friluftslivet (Strategiplan for Friluftslivets år 2025). Mangfold og inkludering fremstår dermed ikke som et avgrenset delprosjekt, men som et overordnet perspektiv som skulle prege både kommunikasjon, aktiviteter og mobilisering gjennom hele året.

Dokumentasjonen viser også at mangfold og inkludering ble forsøkt ivaretatt organisatorisk i planleggingsfasen. Det ble blant annet etablert en rådgivende gruppe med mål om bred representasjon fra ulike målgrupper og samfunnsområder, med hensyn til alder, funksjonsvariasjon, sektor, minoritetsgrupper o.l. Gruppen skulle bidra med innspill til konsepter, planer og tilpasning til

ulike målgrupper og nettverk. Videre ble det gjennomført egne fag- og forankringsaktiviteter knyttet til mangfold, blant annet en fagdag om mangfold i 2023.

Fokus på lavterskelaktiviteter og nærnatur

Dokumentasjonen viser at mange av tiltakene i Friluftslivets år 2025 var innrettet som lavterskelaktiviteter med mål om å gjøre deltakelse enklere og mindre krevende. Det ble særlig lagt vekt på aktiviteter i nærmiljøet, åpne arrangementer og konsepter som ikke krevde forkunnskap, medlemskap eller spesialutstyr.

Flere av de nasjonale konseptene var bygget rundt sosial deltakelse og fellesskap. Kampanjen “Hele Norge sammen på tur” hadde blant annet som mål å inspirere folk til å gå tur sammen i naturen i forbindelse med Verdensdagen for psykisk helse. Kampanjen løftet frem budskap som “Inviter nokon på tur, det kan bety meir enn du trur.”

Også “Hele Norge bålet” beskrives som en lavterskel og samlende markering som skulle bidra til aktivitet i lokalsamfunn og styrke lokale nettverk. I dokumentene fremheves særlig små, lokale bålkvelder og uformelle møteplasser som viktige virkemidler for å skape deltakelse uten store krav til organisering eller kapasitet.

Flere steder i materialet omtales også nærnatur som et sentralt grep for å senke terskler for deltakelse og gjøre friluftsliv mer tilgjengelig i hverdagen. Friluftsliv beskrives som noe som skal kunne foregå lokalt og være relevant for flere typer mennesker og livssituasjoner.

Dokumentasjonen viser videre at satsingen forsøkte å redusere flere ulike typer barrierer for deltakelse i friluftsliv. Dette inkluderte blant annet synlighet av aktiviteter i nærrområder, tilgang til natur og møteplasser, informasjon om aktiviteter, samt formidling av grunnleggende friluftslivsferdigheter.

Flere tiltak var også rettet mot praktiske barrierer for deltakelse. Materialet viser blant annet samarbeid med BUA, Skattkammeret og Frilager for utlån, bytte og reparasjon av utstyr. Dette fremstår som konkrete tiltak for å redusere økonomiske barrierer knyttet til deltakelse i friluftsliv. En del av kommunikasjonsstrategien for Friluftslivets år var å markedsføre muligheter for naturvennlig friluftsliv gjennom blant annet utlån, nærnatur, gjenbruk, reparasjon, felles transport og hyttedeling.

Dokumentene viser også at friluftsliv flere steder ble koblet til bredere samfunnsområder som læring, integrering, oppvekst og folkehelse. Kommunale aktører som voksenopplæring, flyktningmottak, NAV, skole, bibliotek, kultur og helsetjenester beskrives som relevante samarbeidspartnere i ulike deler av satsingen. Dette tyder på en forståelse av friluftsliv som både læringsarena, møteplass og folkehelseiltak.

Kommunikasjon og synlighet

Dokumentgjennomgangen viser også en omfattende satsing på kommunikasjon og synlighet som virkemiddel for å nå nye målgrupper og skape bred deltakelse. Det ble benyttet både tradisjonelle og digitale kanaler, inkludert Meta, Snapchat, TikTok, YouTube, radioreklame, lokale medier og nasjonale kampanjer.

Satsingen ser ut til å ha lagt vekt på å tilpasse kommunikasjon til ulike målgrupper. For yngre målgrupper ble det blant annet brukt profiler og innhold på TikTok, Snapchat og YouTube, mens andre kampanjer var rettet mot småbarnsfamilier og voksne målgrupper gjennom tradisjonelle medier og bredere folkehelsebudskap.

Materialet viser også forsøk på å nå flerkulturelle målgrupper gjennom bruk av flerkulturelle medier som Utrop, Razem og Radio Latin-Amerika. I tillegg ble kampanjemateriell og kommunikasjonsressurser gjort tilgjengelig for organisasjoner, kommuner og lokale aktører for videre bruk og lokal tilpasning.

Tiltak som "Turmat fra hele verden" fremstår også som forsøk på å gjøre friluftsliv mer kulturelt relevant og gjenkjennbart for flere grupper. Slike tiltak kan forstås som grep for å utvide forståelsen av hva friluftsliv kan være, og redusere opplevelsen av at friluftsliv tilhører bestemte tradisjoner eller miljøer.

Videre ble Aktivitetskalenderen fremhevet som et sentralt verktøy for å synliggjøre aktiviteter og gjøre det enklere å finne frem til lokale arrangementer. Kalenderen hadde nær 560 000 sidevisninger i løpet av 2025.

Prosjektsekretariatet har laget oversikt over data på antall klikk og spredning for kommunikasjonsarbeidet. Under vises et utvalg av disse dataene hentet fra prosjektsekretariatet sine egne dokumenter².

- For kampanjen «**Inviter på tur. Det kan bety mer enn du tror.**» viser tallene at annonsene på Meta nådde 571 719 personer og fikk 2 224 769 visninger. Annonsene ble klikket på totalt 1 662 ganger. På Snapchat nådde annonsen 214 468 personer og fikk 6 661 851 visninger. Totalt hadde annonsene 30 478 klikk.
- **Safari - zambisk/samisk matkultur video** ble annonsert på Meta, TikTok og Snapchat. Meta: Kampanjen nådde ut til 266 046 personer og fikk 1 410 948 visninger. Annonsen ble klikket på 1 088 ganger. TikTok: Kampanjen nådde ut til 630 984 personer og fikk 4 557 225 visninger. Totalt ble annonsene klikket på 20 082 ganger. Snapchat: Kampanjen nådde ut til 229 939 personer og fikk 7 274 933 visninger av annonsene. Totalt ble annonsene klikket/swipet opp 48 305 ganger.
- **Kampanjen «Hele Norge båler»** ble publisert som en contentartikkel på VG. Tallene viser at nesten 25 000 lesere har klikket seg inn i artikkelen.

Samarbeid og mobilisering

Dokumentene viser at samarbeid mellom ulike aktører har vært et sentralt virkemiddel i arbeidet med mangfold og inkludering. Friluftslivets år beskrives som en satsing basert på mobilisering og samarbeid mellom medlemsorganisasjoner, andre frivillige organisasjoner, kommuner, fylkeskommuner, friluftsråd, samarbeidspartnere og lokale lag, klubber og foreninger.

Det ble gjennomført temamøter og samlinger med fylkeskommuner, organisasjoner og samarbeidspartnere om blant annet "Hele Norge feirer friluftslivet". Dokumentasjonen viser også samarbeid med aktører som KS, UNG Funk og ulike folkehelse- og inkluderingsmiljøer. Blant annet

² Tallene baserer seg på dokumentasjon over spredning og klikk fra kanaler slik som Meta, Snapchat og TikTok.

deltok prosjektet på FN-dagen for mennesker med funksjonsnedsettelse sammen med UNG Funk og KS.

Flere steder i materialet beskrives samarbeid og møteplasser som viktige for å styrke fellesskap, bygge relasjoner og skape lokal aktivitet. Lokale samarbeid og nettverk fremstår særlig som viktige for å spre informasjon, mobilisere deltakere og tilpasse aktiviteter til lokale behov og målgrupper.

Dokumentene viser også samarbeid med aktører innen skole, kultur, bibliotek, voksenopplæring, flyktningmottak, helse og frivillighet. Dette tyder på at satsingen forsøkte å koble friluftsliv til bredere samfunnsområder og eksisterende lokale møteplasser og nettverk.

Samtidig understrekes det at mye av aktiviteten har vært avhengig av frivillig innsats, lokal mobilisering og engasjement i organisasjonene og kommunene. Materialet tyder derfor også på at lokal kapasitet og forankring har hatt betydning for hvordan satsingen har blitt gjennomført ulike steder.

4.1.3 Organisering, prosesser, aktiviteter og tiltak i regi av prosjektorganisasjonen

Faser og prosesser

Dokumentene viser at arbeidet med planleggingen av Friluftslivets år 2025 startet allerede i 2023, og har vært strukturert i fire faser: Fase 1. Innsikt: Organisering og mål (2023), Fase 2. Planlegging: Forberedelser (2024), Fase 3. Gjennomføring: oppmerksomhet, og fase 4. Evaluering: Videreføring.

Det er utarbeidet en strategiplan med tilhørende handlingsplaner og kommunikasjonsstrategi for Friluftslivets år 2025. Disse styringsdokumentene er operasjonalisert ytterligere i ulike arbeidsdokumenter og referat fra møter. I dokumentene vi har gjennomgått omtales ulike prosesser og aktiviteter for planlegging og koordinering av Friluftslivets år 2025. Dette inkluderer årshjul, møtevirksomhet, workshops, søknadsprosesser, informasjonsskriv, presseplaner, arbeidsmøter og løpende koordinering. Eksempelvis er det utarbeidet en markedsplan og en detaljert fremdrifts- og kjøreplan på måneds- og ukenivå for Friluftslivets år 2025. Fremdriftsplanen inneholder et årshjul med oversikt over kampanjeløp, merkedager, distribusjonskanaler, kommunikasjonsløp, løp for kontakt og informasjon mot organisasjonene, regioner, kommuner og næringsliv, samt møtepunkter i prosjektet.

I dokumentene beskrives også flere ulike prosesser og tiltak for å informere, involvere eller skape eierskap hos samarbeidspartnere, særlig friluftslivsorganisasjonene, men også kommuner og fylkeskommuner. Dokumentene indikerer blant annet at friluftslivsorganisasjonene ble invitert inn i planleggingen av Friluftslivets år 2025, blant annet i arbeidet med å velge kampanjer og aktiviteter for året.

Samarbeid med friluftslivsorganisasjonene, kommuner, fylkeskommuner og øvrige

I tillegg til den formelle prosjektorganisasjonen viser dokumentgjennomgangen at samarbeid med og aktiviteter i regi av friluftslivsorganisasjoner og deres lokallag, kommuner og fylkeskommuner har utgjort en sentral del av Friluftslivets år 2025.

Interne dokumenter fra prosjektorganisasjonen dokumenterer at prosjektsekretariatet har planlagt og gjennomført en rekke møter med friluftslivsorganisasjonene, deltatt på eksisterende møteplasser, samt gjennomført møter med øvrige samarbeidspartnere for å styrke prosjektsekretariatets innsikt i organisasjonenes og øvrige samarbeidspartners (bl.a. fylkene, KS, SSB og ulike departementer) erfaringer, behov og ønsker. I tillegg til digitale møter har prosjektsekretariatet reist rundt i landet for å møte kommuner og organisasjoner der de er. Møtevirksomheten startet allerede i 2023, og har vært en del av arbeidet med å mobilisere organisasjonene og samarbeidspartnere til Friluftslivets år 2025.

Også i forbindelse med den konkrete planleggingen av året er det gjennomført et stort antall møter. Møtene har hatt som formål å forankre og informere om strategi og rigg for året (deriblant grafisk profil, tilskuddsordninger, rekruttere til samarbeid og deltakelse o.l.). For eksempel ble det i løpet av 2024 gjennomført workshop i 15 av 15 regioner (med kommuner, lag og foreninger) for å lande konsepter prosjektorganisasjonen hadde utviklet. Det ble også avholdt i alt 67 foredrag og samlinger (enten fysisk eller digitalt), for til sammen 3600 deltakere. Interne oversikter sendt fra prosjektsekretariatet viser at det ble avholdt omtrent 100 foredrag, samlinger eller tilstedeværelse ved større begivenheter (for eksempel stands) i 2025. Det ble i tillegg sendt ut seks nyhetsbrev i 2024, 15 nyhetsbrev i 2025 og to i 2026.

Videre, i 2025, ble det avholdt flere nettseminarer i forbindelse med selve gjennomføringen av året. Prosjektsekretariatet inviterte til nettseminarer som en del av en pakke i forkant av kampanjer, med formål å få laget med og å synliggjøre hvordan laget kunne hekte seg på Friluftslivets år 2025. Blant annet ble det avholdt nettseminar med informasjon om ulike kampanjer (deriblant aktivitetskalender, tips til markedsføring og informasjon om verktøykassen for de ulike kampanjene), nettseminar om kommunikasjon i forbindelse med Friluftslivets år 2025, nettseminar om hvordan å fremme et naturvennlig friluftsliv og nettseminar om muligheten for å søke om tilskudd fra Gjensidigestiftelsen (avholdt i samarbeid med Gjensidigestiftelsen). Videre ble friluftslivsorganisasjonene invitert til nettseminar med tips om hvordan å gjøre pressen interessert i å skrive om Friluftslivets år 2025-arrangementer, hvordan Friluftslivets uke kan bidra til å forsterke organisasjonenes eget arbeid og aktiviteter, samt lynkurs i SEO (search engine optimization).

Dokumentgjennomgangen viser videre at prosjektsekretariatet har sendt ut en rekke skriftlige henvendelser til friluftslivsorganisasjonene, kommuner og fylkeskommuner, både i forkant av året og gjennom året. Henvendelsene inkluderer invitasjoner og oppfordringer om å delta på Friluftslivets år 2025 og registrere arrangementer i Aktivitetskalenderen, nyhetsbrev med statusoppdateringer om Friluftslivets år 2025 og informasjon om kampanjer og konkrete ressurser og virkemidler i forbindelse med Friluftslivets år 2025 (deriblant nettside, aktivitetskalender, mulighet til å søke om tilskudd, tilgjengelig materiell o.l.). For eksempel ble det våren 2024 sendt ut invitasjon til delta på Friluftslivets år 2025 til alle landets kommuner ved ordførere, politikere, kommunedirektører,

folkehelsekoordinatorer, mobbeombud og alle som jobber med oppvekst og utdanning, kultur, idrett, frivillighet, inkludering og arealplanlegging. Et annet eksempel på skriftlig henvendelse er at det ble sendt ut informasjon til norske skoler om Friluftsknappen, uteskole og undervisningsopplegg som er utviklet i forbindelse med Friluftslivets år 2025 og en oversikt over merkedager og kampanjer i Friluftslivets år 2025. Informasjon om Friluftsknappen ble også sendt til barnehager som prosjektsekretariatet hadde kontaktinformasjon til.

Læring- og internevaluering

Det fremgår av dokumentstudiene at det i flere tilfeller er gjennomført internevaluering av prosjektsekretariatets eget arbeid, blant annet i forbindelse med kampanjer og markedsførings- og kommunikasjonsarbeid. Eksempelvis ble det gjennomført en internevaluering av erfaringene med Hele Norge båler-kampanjen. Innsikt fra denne ble brukt inn i planleggingen av vårkampanjer og aktiviteter i Friluftslivets år 2025. Lignende internevalueringer er gjennomført både i forbindelse med flere kampanjer, og det ble utformet konkrete læringspunkter.

Prosjektsekretariatet har også innhentet erfaringer fra Friluftslivets år i Sverige, som viser viktigheten av samarbeid og dialog.

Aktiviteter og tiltak

Det fremgår av dokumentstudiene at det i planleggingen av aktiviteter og tiltak har vært fokus på at organisasjonene selv skal oppleve at de får noe ut av delta i Friluftslivets år 2025.

Prosjektorganisasjonen har derfor ønsket å oppnå en balanse mellom hva Norsk Friluftsliv kommer med, og det organisasjonene er gode på. I arbeidet med planleggingen har det vært dialog mellom prosjektorganisasjonen og friluftslivsorganisasjonene om hvilke kommunikasjonstiltak og aktiviteter de ulike organisasjonene kan tenke seg at inngår i Friluftslivets år 2025. Kampanjer og merkedager ble utformet for å være samlende og generelle nok til at alle organisasjonene kunne være med og delta med sin egen vri. Samme hensyn ble tatt i forbindelse med utviklingen av Friluftsknappen. Det ble vektlagt at oppgaveheftet til Friluftsknappen skulle inneholde aktiviteter som representerer alle friluftslivsorganisasjonene som var involvert. I heftet ble alle organisasjonene presentert med logo, og en QR-kode lenket til en nettside med oversikt over aktiviteter som organisasjonene tilbyr.

I interne dokumenter omtales ulike vurderinger i forbindelse med utviklingen av tiltak og aktiviteter for Friluftslivets år 2025. Dokumentstudiene viser blant annet at det i forbindelse med kommunikasjonsstrategien ble gjennomført en analyse av muligheter og barrierer, og at flere ulike løsninger ble vurdert for å adressere disse. Det er blant annet utviklet en nettside for Friluftslivets år 2025, som samler informasjon, ressurser og verktøy på ett sted. Det fremgår av dokumentstudiene at prosjektorganisasjonen har etterstrebet at øvrig markedsføring og tiltak henviser til nettsiden (f.eks. nyhetsbrev og Friluftsknappen-heftet). Videre viser dokumentstudiene at prosjektorganisasjonen vurderte eksisterende løsninger for å synliggjøre friluftaktiviteter til å ikke være tilstrekkelige. På bakgrunn av dette, og en mer detaljert behovsanalyse, ble det besluttet å utvikle en aktivitetskalender. Det ble gjennomført forprosjekt gjennom AVIA produksjon i forbindelse med Aktivitetskalenderen. I tillegg ble muligheten for å utvikle en friluftstest (som kunne komme med forlag og inspirere til friluftaktiviteter), og for å utvikle en KI-chatbot (som kunne svare på

spørsmål om friluftsliv) også vurdert i det samme forprosjektet. Friluftstesten ble besluttet utviklet, mens ideen om KI-chatbot ble lagt bort på bakgrunn av en kost-nytte-vurdering.

I forbindelse med Aktivitetskalenderen ble det også utviklet en API som «skraper» kalenderne på nettsidene til Den Norske Turistforening, Norges Jeger- og Fiskerforbund, Norsk Botanisk Forening og Norges sopp- og nyttevekstforbund og importerer data om deres arrangementer til Aktivitetskalenderen for Friluftslivets år. Prosjektsekretariatet estimerer selv at 17 561 arrangementer ble importert gjennom API-en, og at arbeidstiden som spares derfor er stor. Det fremgår av dokumentstudiene at prosjektsekretariatet opplevde oppstartsproblemer med Aktivitetskalenderen, og dette krevde en del arbeid i januar 2025 for å løse.

Videre indikerer dokumentstudiene at Friluftsknappen ble utviklet i samarbeid mellom de store nasjonale friluftslivsorganisasjonene i Norsk Friluftsliv, Friluftsrådernes landsforbund, Forum for natur og friluftsliv og Besøksentre i nasjonalparkene. Innholdet i oppgaveheftet ble utviklet internt, mens arbeidet med den visuelle utformingen, trykking og produksjon av hefter, diplom og nål ble lyst ut. Utlysningen inneholdt krav og ønsker for å unngå overproduksjon og høyere kostnader enn nødvendig, samt ønske om fleksibilitet i f.eks. bestilling av premier og antall. Dette ble begrunnet med at endelig tilskudd på utlysningstidspunktet var usikkert. Aksell trykkeri fikk oppdraget med å trykke og distribuere heftene, samt å lage en bestillingsløsning for dette. GR&EI Oslo fikk oppdraget med å lage hefter ferdig for trykk, samt diplomer og nåler.

For å sikre at alle barn i målgruppen fikk tilgang til heftet, samtidig som man unngikk unødvendig ressursbruk og kostnader knyttet til dobbeltutdeling, ble skoler og barnehager definert som prioriterte arenaer for distribusjon av Friluftsknappen-heftet. Dette bidro også til større samlede bestillinger og lavere fraktkostnader. Av denne grunn ble det også laget en ordning hvor man kunne søke opp og sjekke om en skole eller kommune allerede hadde bestilt.

Kommunikasjons- og markedsføringsarbeid

Promoteringen av Friluftslivets år 2025 startet allerede i november og desember 2024 (bl.a. med lansering av Friluftslivets år-genseren, oppfordring til å bytte ut fyrverkeri med bål/vardebrenning og nyttårsforsett-kampanje), og fortsatte gjennom 2025. Det ble planlagt for kampanje og/eller hendelser for året. Fokus/temaer for de ulike kampanjene og hendelsene varierte, og var tilpasset til sesong.

Kommunikasjons- og markedsføringsarbeidet har tatt utgangspunkt i en detaljert kommunikasjonsstrategi. Kommunikasjonsstrategien beskriver blant annet hva som er ønsket utfall og etterlatt inntrykk, og tilnærming og fokus for å oppnå disse målene. For eksempel har tre påler i arbeidet vært å 1) bygge lag og tilhørighet, 2) forenkle og kvalitetssikre gjennomføring og 3) oppfølging og dialog.

Kommunikasjonsstrategien skisserer også opp distribusjonsflater, og estimerer i noen tilfeller spredningspotensialet. Strategien fremstår som å ha en bred tilnærming, rettet mot å treffe flest mulig fra ulike vinkler. Det er for eksempel utarbeidet en matrise som kobler målgruppe (f.eks. organisasjoner, frivilligheten, journalister, samt ulike målgrupper innenfor befolkningen) med kommunikasjonskanal. Kommunikasjonsstrategi spesifiserer også Friluftslivets år 2025s «tone of voice», samt strategi for å motivere samarbeidspartnere (spille på autonomi, mestring og mening).

For å bryte gjennom støyet av annonser på sosiale medier har kommunikasjons- og markedsføringsarbeidet fokusert på underholdning som oppleves emosjonelt relevant for målgruppene. Arbeidet har derfor hatt fokus på to innholdskonsepter: inspirerende budskap og Safari-serien som ble laget for Friluftslivets år 2025 for å vise frem og skape interesse for friluftsliv.

For å spare kostnader har prosjektgruppen valgt å produsere og distribuere SoMe-innhold selv. Dokumentgjennomgangen viser videre at prosjektsekretariatet, i tillegg til å sende ut pressemeldinger, har vært aktive i å kontakte ulike medier (bl.a. NRK nasjonalt, NRKs distriktskontorer og TV2) for å skape nyhetsjournalistikk rundt Friluftslivets år 2025. Kontakten resulterte blant annet i en reportasje på Dagsrevyen og et innslag på God Morgen Norge i forbindelse med Hele Norge blåer-kampanjen. Det ble også gjort pressefremstøt gjennom NTB sin nyhetstjeneste.

Det foreligger også dokumentasjon på arbeid med utvikling og distribusjon av profilerings- og kommunikasjonsmateriell, samt informasjonsressurser. Materiellet og ressursene har blitt delt med samarbeidspartnere slik at også de kunne benytte seg av ressursene i forbindelse med kampanjer og arrangementer. For eksempel ble det utviklet og delt en mal for visuell profil og kommunikasjonstone («tone of voice»), filmer, powerpoint-presentasjon med informasjon om året, en SoMe-publiseringsplanmal, samt delbare SoMe-maler for å gjøre det enkelt å tilpasse kampanjer lokalt.

For å unngå måtte bygge opp noe nytt fra bunnen ble Norsk Friluftslivs kanaler på sosiale medier bevisst brukt i markedsføring- og kommunikasjonsarbeid. Norsk Friluftsliv har fulgt sin egen publiseringsplan og konsepter, og har selv stått for vurderingene av hva som publiseres når og hvor på egne kanaler. For å skape en rød tråd gjennom året ble designprofilen til Friluftslivets år som hovedregel benyttet i alle innlegg, også i tilfeller hvor innholdet ikke var direkte knyttet til Friluftslivets år. I tillegg opprettet prosjektsekretariatet en egen Instagramkonto for Friluftslivets år. Formålet med Instagramkontoen var å skape en større opplevelse av at laget ble sett, gjennom å dele innlegg hvor Friluftslivets år ble tagget. Prosjektsekretariatet forteller at de fikk positive tilbakemeldinger på dette grepet.

Simpleness bidro i markedsføringsarbeidet i en kort periode. Samarbeidet ble avsluttet etter kort tid, ettersom prosjektsekretariatet ønsket å løse arbeidet internt for å bruke midlene mest mulig effektivt.

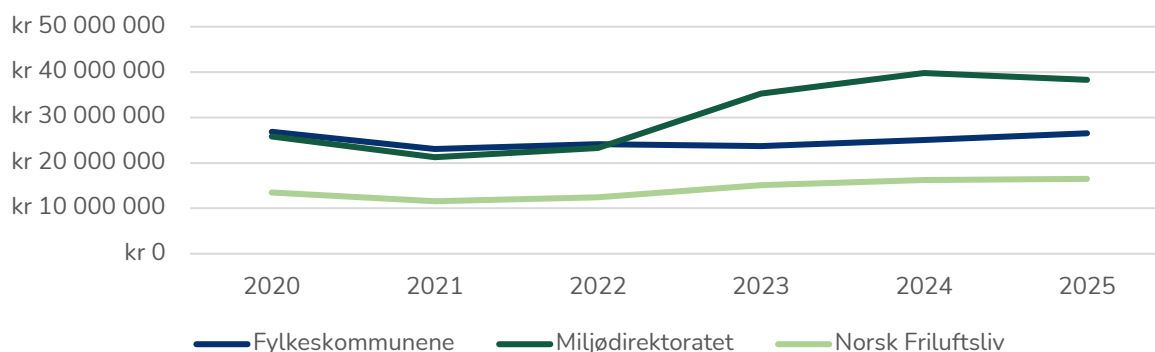
Økonomi

Ordinær bevilgning over statsbudsjettet

Kapittel 1420 post 78 i statsbudsjettet tyder på at det ikke var ekstraordinær tildeling til gjennomføringen av Friluftslivets år over statsbudsjettet på denne posten. Figur 18 viser at tildelingen på denne posten har holdt seg relativt stabil fra 2023-2025.

Figur 18: Tilskudd til friluftslivsaktivitet over statsbudsjettet

Tilskudd til friluftslivsaktivitet over statsbudsjettet (kap. 1420 post 78)

Både prosjektorganisasjonen for Friluftslivets år 2025 (Norsk Friluftsliv) og deltakende organisasjoner og lag har imidlertid mottatt økonomisk støtte i form av tilskuddsmidler og øremerkede midler i forbindelse med Friluftslivets år 2025. Særlig Miljødirektoratet, Gjensidigestiftelsen og Kultur- og likestillingsdepartementet har bidratt med økonomiske midler. Dette presenteres i de neste delkapitlene.

Økonomisk støtte til prosjektorganisasjonen til Friluftslivets år 2025

I 2023 søkte Norsk Friluftsliv om og ble tildelt 1 200 000 NOK fra Miljødirektoratet til planlegging av Friluftslivets år 2025.

I 2024 søkte Norsk Friluftsliv om og ble tildelt 5 500 000 NOK fra Miljødirektoratet.

Handlingsplanen for 2024 viser at midlene ble budsjettert brukt på personal- og administrative kostnader, markedsføring, reise-, møtevirksomhet og mobiliseringsarbeid, bilder- og filmmateriell, digital utvikling, kurs, nullpunktsmåling, støtte til masterstudenter og til åpningsarrangementer. I tillegg bevilget Kultur- og likestillingsdepartementet 800 000 NOK til Friluftslivets år 2025. Midlene fra KUD (i alt 754 056 NOK) ble brukt på utvikling av nettside, Friluftstesten og reklamefilm. Totalt mottok prosjektorganisasjonen 6 300 000 NOK i 2024, og brukte 6 933 897 NOK. Overforbruket i 2024 ble trukket fra 2025-midler fra Miljødirektoratet.

I 2025 søkte Norsk Friluftsliv om og ble tildelt 13 500 000 NOK i driftsmidler fra Miljødirektoratet. I tillegg mottok prosjektorganisasjonen til Friluftslivets år 2025 1 000 000 NOK fra Gjensidigestiftelsen til kommunikasjonsarbeidet i forbindelse med året. Handlingsplanen for 2025 viser at prosjektorganisasjonen budsjetterte med 6 000 000 NOK i administrasjonskostnader til prosjektsekretariatet, og 8 500 000 NOK til kampanjebudsjett (produksjon og distribusjon). Kampanjeregnskapet viser at dette budsjettet ble nedjustert til ca. 8 000 000 NOK, og det ble brukt tett opp mot denne summen. Kampanjebudsjettet fremstår relativt detaljert, og var fordelt på faser (produksjons- og distribusjonsfase) og videre på kampanjetype/fokus og distributør. I tillegg var det utarbeidet egne budsjett per kampanjeperiode. Midlene fra Gjensidigestiftelsen er inkludert i ovennevnte sum, og ble brukt på TikTok (275 000), aviser/nettavis (250 000) og radiospotter (475 000). Det ble også søkt om midler fra Sparebankstiftelsen til distribusjon av annonser, men prosjektorganisasjonen fikk ikke tilslag.

Videre viser Handlingsplanen for 2025 at prosjektorganisasjonen budsjetterte med ytterligere 5 800 000 NOK til utvikling og gjennomføring av ressurser og kampanjer. Innenfor denne rammen ble det budsjettert for følgende: Friluftsknappen (3 000 000 NOK), Finn din friluftsglede (1 000 000 NOK), Hele Norge blåer (100 000 NOK), Hele Norge på natt i naturen (200 000 NOK), Friluftslivets uke/Natt i Naturen (100 000 NOK), Hele Norge sammen på tur (300 000 NOK), Hele Norge feirer frivilligheten (800 000 NOK) og annet (300 000 NOK). Prosjektorganisasjonen søkte om 8 000 000 NOK til aktivitetsmidler fra Miljødirektoratet for å finansiere Friluftsknappen, Finn din friluftsglede og bobilturne. Søknaden ble innvilget med 5 000 000 NOK. På bakgrunn av at prosjektorganisasjonen erfarte at det var større behov for midler i oppstarten av Friluftslivets år en forutsett, ble kampanjebudsjettet for 2025 nedjustert med 800 000 NOK. Disse midlene ble i stedet brukt i 2024 (se beskrivelsen over av hvordan midlene fra KUD ble brukt).

For 2026 ble det søkt om og bevilget 3 500 000 NOK til administrasjon i prosjektsekretariatet for Friluftslivets år 2025. Midlene er bevilget fra Miljødirektoratet.

Tabellen under sammenfatter den økonomiske støtte til prosjektorganisasjonen til Friluftslivets år 2025.

Tabell 8: Økonomisk støtte til prosjektorganisasjonen til Friluftslivets år 2025

År	Fra	NOK	Formål
2023	Miljødirektoratet	kr 1 200 000	Planlegging av Friluftslivets år 2025
2024	Miljødirektoratet	kr 5 500 000	Personal- og administrative kostander, markedsføring, reise-, møtevirksomhet og mobiliseringsarbeid, bilder- og filmmateriell, digital utvikling, kurs, nullpunktsmåling, støtte til masterstudenter og til åpnings-arrangementer
2024	KUD	kr 800 000	Utvikling av nettside, Friluftstesten og reklamefilm
2025	Miljødirektoratet	kr 13 500 000	Driftsmidler
2025	Gjensidigestiftelsen	kr 1 000 000	Kommunikasjonsarbeid
2025	Miljødirektoratet	kr 5 000 000	Friluftsknappen, Finn din friluftsglede og bobilturne
2026	Miljødirektoratet	kr 3 500 000	Administrasjon i prosjektsekretariatet
Totalt 2023-2026		kr 30 500 000	

Dokumentstudiene viser at det har vært dialog mellom prosjektorganisasjonen og Miljødirektoratet vedrørende søknader om tilskudd til flere ulike tiltak, deriblant: Friluftsknappen, ulike KI-satsinger (Friluftstesten, intelligent kalender og friluftschat), bobiltourné, bærekraftsplakaten og webinar for frivillige. Miljødirektoratet ba om utdypning av planer, formål og grep for å redusere risiko.

I tillegg søkte og fikk Norsk Friluftsliv også 60 timer i gratis konsulentbistand fra Prosperastiftelsen.

Økonomisk støtte til organisasjoner, lag, kommuner og fylkeskommuner

I forbindelse med Friluftslivets år 2025 ble det også åpnet for at organisasjoner, lag, kommuner og fylkeskommuner kunne søke om tilskuddsmidler fra Gjensidigestiftelsen gjennom tilskuddsordningen «Aktiv i naturen», samt ekstrabevilgning til aktiviteter og tiltak i forbindelse med Friluftslivets år fra Miljødirektoratet. Tilskuddsordningen fra Gjensidigestiftelsen hadde sentralledet i nasjonale organisasjoner som målgruppe, mens tilskuddsordningen fra Miljødirektoratet presiserte at målgruppen var sentralledet i landsdekkende, frivillige medlemsorganisasjoner som arbeider med å stimulere befolkningen til deltakelse i friluftsliv.

Figur 19 viser tidslinjen for tilskuddsordningene til Gjensidigestiftelsen og Miljødirektoratet. Som figuren viser, hadde begge tilskuddsordninger søknadsfrist i juni 2024. Tildelingen for midlene fra Gjensidigestiftelsen var klar i august 2024, mens midlene fra Miljødirektoratet var klare i september 2024. Den største forskjellen i tidslinjen for ordningene, finner vi i første tidspunkt for utbetaling. For midlene fra Gjensidigestiftelsen skjedde dette i september 2024, mens midlene fra Miljødirektoratet hadde første utbetaling i januar 2025.

Figur 19: Tidslinje for tilskuddsordningene til Gjensidigestiftelsen og Miljødirektoratet

I alt 51 organisasjoner søkte om midler fra Gjensidigestiftelsen, og 33 søkte om midler fra Miljødirektoratet. Totalt 9 organisasjoner fikk tilslag på til sammen 50 000 000 NOK fra Gjensidigestiftelsen, mens 25 fikk tilslag på til sammen 25 000 000 NOK fra Miljødirektoratet. Flere organisasjoner hadde søkt om midler fra begge, men fikk kun tilslag fra Miljødirektoratet. Tilskuddene fra Gjensidigestiftelsen varierte fra 20 000 000 NOK til 2 000 000 NOK, mens tilsvarende spenn var 7 000 000 NOK til 100 000 NOK for Miljødirektoratet.

Tabell 9 viser tildelingene fra Miljødirektoratet, mens tabell 10 viser tildelingene fra Gjensidigestiftelsen.

Tabell 9: Tilskuddsmidler fra Miljødirektoratet (ekstra bevilgning i forbindelse med Friluftslivets år 2025)

Søker	Tiltak	Tilsagn (NOK)
Norges Bedriftsidrettsforbund	Ti på topp for alle	kr 450 000
Friluftsrådernes Landsforbund	Friluftslivets år 2025	kr 7 000 000
Fribu Frikirkens Barn Og Unge Friluftsfesten	Fra nord til sør!	kr 200 000
Norges Klatreforbund	Buldresprell	kr 450 000
Norges Naturvernforbund	Friluftslivets år 2025	kr 1 200 000
Norges Jeger- Og Fiskerforbund	Hele Norge spiser ute	kr 600 000
Den Norske Turistforening	Aktiv i nærmaturen med DNT	kr 3 100 000
Norges Sopp- Og Nyttevekstforbund	Hele Norge sanker	kr 500 000
Frivillighet Norge	Finn din friluftsglede og bli med	kr 400 000
La Humla Suse	Humler på tur	kr 500 000
Det Norske Skogselskap	Hele Norge ut i skogen	kr 600 000
Norges Orienteringsforbund	Naturens pusterom - TurOrientering for kreftpasienter	kr 200 000
Norges KFUK KFUM Speidere	Sommerskolespeiding	kr 100 000
Norges KFUK KFUM Speidere	Oppdag friluftslivets gleder: mangfoldet av friluftaktiviteter	kr 250 000
Norges Speiderforbund	Speidere sprer friluftslivglede	kr 300 000
Norges Orienteringsforbund	Hele Norge Orienterer - opplæring i orientering	kr 500 000
4H Norge	Hele Norge Blir Med 4H På Tur	kr 1 500 000
Norsk Friluftsliv	Friluftslivets år 2025	kr 5 000 000
Kristen Idrettskontakt	Økt friluftsdeltakelse	kr 150 000
Norges Orienteringsforbund	TurO High Five - i lokale nærmiljøer	kr 300 000
Forbundet Kysten	I samme båt	kr 400 000
Norges Dykkeforbund	Sammen for havet	kr 500 000
Pensjonistforbundet	Grip dagen - ut i naturen - nå er det vår tur	kr 200 000
Norges Turmarsjforbund	Hele Norge vandrer	kr 300 000
Syklisterenes Landsforening	Hele Norge Sykler	kr 300 000
Totalsum		kr 25 000 000

Tabell 10: Tilskuddsmidler fra Gjensidigestiftelsen – Aktiv i naturen

Søker	Tiltak	Tilsagn (NOK)
Friluftsrådernes Landsforbund	Friluftsrådernes innsats i friluftslivets år 2025.	kr 20 000 000
Den Norske Turistforening	Aktiv i nærmaturen med DNT.	kr 9 000 000
Norges Røde Kors	Besøktjeneste i friluft.	kr 4 500 000
Stiftelsen Kirkens Bymisjon	Natur og friluftsliv for de som trenger det mest!	kr 4 000 000
Sunnaasstiftelsen	Aktiv Rehabilitering med Naturen som mestringsarena.	kr 4 000 000
Redd barna	«Et naturlig møte» og markering av Friluftslivets år.	kr 2 500 000
Norske Kvinners Sanitetsforening	Kløvertur gjennom fire årstider.	kr 2 000 000
Norges speiderforbund	Friluftslivets år 2025 – Eventyr i sikte.	kr 2 000 000
Norges seilforbund	Et hav av opplevelser.	kr 2 000 000
Totalsum		kr 50 000 000

Styringsgruppen til Friluftslivets år 2025 gav innspill til Miljødirektoratet og Gjensidigestiftelsen i forbindelse med tildeling av midler. Innspillene gikk blant annet på at de mente flest mulig

organisasjoner burde få støtte, at det burde prioriteres å sikre bredde i hva som får støtte, samt at kvalitet burde balanseres mot mangfold. Styringsgruppen for Friluftslivets år 2025 videreformidlet også tilbakemeldinger fra organisasjonene til Miljødirektoratet om at kravene til detaljeringsnivå på søknad og rapportering ble oppfattet som velmenende, men også detaljstyring og ressurskrevende.

Hoveddelen av midlene som ble tildelt Friluftsrådernes Landsforbund (FL) fra Gjensidigestiftelsen og Miljødirektoratet gikk inn i en egen tilskuddsordning som FL satte opp i forbindelse med gjennomføringen av Friluftslivets år 2025. Målgruppen for ordningen var de 29 interkommunale friluftsrådene.

Flere organisasjoner og lag har i tillegg søkt om midler fra fylkeskommuner og fra Norsk Friluftsliv, i alt 615 søknader fordelt på 313 unike søkere. Norsk Friluftsliv mottok 43 søknader, mens de ulike fylkeskommunene mottok mellom 18 og 61 søknader. Vi har ikke mottatt dokumentasjon på hvor mye midler som ble tildelt fra Norsk Friluftsliv eller fra fylkeskommunene.

4.1.4 Gjennomgang av tilskuddsrapporter

I dette delkapittelet tar vi en gjennomgang av tilskuddsrapporter og ser nærmere på hvorvidt disse har bidratt til ekstra aktivitet og deltakelse i Friluftslivets år 2025.

Friluftslivets år 2025

Denne analysen har sett på måloppnåelsen i tilskuddsordningen for Friluftslivets år 2025 som ble forvaltet av Miljødirektoratet. Analysen legger særlig vekt på aktivitetsnivå, deltakelse, målgrupper, geografisk spredning, frivillig mobilisering og varige effekter. Et sentralt premiss er at ordningen skulle bidra til å forsterke organisasjonenes eksisterende aktivitet, samtidig som man ønsket å nå personer som vanligvis ikke deltar.

Datagrunnlaget består av 25 sluttrapporter og et strukturert datasett med 33 søknader. Materialet gir et rikt bilde av både kvantitative resultater og kvalitative erfaringer, men også betydelige metodiske utfordringer knyttet til måling av deltakelse.

Samlet oversikt over aktiviteter og deltakelse

Tabell 11 gir en samlet oversikt over sentrale kvantitative indikatorer basert på sluttrapportene.

Tabell 11: Samlede hovedtall

Indikator	Verdi	Kommentar
Antall analyserte rapporter	25	Representerer bredden i ordningen
Antall søknader	33	Strukturert datasett
Direkte deltakere (A)	~189 000	Minimumsnivå
Justert deltakelse (B)	~230 000–270 000	Tar hensyn til underrapportering
Utvidet rekkevidde (C)	~450 000–600 000	Inkl. indirekte effekter
Barn og unge (direkte)	~93 000	Basert på tilgjengelige data
Samlede prosjektkostnader	~47,2 mill. Kr	Fra rapporterte regnskap
Tilskudd fra ordningen	~25,0 mill. Kr	Offentlig finansiering
Gjennomført som planlagt	ca. 68 %	Resten justert

Tolkning av datagrunnlaget

Et gjennomgående trekk ved materialet er at rapporteringen av deltakelse varierer betydelig. Noen organisasjoner benytter systematisk registrering, mens andre baserer seg på anslag eller har bevisst unngått registrering for å redusere terskelen for deltakelse. Dette har gjort det nødvendig å telle deltakelse på tre nivåer.

Den mest konservative tilnærmingen (A) summerer kun direkte rapporterte deltakere og gir et samlet nivå på om lag 189 000 personer. Dette representerer et dokumentert minimum, da flere av rapportene eksplisitt understreker at tallene er ufullstendige. Den justerte tilnærmingen (B) tar hensyn til beskrivelser av underrapportering og gir et estimat på mellom 230 000 og 270 000 deltakere. Dette er en skjønnsvurdering basert på rapporterte tall og beskrivelser av aktivitetene og underrapporteringen på disse. Den utvidede tilnærmingen (C) inkluderer indirekte rekkevidde som distribusjon av materiell og digitale kampanjer, og gir et samlet nivå på mellom 450 000 og 600 000 personer.

Forskjellene mellom disse nivåene illustrerer et sentralt metodisk poeng: lav terskel for deltakelse gir høy faktisk deltakelse, men samtidig lavere presisjon i målingen. Dette kommer tydelig frem i flere rapporter. Norges Orienteringsforbund skriver for eksempel at:

«Dette er absolutt et minimumstall (...) mange deltakere registrerer ikke aktivitetene digitalt.»

Tilsvarende beskriver 4H at det bevisst er unngått registrering for å sikre lav terskel:

«Det å måtte melde seg på (...) kan være den lille dørstokken som hindrer de i å delta.»

Dette tyder på at de mest inkluderende tiltakene også er de som er vanskeligst å måle presist.

Aktivitetsnivå og gjennomføring

Materialet dokumenterer et høyt aktivitetsnivå, både i antall tiltak og i geografisk utbredelse. Flere organisasjoner rapporterer omfattende aktivitet på tvers av landet. Naturvernforbundet oppgir at de har gjennomført 127 aktiviteter fordelt på alle fylker og 50 kommuner, noe som illustrerer en betydelig nasjonal dekning. Tilsvarende rapporterer Den Norske Turistforening om 545 kurs og opplæringstiltak, noe som indikerer et stort volum av kompetansebyggende aktiviteter.

Samtidig viser materialet at gjennomføringen ikke har vært helt uten utfordringer. Om lag en tredjedel av tiltakene er justert underveis, ofte som følge av lavere tildeling enn omsøkt eller kapasitetsproblemer. KFUK-KFUM-speiderne beskriver for eksempel hvordan redusert finansiering førte til en omprioritering fra utvikling av nye tiltak til enklere, lavkostbaserte aktiviteter:

«Tiltaket ble endret fordi tildelingen var betydelig lavere enn omsøkt [...] vi måtte redusere [...] og nedskalere utvikling.»

Dette peker på en tydelig sammenheng mellom tilskuddsnivå og aktivitetsomfang. Samtidig viser flere rapporter at organisasjonene har evnet å tilpasse seg og gjennomføre aktivitet på tross av begrensede ressurser.

Deltakelse og måloppnåelse

Deltakelsen varierer betydelig mellom tiltakene, fra små pilotprosjekter med under 100 deltakere til nasjonale programmer med over 20 000 deltakere. Sopp- og nyttevekstforbundet rapporterer for eksempel over 22 000 deltakere i sine aktiviteter, basert på et relativt systematisk rapporteringssystem. Turmarsjforbundet rapporterer om lag 11 500 deltakere gjennom sine lokallag, men understreker samtidig at tallene for barn og unge er grove anslag.

Tabell 12: Eksempler på deltakelse per tiltak

Organisasjon	Tiltak	Deltakere	Barn/unge	Datakvalitet
Den Norske Turistforening	Aktiv i nærmaturen med DNT	7 106	1 641	Høy (systematisk rapportering)
Norges Sopp- og nyttevekstforbundet	Hele Norge sanker	22 206	6 227	Høy (systematisk rapportering)
Norges Orienteringsforbund	Naturens pusterom – TurOrientering for kreftpasienter	136	Ikke spesifisert	Høy (systematisk rapportering)
KFUK-KFUM-speiderne	Sommerskolepilot	92	92	Presis
La Humla Suse	Humler på tur	22	0	Presis
Norges Klatreforbund	Buldresprell	457	349	Presis
Norges Orienteringsforbund	Hele Norge Orienterer - opplæring i orientering	1 306	514	Presis
Norges Speiderforbund	Speidere sprer friluftslivglede	5	0	Presis
Pensjonistforbundet	Grip dagen - ut i naturen - nå er det vår tur	3 084	0	Presis
Kristen Idrettskontakt	Økt friluftsdeltakelse	87	0-4500	Presis/estimert
Forbundet Kysten	I samme båt	2 162	500	Lav-presis
Norges Bedriftsidrettsforbund	Ti på topp for alle	1 557	446	Lav-presis
Det Norske Skogselskap	Hele Norge ut i skogen	41 000	41 000	Estimert
Fribu	Friluftsfesten	2 500	1 800	Estimert
Norges Turmarsjforbund	Hele Norge vandrer	11 500	~4 000	Estimert
Norges Naturvernforbund	Friluftslivets år 2025	26 673	15 747	Estimert
Norsk Friluftsliv	Friluftslivets år 2025	32 300	10 000	Estimert
4H Norge	Friluftaktiviteter	4 873	Ikke spesifisert	Lav (åpne arrangement)
KFUK-KFUM-speiderne	Oppdag friluftslivets gleder: mangfoldet av friluftaktiviteter	1 000	850	Lav (åpne arrangement)
Norges Dykkeforbund	Sammen for havet	558	473	Lav (åpne arrangement)
NJFF	Hele Norge spiser ute	1 837	736	Lav (åpne arrangement)

Norges Orienteringsforbund	TurO High Five- i lokale nærmiljøer	7 000	1 000	Lav (åpne arrangement)
Syklistenes Landsforening	Hele Norge Sykler	2 850	1 500	Lav (åpne arrangement)

Tabellen viser at tiltak med høy eller presis datakvalitet ofte har lavere rapportert deltakelse enn tiltak med åpne arrangementer, der registreringen er svakere. Unntakene er DNT og NSNF. Dette understreker at direkte sammenligning mellom tiltak må gjøres med varsomhet. Flere organisasjoner beskriver også eksplisitt at rapporterte tall er minimumsanslag. Dette gjelder særlig aktiviteter uten påmelding eller digital registrering. I slike tilfeller må deltakelsen tolkes i lys av konteksten.

En viktig observasjon er at deltakelsen blant barn og unge er høy i mange tiltak. Flere organisasjoner rapporterer at barn og unge utgjør majoriteten av deltakerne. Fribu oppgir at 1800 av 2500 deltakere var under 20 år, mens Dykkerforbundet rapporterer at 473 av 558 deltakere tilhører denne gruppen. Dette indikerer at mange har lyktes med å nå denne prioriterte målgruppen.

Når det gjelder rekruttering av nye deltakere, er bildet mer sammensatt. Flere rapporter beskriver aktiv innsats for å nå nye grupper, særlig gjennom samarbeid med organisasjoner utenfor det tradisjonelle friluftslivsfeltet. Sopp- og nyttevekstforbundet fremhever at de har samarbeidet med miljøer de ikke tidligere har hatt kontakt med, og at dette har bidratt til å utvide målgruppen. Samtidig er dokumentasjonen av faktisk rekruttering av nye deltakere ofte indirekte og kvalitativ, snarere enn kvantitativ. De mest inkluderende tiltakene er ofte de som har minst presis datainnsamling, noe som representerer en grunnleggende utfordring i evalueringen.

Geografisk spredning og mobilisering

Evalueringen viser at tiltakene har hatt bred geografisk spredning. Flere organisasjoner rapporterer aktivitet i hele landet, ofte gjennom lokale lag og foreninger. Dette gjelder særlig organisasjoner med etablerte strukturer, som orienteringsforbundet og turmarsjforbundet, som mobiliserer et stort antall lokale aktører.

Tabell 13: Geografisk spredning - klassifisering

Kategori	Definisjon	Antall tiltak (ca.)	Kjennetegn
Landsdekkende	Aktivitet i hele landet	~8-10	Bruker lokallag
Regional spredning	Flere fylker	~8-10	Prosjektbasert
Lokal gjennomføring	Enkelte kommuner	~5-7	Pilot og/eller målgruppetiltak

Mobiliseringen av frivillighet fremstår som en av de mest sentrale effektene av ordningen, det er også vanskelig å kvantifisere. Naturvernforbundet rapporterer om minst 1900 dugnadstimer, mens 4H oppgir over 2700 dugnadstimer. Øvrige organisasjoner har ikke eksplisitt rapportert på frivillig innsats, men gjennomføringen forutsetter vesentlig innsats. Dette indikerer at tilskuddene ikke bare finansierer aktivitet, men også utløser betydelig egeninnsats.

Varige effekter

En viktig problemstilling i evalueringen er i hvilken grad tiltakene har bidratt til varige effekter. Materialet viser at mange tiltak har bidratt til kompetansebygging, særlig gjennom kurs og opplæring. Bedriftsidrettsforbundet beskriver hvordan tiltakene har økt kunnskap om natur, miljø og friluftsliv, noe som kan bidra til varig økt deltakelse.

Videre viser flere rapporter at tiltakene har bidratt til å etablere nye samarbeidsrelasjoner. Dette gjelder særlig samarbeid med offentlige aktører, skoler og organisasjoner utenfor friluftslivsfeltet. I noen tilfeller har tiltakene også ført til konkrete langsiktige forpliktelser. Dykkerforbundet beskriver for eksempel hvordan klubber har forpliktet seg til å rydde bestemte områder i årene fremover.

Disse funnene tyder på at effekten av tiltakene også kan strekke seg utover prosjektperioden.

Tiltakstyper og egenrapporterte effekter

For å analysere hva som driver effekt, er tiltakene gruppert i seks hovedtyper. Tabell 14 viser en systematisk sammenligning. Overordnet viser analysen at tiltakstyper har ulike styrker og svakheter, og at måloppnåelse må vurderes i lys av dette.

Tabell 14: Tiltakstyper og observerte egenrapporterte effekter

Tiltakstype	Kjennetegn	Typisk deltakelse	Styrker	Begrensninger
Nasjonale kampanjer	Felles arrangementer	Høy	Synlighet, mobilisering	Lite målrettet
Lokale lavterskeltiltak	Åpne aktiviteter	Svært høy (underrapportert)	Rekruttering, inkludering	Lav datakvalitet
Kompetansetiltak	Kurs/opplæring	Moderat	Varig effekt	Lavere volum
Pilotprosjekter	Test av nye modeller	Lav	Innovasjon	Begrenset rekkevidde
Målgruppetiltak	Spesifikke grupper	Moderat	Presis måloppnåelse	Begrenset bredde
Systemtiltak	Strukturbygging	Lav direkte	Langsiktig effekt	Vanskelig å måle

Lokale lavterskeltiltak fremstår som de mest effektive når det gjelder å nå mange deltakere og rekruttere nye grupper. Disse tiltakene kjennetegnes av at de er gratis, åpne og gjennomføres i nærmiljøet. Denne typen tiltak genererer høy faktisk deltakelse, men gir samtidig lav presisjon i målingen.

Tiltak som kurs og opplæring har lavere deltakelse, men høyere sannsynlighet for varige effekter. DNTs omfattende kursvirksomhet illustrerer dette, med 545 gjennomførte kurs. Disse tiltakene kan man argumentere for at bidrar til å redusere barrierer for deltakelse over tid ved å øke ferdigheter og trygghet.

Nasjonale programmer gir høy synlighet og mobilisering, men effekten er ofte mindre målrettet. Turmarsjforbundet mobiliserer for eksempel over 100 lokallag og oppnår høy deltakelse, men uten tydelig segmentering av målgrupper.

Pilotprosjekter har lav direkte deltakelse, men høy verdi som læringsarena. KFUK-KFUM Speiderne beskriver blant annet hvordan pilotgjennomføringer har gitt erfaring med nye modeller som de tar med seg videre i 2026 og fremover.

Tilskudd til friluftaktivitet (kap. 1420 post 78) i statsbudsjettet

Miljødirektoratets tilskudd til friluftaktiviteter (kap. 1420 post 78) deler hvert år ut flere titalls millioner kroner til friluftaktiviteter i Norge (jamfør Figur 18). Som en del av evalueringen har vi sett på hvilke effekter Friluftslivets år har hatt på tildelingen og bruken av tilskuddsmidlene i 2025. Resultatene i dette delkapittelet må tallene tolkes med forsiktighet ettersom noen tiltak er rapportert på aggregert nivå fra sentralt hold, mens andre er rapporter per lokallag. Eksempelvis har DNT sentralt i 2025 rapportert inn tre tiltak med til sammen ca. 132 000 deltakere, der to av tiltakene beskriver at tallene er hentet fra lokalforeningenes rapporter. I tillegg har lokalforeningene i DNT rapportert inn 66 tiltak med over 85 000 deltakere. Det kan derfor være overlapp i deltakere mellom disse rapporteringene, der deltakere telles både i rapportering fra lokalforeningen og i rapportering fra DNT sentralt.

Basert på resultatene fra tilskuddsrapporteringen, ser det ut til at tilskuddsmidlene for 2025 har finansiert et bredt aktivitetsomfang med over 1,3 millioner estimerte rapporterte deltakere på aktiviteter³. Beregning av antall deltakere baserer seg på innrapporterte deltakere for tiltakstype «Organiserte Friluftslivsaktiviteter», og inkluderer derfor kun deltakere på aktiviteter og ikke personer nådd gjennom informasjonskampanjer.

Av de 1,3 millioner rapporterte deltakere kan minst 272 144 deltakere knyttes til tiltak med identifiserbar forbindelse til Friluftslivets år. Disse tiltakene utgjør *under* en femtedel av tiltakene, men noe over en femtedel av deltakelsen, og har også en vesentlig høyere median deltakelse enn øvrige tiltak.

Sammenlignet med tidligere år, gir ikke tallene grunnlag for å si at Friluftslivets år skapte høyere samlet deltakelse i ordningen. Derimot gir materialet grunnlag for å si at Friluftslivets år ser ut til å ha påvirket hva slags aktiviteter som ble gjennomført, særlig flere åpne, lavterskelpregede og arrangementsbaserte tiltak, noe som kan ha gitt ringvirkninger for barn, barnefamilier og lite fysisk aktive personer.

2025 har en høyere mediandeltakelse, noe høyere andel tiltak som er gjennomført som planlagt, høy andel målgrupperettede tiltak, og en vesentlig andel tiltak som direkte bruker Friluftslivets år som ramme. Disse Friluftslivets år-tiltakene har høyere median deltakelse og er mer orientert mot åpne aktiviteter, aktivitetsdager, korte turer og nærmiljøbasert deltakelse. Det tyder på en mobiliseringseffekt, heller enn en ren volumøkning.

Effekt av Friluftslivets år 2025

I 2025 finner vi 74 tiltak med identifiserbar tilknytning til Friluftslivets år. Tiltakene med tilknytning til Friluftslivets år står for en større andel av deltakelsen enn av tiltakene. Medianen er også høyere:

³ Dette inkluderer deltakere for Norsk Friluftsliv sitt tiltak «Fellessøknad om aktivitetsmidler for 2025». Dette er en felles pott for alle medlemsorganisasjonene i Norsk Friluftsliv og det kan derfor hende at disse deltakerne også er rapportert fra medlemsorganisasjonene. Dette antallet er beregnet til 432 436 deltakere.

474 deltakere per Friluftslivets år-tiltak, mot 171 for øvrige tiltak. Det indikerer at Friluftslivets år særlig har fungert som en mobiliserende ramme for aktiviteter med større rekkevidde. Disse tiltakene har imidlertid også en vesentlig høyere kostnad per deltaker, 427 kroner ift. 251 for tiltak uten identifisert tilknytning.

Tabell 15: Effekt av Friluftslivets år i 2025

Tilknytning 2025	Antall tiltak	Andel tiltak	Deltakere	Andel deltakere	Kostnader	Kostnad per deltaker
Tilknyttet Friluftslivets år	74	17,6 %	272 144	20,5 %	116,2 mill. kr	427 kr
Ikke identifisert tilknytning	346	82,4 %	1 056 632	79,5 %	265,4 mill. kr	251 kr
Totalt	420	100 %	1 328 776	100 %	381,6 mill. kr	287 kr

En nedbrytning på tiltakstype peker i retning av at Friluftslivets år særlig har omfattet åpne, arrangementsbaserte og lavterskelpregede aktiviteter, mer enn spesialiserte kurs eller leirer. Dette er i tråd med formålet om å få flere ut, og med at signalaktiviteter som “Hele Norge båler” og “Hele Norge bader” er enkle å kopiere lokalt.

Tabell 16: Påvirkning på type aktivitet

Tiltakstype	FÅ-tilknyttede tiltak	Alle tiltak 2025	Andel av tiltakstypen med FÅ-tilknytning
Andre friluftslivsaktiviteter	25	76	32,9 %
Aktivitetsdag med flere aktiviteter	48	185	25,9 %
Tur ≤ 3 timer	45	205	22,0 %
Dagstur > 3 timer	42	196	21,4 %
Kurs/opplæring	38	184	20,7 %
Leir/sommerskole	19	105	18,1 %

Målgrupper

Tiltakene knyttet til Friluftslivets år har nådd bredt ut, noe sterkere målt i tiltaksandel for barn, barnefamilier og lite fysisk aktive. Dette passer godt med aktivitetstypene: korte turer, aktivitetsdager, båling, friluftsdager og nærmiljøaktiviteter er særlig egnet for grupper som ikke nødvendigvis har høy friluftskompetanse fra før.

Tabell 17: Målgrupper

Målgruppe	Friluftslivets år-tilknyttede tiltak	Alle tiltak rettet mot målgruppen i 2025	Andel av målgruppetiltak med FÅ-tilknytning
Barn	40	175	22,9 %
Lite fysisk aktive	39	173	22,5 %
Barnefamilier	43	198	21,7 %
Ungdom	27	126	21,4 %
Personer med innvandrerbakgrunn	44	210	21,0 %
Personer med nedsatt funksjonsevne	40	199	20,1 %

Friluftslivets år ser ikke ut til å ha vært et presist målrettingsverktøy for én bestemt gruppe. Effekten ser heller ut til å være at året har skapt en felles anledning til å lage flere åpne og tilgjengelige aktiviteter. Det har særlig betydning for grupper der terskelen for deltakelse er praktisk eller sosial, heller enn faglig: barnefamilier, lite aktive personer, barn og personer som vanligvis ikke oppsøker organisasjonenes ordinære tilbud.

For personer med nedsatt funksjonsevne og personer med innvandrerbakgrunn er bildet mer sammensatt. Mange tiltak oppgir disse som målgrupper, men deltakelse krever ofte mer målrettet rekruttering, samarbeid med lokale aktører og tilrettelegging. Friluftslivets år kan ha gitt økt synlighet, men måloppnåelsen for disse gruppene avhenger trolig mer av samarbeid, oppsøkende arbeid og tilrettelegging enn av kampanjerammen alene.

4.1.5 Oversikt over aktiviteter på organisasjonsnivå

I dette delkapittelet ser vi nærmere på konkrete aktiviteter på organisasjonsnivå, inkludert i medlemsorganisasjonene, friluftsrådene, kommuner og fylkeskommuner. Informasjonen er hentet fra Aktivitetskalenderen til Norsk Friluftsliv for 2025, innspill fra eventuelle interne evalueringsworkshop organisasjonene selv har hatt, oversikt over tildelte tilskuddsmidler og årsrapportene til medlemsorganisasjonene der disse har vært tilgjengelig.

4H Norge

4H Norge fikk 1,5 millioner kroner fra Miljødirektoratet til å invitere ikke-organiserte barn (8-10 år) til 150 gratis arrangement i hele landet. Til sammen registrerte 4H sentralt og lokalt omtrent 88 arrangementer i Aktivitetskalenderen for 2025. 31 av disse arrangementene var i direkte forbindelse med de nasjonale kampanjene i Friluftslivets år, deriblant 23 arrangementer i forbindelse med «Hele Norge båler». De hadde også en egen satsning i forbindelse med året, «Under åpen himmel», og det er registrert 9 arrangementer knyttet til denne satsningen i Aktivitetskalenderen for 2025.

24 av arrangementene ble gjennomført i samarbeid med andre organisasjoner og/eller offentlige virksomheter (kommuner, friluftsråd). De fleste av disse arrangementene ble gjennomført sammen med Norges Jeger- og Fiskerforbund (10 arrangementer), men det var også enkelte arrangementer som ble gjennomført i samarbeid med DNT, Norges speiderforbund, Det norske Skogselskap, Norges Røde Kors, Forbundet Kysten og KFUK-KFUM speiderne.

I årsrapporten for 2025 kommer det frem at organisasjonen har opplevd en økning i antall arrangementer knyttet til fagområdet natur, og setter dette i sammenheng med gjennomføringen av Friluftslivets år. Gjennom året ble det gjennomført 1000 arrangementer som var merket med «Friluftslivets år» i 4H sin oppdragsbank, fordelt på lokale, regionale og nasjonale aktiviteter. Aktivitetene i Friluftslivets år var organisert rundt fire tematiske satsingsområder:

- Båling
- Under åpen himmel
- Ta med en venn på tur
- Bli med en venn på tur

I årsrapporten for 2025 er det registrert 9218 medlemmer i 4H Norge. Medlemstall fra tidligere år er ikke direkte sammenlignbare ettersom Landsmøtet i 4H Norge i 2024 vedtok å endre medlemskategoriene fra og med 2025, for å forenkle og tydeliggjøre de ulike medlemskapene. Vi kan derfor ikke si noe om utviklingen i medlemstall gjennom 2025.

Den Norske Turistforening

Den Norske Turistforening (DNT) fikk 9 millioner kroner fra Gjensidigestiftelsen og 7 millioner kroner fra Miljødirektoratet til «Aktiv i nærmaturen med DNT».

Til sammen registrerte DNT sentralt og lokalt over 11 500 arrangementer i Aktivitetskalenderen for 2025. 467 av disse arrangementene var i direkte forbindelse med de nasjonale kampanjene i Friluftslivets år, deriblant 247 arrangementer i forbindelse med «Hele Norge båler» og 154 arrangementer i forbindelse med «Friluftslivets uke».

92 av arrangementene ble gjennomført i samarbeid med andre organisasjoner og/eller offentlige virksomheter. 16 av disse var i samarbeid med kommuner, 14 var i samarbeid med friluftsrådene og 7 var i samarbeid med frivillighetsentraler. Av andre medlemsorganisasjoner var det registrert flest arrangementer i samarbeid med Norges Røde Kors (7 stk.) og Norges speiderforbund (7 stk.).

DNTs interne evaluering av Friluftslivets år 2025 viser at satsingen bidro til høy aktivitet og bred mobilisering i organisasjonen. DNT trekker særlig fram økt aktivitetsnivå i medlemsforeningene, økning i barnemedlemskap, styrket satsing på nærfriluftsliv og høy deltakelse i nasjonale kampanjer som «Hele Norge båler». Organisasjonen vurderer også samarbeidet internt i DNT og med eksterne

aktører som vellykket, og rapporterer om omfattende samarbeid med andre organisasjoner og kommuner.

Flere faktorer trekkes fram som viktige for måloppnåelsen, blant annet etablering av en prosjektlederstilling, tydelig prosjektorganisering, felles kampanjer og god intern kommunikasjon. DNT framhever også betydningen av ekstra tilskuddsmidler og tydelige rapporteringsrutiner.

Samtidig peker evalueringen på flere utfordringer. Det beskrives et høyt arbeidspress både sentralt og lokalt, og organisasjonen mener planlegging, finansiering og nasjonale rammer burde vært avklart tidligere. DNT opplevde også at enkelte nasjonale konsepter og profilgrep var lite tilpasset organisasjonenes behov, og etterlyser større fleksibilitet i det grafiske materialet.

Erfaringene fra året har gitt læring om behovet for tilstrekkelige ressurser, tydelig forankring og realistiske forventninger i store nasjonale satsinger. DNT understreker særlig betydningen av dedikerte prosjektressurser og langsiktig arbeid med nærfriluftsliv og rekruttering.

Årsrapport for 2025 på nasjonalt nivå har ikke vært tilgjengelig.

Det norske Skogselskap

Det norske Skogselskap fikk 600 000 kroner fra Miljødirektoratet til «Hele Norge ut i skogen».

Til sammen registrerte Det norske Skogselskap sentralt og lokalt omtrent 27 arrangementer i Aktivitetskalenderen for 2025. To av disse arrangementene var i direkte forbindelse med de nasjonale kampanjene i Friluftslivets år, ett arrangement i forbindelse med «Hele Norge bålet» og ett i forbindelse med «Friluftslivets uke». Av arrangementene i Aktivitetskalenderen var to samarbeidsarrangementer sammen med 4H og friluftsrådene. I årsmeldingen for 2025 kommer det frem at organisasjonen hadde arrangementer over hele landet i forbindelse med «Hele Norge bålet», og at de også var en del av fellesarrangementet ved Sognsvann i Oslo.

De hadde også egne satsninger i forbindelse med året, hvorav det er 21 arrangementer i Aktivitetskalenderen som er knyttet til «Barnas Skogdag» og to arrangementer knyttet til «Skog og folkehelse». I årsmeldingen for 2025 oppgir organisasjonen at Barnas skogdager ble arrangert i samarbeid med Statskog, og at over 20 000 barn og voksne deltok på disse arrangementene. Det kommer videre frem i årsmeldingen at organisasjonen lanserte en egen nettside, «Skog på timeplanen», i forbindelse med åpningen av Friluftslivets år. I forbindelse med åpningsarrangementet «Hele Norge bålet», lagde de sin egen variant i form av en film om bålet, samt båltriks og gode oppskrifter. «Skog på timeplanen» er rettet mot lærere og elever i grunnskolen og skal legge til rette for gode uteskoledager. Videre organiserte organisasjonen «Kong(l)e for en dag», et gratis undervisningsopplegg for skoleklasser fra 1. til 7. trinn, der digitale læringsressurser kombineres med praktiske aktiviteter i nærskogen. Temaet for filmen var «Hvordan virker et tre?», inspirert av

Friluftslivets år. Årets filmprosjekt videreførte samarbeidet med Håvard Lilleheie i rollen som Skogens Kong(l)e. Totalt deltok nærmere 42 000 elever fra hele landet.

I årsmeldingen for 2025 oppgis det at Det norske Skogselskap har 7243 medlemmer ved utgangen av 2025. I årsmeldingen for 2024 oppgis det at Det norske Skogselskap har 7258 medlemmer. Det betyr at medlemsutviklingen har holdt seg stabil fra 2024 til 2025.

Forbundet KYSTEN

Forbundet KYSTEN fikk 400 000 kroner fra Miljødirektoratet til å forsterke flere aktiviteter og arrangementer de planla for 2025. Eksempler på aktiviteter er tre seilaser for ungdom med tradisjonsskuter i Oslofjorden, på Vestlandet og i Nord-Norge, samt "Den store roen", en felles rotur i tradisjonsbåter på en gitt strekning i Bergensområdet.

Til sammen registrerte Forbundet KYSTEN sentralt og lokalt omtrent 11 arrangementer i Aktivitetskalenderen for 2025. Fire av disse arrangementene var i direkte forbindelse med den nasjonale kampanjen «Hele Norge båler». Det er ikke registrert andre arrangementer knyttet til de nasjonale kampanjene for Friluftslivets år i Aktivitetskalenderen for 2025.

Fem av arrangementene er registrert sammen med andre organisasjoner og/eller friluftsråd.

Fra årsmeldingen i 2025 skriver organisasjonen selv at Forbundet KYSTEN og kystlagene har vært aktive bidragsytere til Friluftslivets år, både gjennom nasjonale signalarrangementer, og gjennom en rekke lokale aktiviteter langs kysten. Totalt mottok 40 kystlag stimuleringsmidler til aktivitetsgjennomføring i 2025, og om lag 1 500 personer deltok i disse aktivitetene. Tallene omfatter kun kystlag som søkte og mottok midler, og gir derfor ikke et fullstendig bilde av all aktivitet som har funnet sted i regi av kystlagene. Aktivitetene har spesielt vært rettet mot barn, ungdom, familier og personer med innvandrerbakgrunn, og er i stor grad gjennomført i samarbeid mellom kystlagene og lokale organisasjoner. Aktivitetene omfatter blant annet roing, seiling, fiske og strandrydding.

Ved årets gjennomføring av «Kystens dag», en årlig markering første helgen i juni i samarbeid mellom Forbundet KYSTEN og Norsk Forening for Fartøyvern, var det fokus på kystfriluftsliv, som en oppfølging på Friluftslivets år.

I årsrapporten fra 2025, er det registrert 10 274 medlemmer i Forbundet KYSTEN i 2025. Det er en økning på 204 medlemmer siden 2014, tilsvarende en prosentvis økning på 2 prosent.

KFUK-KFUM speiderne

Norges KFUK-KFUM-speidere fikk 100 000 kroner til Sommerskolespeiding og 250 000 kroner til «Oppdag friluftslivets gleder: mangfoldet av friluftaktiviteter» fra Miljødirektoratet.

Til sammen registrerte KFUK-KFUM speiderne sentralt og lokalt omtrent 23 arrangementer i Aktivitetskalenderen for 2025. 17 av disse arrangementene var i direkte forbindelse med de nasjonale kampanjene i Friluftslivets år, deriblant 14 arrangementer i forbindelse med «Hele Norge bålet», to i forbindelse med «Hele Norge på Natt i naturen» og ett i forbindelse med «Friluftslivets uke».

Av arrangementene i Aktivitetskalenderen var seks samarbeidsarrangementer med 4H (2 stk.), DNT (2 stk.), Norges speiderforbund (2 stk.) og Norges Jeger- og Fiskerforbund (1 stk.).

Årsrapporten for 2025 på nasjonalt nivå har ikke vært tilgjengelig.

Kristen Idrettskontakt (KRIK)

Kristen Idrettskontakt (KRIK) fikk 150 000 kroner til «Økt friluftsdeltakelse» fra Miljødirektoratet. Til sammen registrerte KRIK sentralt og lokalt omtrent 12 arrangementer i Aktivitetskalenderen for 2025. Ingen av disse virker å være knyttet til de nasjonale kampanjene for Friluftslivets år. Det er heller ikke registrert arrangementer i samarbeid med andre organisasjoner og/eller offentlige myndigheter.

KRIKs interne evaluering av Friluftslivets år 2025 viser at satsingen bidro til økt lokal aktivitet, styrket engasjement i grasrota og flere møteplasser knyttet til friluftsliv. Organisasjonen trekker særlig fram arrangementer som «Natt i naturen», «Hele Norge bålet» og Basecamp som vellykkede tiltak med høy deltakelse og stort lokalt engasjement. Samarbeidet med de øvrige organisasjonene i Norsk Friluftsliv omtales også som positivt og inspirerende.

KRIK framhever at mobilisering av lokale lag og frivillige var en viktig suksessfaktor. Tydelig informasjon om kampanjer, kombinert med rom for lokale tilpasninger, bidro til eierskap og aktivitet ute i distriktene. Organisasjonen peker også på at koblingen mellom Friluftslivets år og eksisterende arrangementer gjorde satsingen enklere å gjennomføre. Investeringer i sikkerhetsutstyr og kompetanseheving for instruktører trekkes fram som viktige bidrag til trygge og inkluderende aktiviteter.

Samtidig beskrives flere utfordringer knyttet til kapasitet, koordinering og rammevilkår. KRIK opplevde at mange initiativer kom sentralt og at dette kunne gjøre lokal forankring mer krevende. Organisasjonen peker også på begrenset administrativ kapasitet, høyt aktivitetsnivå og utfordringer

knyttet til støtteordninger og prosjektoppfølgning. I tillegg ble deler av prosjektprosessen opplevd som uoversiktlig, med mange møter og kommunikasjonsflater.

Erfaringene fra året har gitt økt bevissthet om betydningen av lokal forankring, tydelige prioriteringer og tilstrekkelige ressurser i større satsinger. KRIK understreker særlig at frivilligheten og lokale nøkkelpersoner er avgjørende for å skape varig aktivitet og engasjement.

Norges Dykkeforbund

I årsrapporten for 2025 skriver organisasjonen selv at Friluftslivets år 2025 var et år preget av økt aktivitet, synlighet og samhandling på tvers av organisasjoner og forbund. Gjennom Friluftslivets år 2025 fikk NDF muligheten til å styrke arbeidet for å gjøre dykking og undervannsaktiviteter tilgjengelig for flere, samtidig som organisasjonen har bidratt til å ta vare på havet og kysten. Organisasjonen har blitt løftet frem på Norsk Friluftslivs sosiale medier, og har deltatt i filmer om Safari, Selene og Angelika som ble publisert på YouTube. Organisasjonen skriver i årsrapporten at dette har styrket deres synlighet betydelig, og bidratt til økt interesse for dykking som friluftaktivitet.

Norges Dykkeforbund (NDF) samarbeidet med Norges Seilforbund og Norges Padleforbund om tiltaket «Kysten er klar», som ble arrangert 22. juni 2025. «Kysten er klar» var en landsdekkende kampanje med aktiviteter langs hele kysten. Aktiviteten var en del av Friluftslivets år 2025 og hadde som mål å vise frem bredden i norsk kystfriluftsliv. Den ble rettet spesielt mot dem som har begrenset tilgang til, eller lite erfaring med friluftsliv ved vannet. I årsrapporten for 2025, skriver organisasjonen at 18 dykkerklubber fra hele landet deltok i markeringen, og bidro med instruktører, prøvedykk, snorkling, strandaktiviteter og familietilbud. Deltakerne fikk oppleve marint liv på nært hold gjennom enkle og trygge introduksjoner til dykking og fridykking. Arrangementet hadde som mål å vise at undervannsaktivitetene våre er lavterskel friluftsopplevelser som både skaper mestring og styrker forståelsen for havmiljøet. I årsmeldingen kommer det frem at «Kysten er klar» ble en viktig arena for rekruttering, synlighet og formidling av marint naturmangfold – i tråd med Friluftslivets års mål om å gjøre naturen tilgjengelig for alle. Tiltaket fikk tildelt 2 millioner kroner fra Gjensidigestiftelsen og 400 000 kroner fra Miljødirektoratet.

Norges Dykkeforbund fikk også tildelt 500 000 kroner fra Miljødirektoratet for «Sammen for havet», også dette et samarbeidsprosjekt med Norges Seilforbund og Norges Padleforbund, samt Hold Norge Rent. I årsrapporten for 2025 kommer det frem at «Sammen for havet» la til rette for lavterskel og familievennlige ryddeaktiviteter knyttet til marin forsøpling. Deltakende klubber adopterte egne områder, gjennomførte ryddeaksjoner og rapporterte inn funn via Ryddeportalen. For å stimulere til deltakelse mottok de første 45 klubbene som dokumenterte en ryddeaksjon støtte på 10 000 kroner. Prosjektet synliggjorde samtidig dykkernes rolle i miljøarbeidet, blant annet gjennom å løfte fram undervannsaktivitet som et bidrag til kartlegging og fjerning av marint avfall. Det er beskrevet i årsrapporten at satsingen bidro til økt synlighet, styrket samarbeid mellom

friluftslivsaktører og konkrete miljøresultater i form av innsamlet avfall og økt kunnskap om marin forsøpling.

Til sammen registrerte Norges Dykkeforbund sentralt og lokalt omtrent 11 arrangementer i Aktivitetskalenderen for 2025. Ett av disse arrangementene var i direkte forbindelse med den nasjonale kampanjen «Hele Norge bader trygt». Syv av arrangementene var knyttet til deres samarbeidssatsning med Norges Seilforbund og Norges Padleforbund, «Kysten er klar». I gjennomføringen av dette arrangementet var også friluftsråd, kommuner og fylkeskommuner involvert.

I årsrapporten for 2025 kommer det frem at NDF har 8995 aktive medlemmer fordelt på 144 klubber. Til sammenligning, ble det i årsrapporten for 2024 oppgitt 145 medlemsklubber med totalt 9716 aktive medlemmer. Det tilsvarer en nedgang på omtrent 7,4 prosent i antall aktive medlemskap fra 2024 til 2025.

Norges Jeger- og Fiskerforbund

Norges Jeger- og Fiskerforbund (NJFF) fikk 600 000 kroner fra Miljødirektoratet til «Hele Norge spiser ute». Til sammen registrerte NJFF sentralt og lokalt over 2 500 arrangementer i Aktivitetskalenderen for 2025. 49 av disse arrangementene var i direkte forbindelse med de nasjonale kampanjene i Friluftslivets år, deriblant 39 arrangementer i forbindelse med «Hele Norge båler». To av arrangementene var knyttet til «Hele Norge spiser ute».

22 av arrangementene ble gjennomført i samarbeid med andre organisasjoner og/eller offentlige virksomheter. Tre av disse var i samarbeid med kommuner, seks var i samarbeid med friluftsrådene og tre var i samarbeid med frivillighetssentraler. Av andre medlemsorganisasjoner var det registrert flest arrangementer i samarbeid med 4H (9 stk.).

Årsrapporten for 2025 på nasjonalt nivå har ikke vært tilgjengelig.

Norges Klatreforbund

I forbindelse med Friluftslivets år 2025 ble konseptet Buldresprell lansert som Norges Klatreforbunds aktivitetstilbud for barn. Det bygget videre på det eksisterende konseptet «Buldrebarn». Til sammen registrerte Norges Klatreforbund sentralt og lokalt omtrent 10 arrangementer i Aktivitetskalenderen for 2025. Seks av disse var knyttet til «Buldresprell». Ett av «Buldresprell»-arrangementene var i samarbeid med Barnas Turlag (DNT). Fra en intern evaluering av Friluftslivets år kommer det frem at «Buldresprell» ble arrangert av totalt syv ulike klubber og hadde til sammen 457 deltagere. Erfaringene ga organisasjonen økt kunnskap om hvordan klatring

kan formidles som et lavterskel friluftslivstilbud. Norges Klatreforbund fikk 450 000 kroner til «Buldresprell» fra Miljødirektoratet.

I sin interne evaluering av Friluftslivets år trekker Norges Klatreforbund fram utviklingen av et klubbkonsept som fungerte godt lokalt og bidro til positiv og tilgjengelig formidling av klatring. Tydelige retningslinjer, enkel tilgang på materiell og effektive støtteordninger trekkes fram som viktige faktorer for gjennomføringen.

Samtidig beskrives det at enkelte mål og tiltak ikke ble gjennomført i ønsket omfang på grunn av kapasitetsutfordringer og andre prioriteringer. Evalueringen peker også på behovet for mer systematisk oppfølging og evaluering av tiltakene underveis i prosessen.

Videre anbefaler forbundet fortsatt forenkling av retningslinjer, enkel rapportering og tydelig prioritering av et mindre antall tiltak framfor mange parallelle satsinger. Erfaringene understreker betydningen av løpende evaluering og gode rammer for klubbene i gjennomføringen av aktivitetene.

I årsrapporten for 2025 kommer det frem at Norges Klatreforbund har 34 964 aktive medlemmer fordelt på 211 klubber. Til sammenligning, ble det i årsrapporten for 2024 oppgitt 205 medlemsklubber med totalt 32 569 aktive medlemmer. Det tilsvarer en økning på omtrent 7,4 prosent i antall aktive medlemskap fra 2024 til 2025.

Norges Padleforbund

Norges Padleforbund samarbeidet med Norges Seilforbund og Norges Dykkeforbund om tiltaket «Kysten er klar». Tiltaket fikk tildelt 2 millioner kroner fra Gjensidigestiftelsen og 400 000 kroner fra Miljødirektoratet.

Til sammen registrerte Norges Padleforbund sentralt og lokalt omtrent 19 arrangementer i Aktivitetskalenderen for 2025. To av disse arrangementene var i direkte forbindelse med de nasjonale kampanjene, ett i forbindelse med «Hele Norge bader trygt» og ett i forbindelse med «Hele Norge på Natt i naturen». Syv av arrangementene var knyttet til deres samarbeidssatsning med Norges Seilforbund og Norges Dykkerforbund, «Kysten er klar». I gjennomføringen av dette arrangementet var også friluftsråd, kommuner og fylkeskommuner involvert.

Årsrapporten for 2025 på nasjonalt nivå har ikke vært tilgjengelig.

Norges Røde Kors

Norges Røde Kors fikk 4,5 millioner kroner fra Gjensidigestiftelsen til «Besøktjeneste i friluft». Det er en satsning som kombinerer sosial kontakt med naturopplevelser, der en besøksvenn blir med på tur, enten som en-til-en-kontakt eller i små grupper. Besøkene kan innebære alt fra en rolig spasertur i nærområdet, kaffebål, til mer organiserte turer i skog og mark.

Til sammen registrerte Norges Røde Kors sentralt og lokalt omtrent 24 arrangementer i Aktivitetskalenderen for 2025. 13 av disse arrangementene var i direkte forbindelse med de nasjonale kampanjene i Friluftslivets år, deriblant syv arrangementer i forbindelse med «Hele Norge båler», to arrangementer i forbindelse med «Hele Norge bader» og ett arrangement i forbindelse med «Friluftslivets uke».

13 av arrangementene ble gjennomført i samarbeid med andre organisasjoner og/eller offentlige virksomheter. Syv av disse var i samarbeid med kommuner, to var i samarbeid med friluftsrådene og fire var i samarbeid med frivillighetssentraler. Av andre medlemsorganisasjoner var det registrert flest arrangementer i samarbeid med DNT (7 stk.).

Årsrapporten for 2025 på nasjonalt nivå har ikke vært tilgjengelig

Norges Seilforbund

Norges Seilforbund samarbeidet med Norges Padleforbund og Norges Dykkeforbund om tiltaket «Kysten er klar». Tiltaket fikk tildelt 2 millioner kroner fra Gjensidigestiftelsen og 400 000 kroner fra Miljødirektoratet. Til sammen registrerte Norges Seilforbund sentralt og lokalt omtrent 20 arrangementer i Aktivitetskalenderen for 2025. Alle disse arrangementene var knyttet til deres samarbeidssatsning med Norges Padleforbund og Norges Dykkerforbund, «Kysten er klar». I gjennomføringen av dette arrangementet var også friluftsråd, kommuner og fylkeskommuner involvert. I årsrapporten for 2025, skriver forbundet at seilforeningene over hele landet åpnet dørene for alle som ville prøve seiling. Ifølge årsrapporten ble arrangementet en stor suksess med mye aktivitet, smil og rekrutteringskraft, og markerte et viktig strategisk grep for å synliggjøre seilsporten i hele kyst-Norge.

Norges Seilforbund arrangerte også, i samarbeid med Norges Padleforbund, Norges Dykkeforbund og Hold Norge Rent, «Sammen for havet» i forbindelse med Friluftslivets år. Målsettingen med initiativet var å rydde strender, holmer og brygger langs kysten. For å stimulere til lokal innsats kunne medlemsforeninger som gjennomførte ryddeaksjoner i sine adopterte områder, motta 10 000 kroner i støtte. Ifølge årsrapporten, bidro tiltaket til både å fjerne plast fra naturen, og til å styrke fellesskapet i foreningene og tydeliggjøre seilsportens samfunnsansvar.

Årsrapporten for 2025 på nasjonalt nivå inneholdt ikke oppdaterte medlemstall.

Norges speiderforbund

Norges speiderforbund fikk 2 millioner kroner til «Friluftslivets år 2025 – Eventyr i sikte» fra Gjensidigestiftelsen og 300 000 kroner til «Speidere sprer friluftslivsglede» fra Miljødirektoratet.

Til sammen registrerte Norges speiderforbund sentralt og lokalt omtrent 137 arrangementer i Aktivitetskalenderen for 2025. 74 av disse arrangementene var i direkte forbindelse med de nasjonale kampanjene i Friluftslivets år, deriblant 56 arrangementer i forbindelse med «Hele Norge bålet» og 11 arrangementer i forbindelse med «Hele Norge på Natt i naturen». I tillegg hadde Norges speiderforbund flere egne satsninger i løpet av året, inkludert «Hele Norge speider», «Norgesmesterskap i speiding», «Speidernes landsleir», «Speiderhytteturen» og ellers åpne speidehytter og speidergrupper som invitert med folk ut i naturen for å spise sammen over hele Norge.

13 av arrangementene registrert i Aktivitetskalenderen ble gjennomført i samarbeid med andre organisasjoner og/eller offentlige virksomheter. Fem av disse var i samarbeid med kommuner, syv var i samarbeid med friluftsrådene, to var i samarbeid med fylkeskommuner og tre var i samarbeid med frivillighetssentraler. Av andre medlemsorganisasjoner var det registrert flest arrangementer i samarbeid med DNT (7 stk.).

Norges speiderforbund trekker i sin interne evaluering fram flere lokale aktiviteter og arrangementer som viktige erfaringer fra Friluftslivets år 2025, blant annet landsleir, vinterbål, turer og arrangementer knyttet til «Hele Norge bålet». Organisasjonen framhever også betydningen av sosiale møteplasser og aktiviteter som har bidratt til å samle både speidere, familier og potensielle nye medlemmer.

Forbundet er særlig stolt av arbeidet med å etablere en tospråklig speidergruppe i samarbeid med bydel Frogner, samt innsatsen for lederutvikling og kompetanseheving blant frivillige ledere. Flere grupper rapporterer også om bedre kvalitet i speiderarbeidet og økt evne til å beholde medlemmer gjennom året. Samarbeid med kommuner og lokale aktører trekkes fram som en viktig støtte i gjennomføringen av aktivitetene.

Samtidig peker evalueringen på flere utfordringer, særlig knyttet til rekruttering og kapasitet. Flere grupper opplever konkurranse om medlemmer, høy gjennomtrekk blant barn og unge og utfordringer med å opprettholde stabile frivilligmiljøer. Det beskrives også som krevende å gjennomføre rekrutteringsarrangementer med begrensede frivillige ressurser og usikker oppslutning. Enkelte grupper peker på behov for mer støtte, bedre samarbeid mellom grupper og fornyelse av digitale medlemssystemer.

Efaringene fra året understreker betydningen av god planlegging, lokal forankring og sterke sosiale fellesskap. Norges speiderforbund framhever særlig behovet for å styrke rekruttering, støtte frivillige ledere og legge til rette for møteplasser der speidere kan bygge tilhørighet og fellesskap.

Årsrapport for 2025 på nasjonalt nivå har ikke vært tilgjengelig.

Norges Turmarsjforbund

Norges Turmarsjforbund fikk 300 000 kroner til «Hele Norge vandrer» fra Miljødirektoratet. I Aktivitetskalenderen er det registrert fire arrangementer i 2025 i regi av Norges Turmarsjforbund lokalt eller sentralt, hvorav to er knyttet til «Hele Norge vandrer». Det er ikke registrert andre arrangementer knyttet til de nasjonale kampanjene for Friluftslivets år i Aktivitetskalenderen for 2025.

I sin interne evaluering peker Norges Turmarsjforbund særlig på verdien av samarbeid og relasjonsbygging under Friluftslivets år 2025. Organisasjonen framhever at samarbeidet med andre organisasjoner, samt kontakt med kommuner og fylkeskommuner, bidro til økt synlighet og nye samarbeidsflater. Felles arrangementer, støtte og markedsføring fra Norsk Friluftsliv og en sentral koordinator trekkes fram som viktige faktorer for gjennomføringen.

Samtidig beskrives utfordringer knyttet til tidspress, mobilisering av lokallag og behovet for å etablere kontakt med relevante samarbeidspartnere. Værforhold påvirket også gjennomføringen av enkelte arrangementer. Erfaringene fra året understreker betydningen av å bygge relasjoner med de rette kontaktpersonene for å lykkes med lokale aktiviteter og samarbeid.

Videre ønsker organisasjonen å videreføre og styrke samarbeidet med aktører og personer de har etablert kontakt med gjennom året, samt bygge videre på de positive erfaringene internt i organisasjonen.

Årsrapport for 2025 på nasjonalt nivå har ikke vært tilgjengelig.

Norsk Kennel Klubb

I Aktivitetskalenderen er det registrert fem arrangementer i 2025 i regi av Norsk Kennel Klubb (NKK) lokalt eller sentralt. Det er ikke registrert arrangementer knyttet til de nasjonale kampanjene for Friluftslivets år i Aktivitetskalenderen for 2025.

I årsrapporten for 2025 kommer det frem at NKK hadde 85 915 medlemmer, 113 115 medlemskap og 4 968 husstandsmedlemmer ved utgangen av 2025, noe som beskrives som en nedgang på 4 250 hovedmedlemmer fra 2024.

Norges Orienteringsforbund

Norges Orienteringsforbund (NOF) fikk 1 millioner kr fra Miljødirektoratet fordelt på tre satsninger i forbindelse med gjennomføringen av Friluftslivets år:

- 500 000 kroner til «Hele Norge Orienterer - opplæring i orientering»
- 300 000 kroner til «TurO High five - i lokale nærmiljøer»
- 200 000 kroner til «Naturens pusterom - TurOrientering for kreftpasienter»

Fra årsrapporten 2025 kommer det frem at satsingen «TurO High Five» ble utviklet som et lavterskeltilbud i forbindelse med Friluftslivets år 2025. Tiltaket ga deltakere mulighet til å besøke fem utvalgte turmål i nærmiljøet, med poster plassert ved blant annet topper, utsiktspunkt og kulturminner. Turene ble tilrettelagt av lokale orienteringsklubber over hele landet, og postene kunne registreres både fysisk og digitalt. Hver klubb utviklet én lokal High Five-tur tilpasset eget område, og tilbudet var gratis og åpent for alle aldersgrupper og erfaringsnivåer.

Fra årsrapporten kommer det videre frem at «Naturens pusterom» er et samarbeidsprosjekt mellom Aktiv mot kreft og Norges Orienteringsforbund, etablert som pilot i 2023 og videreført i 2024 og 2025. Prosjektet tilbyr tilrettelagte TurO-aktiviteter for kreftpasienter gjennom «Pusterommene» ved sykehus over hele landet, i samarbeid med lokale orienteringsklubber. I 2024 deltok 109 pasienter i tilbudet, mens deltakelsen økte til 136 i 2025. Totalt har 15 orienteringsklubber og 15 Pusterom deltatt i prosjektet. Tilbudet omfatter blant annet subsidierte TurO-kart, introduksjonskurs og organiserte turer for pasienter og pårørende. Prosjektet har som mål å legge til rette for fysisk aktivitet, sosial støtte og mestring i trygge omgivelser. Erfaringer fra deltakerne og resultater fra tilfredshetsundersøkelser peker på positive effekter knyttet til både trivsel og helse. Samtidig har prosjektet bidratt til økt aktivitet og frivillig engasjement i orienteringsklubbene. Prosjektet er støttet av Gjensidigestiftelsen og Miljødirektoratet.

Til sammen registrerte NOF sentralt og lokalt omtrent 104 arrangementer i Aktivitetskalenderen for 2025. 32 av disse var kurs og opplæring i kart og kompass («Hele Norge Orienterer – opplæring i orientering»), og 22 var knyttet til «TurO High five - i lokale nærmiljøer». Fra årsrapporten 2025 kommer det frem at 51 klubber over hele landet var med i prosjektet, og at saker om «TurO High Five» og «Naturens pusterom» ble årets mest leste og engasjerende nyhetssaker innenfor turorientering.

Organisasjonen har også laget en ny film om kompasset som kan brukes som en del av opplæringen av kompass og kompasskurs.

Medlemstall for 2025 var ikke klare da årsrapporten ble publisert.

Skiforeningen

I Aktivitetskalenderen er det registrert 20 arrangementer i 2025 i regi av Skiforeningen lokalt eller sentralt. To av disse arrangementene var i forbindelse med «Friluftslivets uke».

Årsrapport for 2025 på nasjonalt nivå har ikke vært tilgjengelig.

Syklistforeningen

«Hele Norge Sykler» var Syklistforeningens hovedsatsing i Friluftslivets år 2025. Satsingen innebærer sykkelarrangementer spesielt for barnefamilier. Ifølge årsrapporten 2025 ble det gjennomført en hovedturné med seks stoppesteder, der hinderløype for barn og unge var hovedaktiviteten. Arrangementene inkluderte også sykkelfiks og andre lokale aktiviteter tilpasset hvert sted. For å senke terskelen for deltakelse ble det tilbudt lånesykler, slik at også tilfeldig forbipasserende kunne delta. Turnéen hadde et familievennlig preg med musikk, speaker og maskoten «Rulle», som delte ut premier til barna. Flere steder deltok lokale ordførere og andre profiler gjennom taler, intervjuer og vennskapelige konkurranser i ferdighetsløypa. Arrangementene ble lagt til sentrale byområder, noe som bidro til høy synlighet og bred deltakelse. Det estimeres at hovedturnéen samlet over 2 000 besøkende totalt fordelt på de seks arrangementene. Arrangementene ble gjennomført i tett samarbeid med kommuner og lokale krefter. Syklistforeningen fikk 300 000 kroner til «Hele Norge sykler» fra Miljødirektoratet. Ifølge årsrapporten er vurderingen av prosjektet i relativt stor grad lykkes med målene om å etablere god dialog med kommuner og involvere lokale samarbeidspartnere og organisasjoner. Erfaringene viste at arrangementene fungerte best der det var tett samarbeid med lokallagene i planleggingsfasen. «Norge sykler»-turnéen vurderes som vellykket og ga verdifulle erfaringer for videre utvikling av konseptet.

I tillegg til hovedarrangementene var det planlagt minst 20 mindre arrangementer spredt rundt i hele landet. I Aktivitetskalenderen er det registrert fem arrangementer med Syklistforeningen lokalt eller sentralt, tre i samarbeid med kommuner, to i samarbeid med DNT.

I årsrapporten for 2025 kommer det frem at Syklistforeningen har 7782 medlemmer fordelt på 19 lokallag. I løpet av året fikk foreningen 1 540 nye medlemmer, mens 339 meldte seg ut, noe som gir en nettovekst på 1201 medlemmer, tilsvarende en medlemsvekst på omtrent 18,2 prosent i løpet av 2025. Organisasjonen selv trekker frem målrettet arbeid med synlighet og kjernesaker, kombinert med en mer systematisk og datadrevet tilnærming til medlemsarbeidet som hovedårsakene til medlemsveksten. Foreningen arbeidet aktivt med å teste, måle og evaluere ulike rekrutteringstiltak for å få bedre innsikt i hva som motiverer nye medlemmer og hvordan organisasjonen oppleves blant syklister. Et tett samarbeid med lokallagene trekkes også fram som en sentral faktor. Dette omfattet blant annet innføring av rekrutteringsmål, løpende oppfølging av medlemsstatus, deling av materiell og rekrutteringstips, samt utvikling av egne verktøy og kampanjer rettet mot lokal medlemsrekruttering.

Norges Sopp- og Nyttevekstforbund

Ifølge årsberetningen for 2025 bidro Norges Sopp- og Nyttevekstforbund (NSNF) og medlemsorganisasjonene med omfattende aktivitet gjennom Friluftslivets år, blant annet gjennom 209 arrangementer under satsingen «Hele Norge sanker». Flere av arrangementene ble gjennomført i samarbeid med andre organisasjoner, noe som ifølge årsberetningen bidro til å styrke lokale nettverk og samarbeid. NSNF fikk 500 000 kroner fra Miljødirektoratet til satsingen «Hele Norge sanker».

NSNF la til rette for at flertallet av oppføringene i NSNFs felleskalender automatisk ble «høstet» over til Aktivitetskalenderen til Norsk Friluftsliv. Organisasjonen opplever at det har bidratt til at de har fått mye bedre spredning av sine arrangementer helt uten ekstraarbeid.

Videre kommer det frem av årsberetningen at NSNFs arbeid med inkludering og mangfold i 2025 ble knyttet til Friluftslivets år og særlig til prosjektet «Sanking for alle». Som del av satsingen samarbeidet organisasjonen med Oslo VO Helsefyr og en klasse innen kokk- og servitørfag for minoritetsspråklige voksne. Deltakerne, som var mellom 25 og 50 år, deltok på fem sanketurer gjennom året.

NSNF deltok også på flerkulturelle friluftsansatte i samarbeid med lokale organisasjoner, blant annet ved Sognsvann i Oslo og på Fetsund på Romerike. Tiltakene bidro til å nå nye målgrupper og skape møteplasser knyttet til friluftsliv og mattradisjoner.

Ifølge årsberetningen gjennomførte NSNF et arrangement i Asker med inspirasjon og smaksprøver av nyttevekster i ulike retter bålmat. I tillegg gjennomførte NSNF flere egne arrangementer i forbindelse med Friluftslivets år, inkludert «Sjømat i fjæra», «Løvetannens dag», «Artsjakten», «På bærtur» og «Soppens dag». Ifølge årsberetningen førte gjennomføringen av Friluftslivets år til at sesongstarten ble mye tidligere på året enn tidligere, noe som, i kombinasjon med flere nyttevekstkyndige på landsbasis, førte til en økning i nyttevekstrelaterte aktiviteter. I årsberetningen er det i 2025 registrert 1730 arrangementer i regi av NSNF og medlemsforeningene, mens det i 2024 ble registrert 1488 arrangementer.

I årsberetningen for 2025 kommer det frem at NSNF har 8405 medlemmer fordelt på 44 foreninger. Til sammenligning, ble det i årsberetningen for 2024 oppgitt 41 foreninger med totalt 8214 medlemmer. Det tilsvarer en nettoøkning på 191 medlemmer, tilsvarende en prosentvis økning på 2,3 prosent i antall medlemskap fra 2024 til 2025.

Friluftsrådene

I årsmeldingen 2025 for Friluftsrådenes landsforbund står det at Friluftsrådene stod for over 4000 arrangementer i hele landet, hvor det har vært mer enn 205 000 deltakere. Det vises til at nær 42 000 av disse var barn og unge. Friluftsrådenes Landsforbund mottok 20 millioner fra Gjensidigestiftelsen og 7 millioner fra Miljødirektoratet i forbindelse med Friluftslivets år 2025. Dette

ble fordelt på 73 tiltak i 29 friluftsråd. Årsmeldingen peker på at bak disse tallene er det 24 155 dugnadstimer fra frivillige som stilte opp.

Tilsendt informasjon fra Friluftsrådene viser at Friluftsrådene har gjennomført ulike tiltak rettet mot flere målgrupper i løpet av Friluftslivets år. Det nevnes blant annet friluftsskoler for barn, friluft ung og andre ungdomstilbud, turgrupper for ulike målgrupper, tilrettelagte turer, kurs i nærfriluftsliv, turregistrering, friluftsliv for eldre og seniorer, kart- og informasjonstiltak og møteplasser for grupper som ellers deltar lite i friluftsliv. Friluftsrådene har også deltatt og mobilisert i Hele Norge arrangementene og andre initiativ fra sekretariatet fra friluftslivets år.

I den tilsendte informasjonen fra Friluftsrådene vises det til at nesten alle aktivitetene i forbindelse med Friluftslivets år 2025 er gjennomført i samarbeid med kommuner, skoler, frivilligsentraler, frisklivssentraler, NAV, flyktningtjenester, ungdomsklubber, lokale lag og foreninger, frivilligheten og andre samarbeidspartnere. Friluftsrådene opplever at samarbeidet har vært avgjørende for rekruttering, gjennomføring og lokal forankring. Det pekes videre på at samarbeid har bidratt til å nå målgrupper som ellers kan være vanskelig å nå gjennom ordinære friluftslivstilbud.

Kommunene

I Aktivitetskalenderen er det registrert 323 arrangementer i regi av rundt 140 kommuner i 2025. 85 av disse er registrert i samarbeid med andre; 40 i samarbeid med friluftsrådene, 34 i samarbeid med medlemsorganisasjoner (18 av disse er med DNT), 14 i samarbeid med frivillighetsentraler og ni i samarbeid med fylkeskommuner.

81 av arrangementene var i direkte forbindelse med de nasjonale kampanjene i Friluftslivets år, deriblant 48 arrangementer i forbindelse med «Hele Norge bader» og 10 arrangementer i forbindelse med «Friluftslivets uke».

Fylkeskommunene

I Aktivitetskalenderen er det registrert 16 arrangementer i regi av ni fylkeskommuner i 2025. 11 av disse var samarbeidsarrangementer, der ni arrangementer var i samarbeid med kommuner, fem i samarbeid med friluftsråd, og tre var i samarbeid med medlemsorganisasjoner. Alle de tre arrangementene som ble gjennomført i samarbeid med medlemsorganisasjoner var i direkte tilknytning til de nasjonale kampanjene i forbindelse med Friluftslivets år, inkludert «Hele Norge bader», «Friluftslivets uke» og åpningsarrangement av Friluftslivets år.

4.2 Funn fra workshops

Besvarelsene gir et erfaringsgrunnlag fra utvalgte aktører som har deltatt i planlegging og gjennomføring av Friluftslivets år 2025. Til sammen har 13 organisasjoner registrert svar fra sin interne evalueringsworkshop; 1 fylkeskommune, 3 kommuner, 7 medlemsorganisasjoner, 2 andre organisasjoner.

På tvers av respondentene går flere temaer igjen: Betydningen av lokalt engasjement, verdien av samarbeid, behovet for ressurser og forankring, samt erfaringer med hvilke tiltak som skaper aktivitet og eierskap. Workshopbesvarelsene tegner et bilde av at Friluftslivets år 2025 opplevdes som en viktig mobiliseringsarena. Respondentene fremhever at satsingen skapte aktivitet, samarbeid og lokalt engasjement. Samtidig viser svarene at effekten av nasjonale satsinger avhenger av lokal forankring, tilstrekkelige ressurser og god tid til planlegging.

Det sterkeste gjennomgående budskapet i materialet er at nasjonale initiativ lykkes best når de gir rom for lokalt eierskap, støtter frivilligheten og tilbyr enkle verktøy som kan tilpasses lokale behov. Aktører som opplevde størst effekt beskriver ikke at de "gjennomførte Friluftslivets år". De beskriver snarere at de brukte Friluftslivets år til å styrke aktiviteter, samarbeid og initiativer de allerede hadde eller ønsket å utvikle.

4.2.1 Hva fungerte i gjennomføringen av Friluftslivets år 2025?

Mange respondenter trekker frem at de klarte å mobilisere aktivitet lokalt og skape engasjement i egne organisasjoner eller lokalsamfunn. Flere er stolte av at de fikk med mange deltakere, etablerte nye aktiviteter eller styrket samarbeid på tvers av sektorer, samt at de klarte å mobilisere grasrota og skape aktivitet i hele organisasjonen.

Et gjennomgående funn er ønsket om å bevare konkrete opplevelser, møteplasser og aktiviteter som skapte engasjement lokalt. Flere trekker frem arrangementer som Friluftslivets dag, Hele Norge båler, gruppeovernattinger, klatrearrangementer og lokale turtiltak. Det er særlig de aktivitetene som kombinerte sosialt fellesskap, lav terskel for deltakelse og bruk av nærnatur som løftes frem. Flere beskriver også verdien av generasjonsmøter, der barn, voksne og eldre deltok sammen.

Svarene peker tydelig på noen felles suksessfaktorer. På tvers av kommuner, fylkeskommuner og medlemsorganisasjoner går det igjen fem forhold:

1. Å bygge på eksisterende aktiviteter og strukturer

Aktører som koblet Friluftslivets år til aktiviteter, arrangementer og nettverk de allerede hadde, opplevde gjennomgående størst effekt. Flere medlemsorganisasjoner koblet satsingen til eksisterende tilbud og arrangementer, og benyttet året som en anledning til å videreutvikle aktiviteter de allerede arbeidet med.

«Det fungerte godt at vi kunne koble Friluftslivets år på eksisterende arrangementer og praksiser. Dette gjorde det lettere å gjennomføre aktiviteter uten å måtte starte helt fra bunnen av, og bidro til at flere tok del i satsingen.» - Medlemsorganisasjon

2. Lokalt eierskap og frivillig engasjement

Mange trekker fram at aktivitetene fungerte best når lokale lag, frivillige eller ildsjeler fikk eierskap til gjennomføringen. En medlemsorganisasjon beskriver hvordan lokale lag skapte egne arrangementer når de fikk klare rammer, men frihet til lokale tilpasninger, mens en kommune fremhever samarbeid med lag, foreninger og grendelag som avgjørende for gjennomføringen.

«Flere faktorer bidro til at vi lyktes i 2025. En viktig del var måten vi jobbet på, med et bevisst fokus på å mobilisere grasrota. Ved å informere tydelig om kampanjer og samtidig gi rom for lokale tilpasninger, gjorde vi det enkelt for lag og enkeltpersoner å ta initiativ. Dette skapte eierskap og engasjement ute i distriktene.» - Medlemsorganisasjon

3. Samarbeid på tvers av aktører og sektorer

Flere aktører trekker fram verdien av samarbeid mellom organisasjoner, kommuner, fylkeskommuner, friluftsråd, frivillige lag og private aktører. En medlemsorganisasjon rapporterer om omfattende samarbeid med andre organisasjoner og kommuner, en fylkeskommune peker på gevinster av tverrfaglig samarbeid internt i fylkeskommunen og tett samarbeid med kommunene, mens en kommune fremhever samarbeid med frivilligheten som avgjørende for å realisere aktivitetene. Samarbeidene bidro både til økt aktivitet, bredere målgruppekontakt og bedre ressursutnyttelse. Flere peker også på at nye relasjoner og nettverk etablert gjennom Friluftslivets år har potensial til å gi varige effekter etter arrangementsåret.

«Samarbeidet med de andre organisasjonene i Norsk Friluftsliv var ikke nødvendigvis så konkret i det daglige arbeidet, men likevel nyttig. Felles koordinering og idemyldring ga inspirasjon, retning og en opplevelse av å være del av noe større.» - Medlemsorganisasjon

4. Tydelige og enkle konsepter

Konsepter som var enkle å forstå og gjennomføre ser ut til å ha fungert særlig godt. Eksempler er «Hele Norge båler». Dette er et eksempel på et tiltak med lav kompleksitet og tydelig formål, og ser ut til å ha hatt stor gjennomslagskraft. På slike tiltak er det enklere for organisasjonene å bli med på kampanjen, samtidig som de kan tilpasse til sin organisasjon og lokale behov.

5. Ressurser og dedikert kapasitet

Der organisasjonene hadde prosjektressurser eller avsatt kapasitet, rapporteres det om bedre gjennomføring. DNT trekker fram prosjektlederstilling og tverrfaglig prosjektgruppe som avgjørende, mens flere andre peker på betydningen av utstyr, kompetanseheving eller dedikerte ressurser.

«Det har vært avgjørende at vi fikk satt av midler til en prosjektlederstilling, og satt ned en tverrfaglig prosjektgruppe.» - Medlemsorganisasjon

4.2.4 Hvilke utfordringer ble erfart?

Selv om erfaringene fra Friluftslivets år 2025 i hovedsak er positive, peker respondentene også på noen gjennomgående utfordringer.

Sen mobilisering og begrenset tid til planlegging

Mange aktører opplevde at kampanjer, materiell og tilskuddsmidler ble tilgjengelige for sent til at de kunne forankres godt i planer, budsjetter og eksisterende arbeidsprosesser. Dette gjelder særlig kommuner, fylkeskommuner og større organisasjoner med lange planleggingshorisonter. Flere peker på at tidligere avklaringer om finansiering, aktiviteter og forventninger ville gitt bedre muligheter for mobilisering og lokal forankring.

«Burde hatt midler tidligere, sånn at vi kunne kommet i gang med planlegging og koordinering mye tidligere.» - Medlemsorganisasjon

«En del aktiviteter, kampanjer og materiell kom for sent til at det er mulig for kommuner og fylker å ta det i bruk. Det er lange prosesser for å få dette innarbeidet på tvers av avdelinger og aktører. Det må også avsettes ressurser tidlig, så dersom dette kommer kort tid i forkant er det ofte ikke midler eller ressurser til å ta det videre.» - Fylkeskommune

Kapasitetsutfordringer og høyt arbeidspress

Et gjennomgående tema er at Friluftslivets år i stor grad kom i tillegg til ordinære oppgaver og aktiviteter. Flere organisasjoner og kommuner beskriver at de hadde begrenset kapasitet til å følge opp alle initiativer, og at gode ideer derfor måtte nedprioriteres eller ikke ble realisert. Særlig organisasjonene peker på at manglende prosjektr ressurer og høy arbeidsbelastning begrenset gjennomføringsevnen.

«Vi opplevde begrenset kapasitet i staben til å følge opp alle initiativene, da det allerede er høy aktivitet i organisasjonen.» - Medlemsorganisasjon

«Ressurskrevende å følge opp alle tiltak da det blant annet ikke ble mulig for «teamet» å stå for noe av gjennomføringen av aktiviteter. Vi hadde mange ideer som ressursmessig ikke var mulig å gjennomføre.

Mulig at teamet kom for sent i gang.» - Kommune

Flere parallelle satsinger og konsepter

Flere aktører opplevde at det var mange kampanjer, konsepter og aktiviteter å forholde seg til gjennom året. Selv om bredden ga mulighet for lokal tilpasning, beskriver noen organisasjoner at det til tider var krevende å orientere seg og prioritere mellom ulike initiativer. Flere etterlyser derfor færre og mer overordnede satsinger som det er enklere å samle organisasjonene og samarbeidspartnerne rundt.

«Fremover vil det være viktig å prioritere tydeligere og sikre bedre kapasitet til oppfølging av de tiltakene vi setter i gang.» - Medlemsorganisasjon

Utfordringer med lokal mobilisering og rekruttering

Mens flere aktører rapporterer om høy aktivitet og godt oppmøte, beskriver andre utfordringer med å mobilisere deltakere og frivillige lokalt. Dette gjelder særlig mindre organisasjoner og lokale lag som har begrensede ressurser eller opplever konkurranse om deltakere og frivillige. Erfaringene tyder på at lokal forankring, eksisterende nettverk og engasjerte ildsjeler er avgjørende for å lykkes med mobilisering og rekruttering.

«For å skape størst effekt fremover bør vi i større grad legge til rette for at initiativ utvikles lokalt, heller enn å komme ferdig definert sentralt. Dette kan styrke eierskap og øke gjennomføringsevnen i lagene.» - Medlemsorganisasjon

«Vanskelig å nå ut til de aller minste foreningene.» - Medlemsorganisasjon

4.2.5 Hva bør videreføres?

Mange ønsker å videreføre arbeidsformer og tiltak som senker terskelen for deltakelse og gjør det enkelt å bidra lokalt.

Det trekkes frem:

- Nasjonale kampanjer, merkedager og årshjul som lokale aktører kan koble seg på
- Lokalt handlingsrom og mulighet til å tilpasse nasjonale satsinger til lokale behov
- Enkle konsepter og materiell som kan tilpasses lokalt
- Gratis eller rimelige tilbud
- Tilskuddsordninger og lokal prosjektstøtte
- Fokus på nærfriluftsliv og lavterskelaktiviteter
- Grasrotmobilisering, frivilligledelse og kompetanseheving

Det er også et tydelig ønske om å videreføre samarbeidet som ble bygget opp gjennom året.

4.2.6 Forskjeller mellom aktørene

Det er også noen forskjeller mellom aktørgruppene i hvordan de vurderer erfaringene fra Friluftslivets år 2025. Vær oppmerksom på at dette kun er basert på de 12 besvarelsene fra evalueringsworkshopene, og må tolkes i lys av dette.

Kommuner og fylkeskommuner er i stor grad opptatt av forankring i planer og budsjetter, tverrsektorielt samarbeid, kommunikasjon og langsiktig mobilisering av innbyggere. I deres beskrivelser står friluftslivets rolle som virkemiddel for folkehelse, nærmiljøutvikling og samfunnsutvikling sentralt. Samtidig etterlyser de tidlig informasjon, forutsigbar planlegging og gode kampanjeverktøy som kan integreres i eksisterende arbeidsprosesser.

De store medlemsorganisasjonene er i større grad opptatt av organisasjonsmobilisering, frivillighet, medlemsutvikling og kapasitet. For disse aktørene fremstår Friluftslivets år først og fremst som en anledning til å aktivere eksisterende organisasjonsstrukturer, styrke lokallagene og prøve ut nye tiltak for å nå flere deltakere. Samtidig er det også disse organisasjonene som tydeligst peker på behovet for dedikerte ressurser, prosjektledelse og tilstrekkelig kapasitet for å håndtere den ekstra arbeidsmengden som følger med en nasjonal satsing.

De mindre medlemsorganisasjonene har på sin side et mer operativt fokus. De er særlig opptatt av hvilke aktivitetskonsepter som fungerer, hvordan nye deltakere kan rekrutteres, hvordan ledere og instruktører kan utvikles, og hvordan aktivitetene kan gjøres enklere å gjennomføre lokalt. Erfaringene deres handler i stor grad om praktisk gjennomføring, kvalitet i aktivitetene og hvordan konkrete tiltak kan videreutvikles og forbedres.

4.3 Funn fra intervjuer

I dette kapittelet presenteres funnene fra intervjuene med medlemsorganisasjonene, andre frivillige organisasjoner, fylker, kommuner, styringsgruppen, prosjektsekretariatet og samarbeidspartnere. I noen tilfeller har aktører som ikke har hatt mulighet til å stille på intervju, innsendt skriftlige svar på et utvalg spørsmål fra intervjuguiden. Disse refleksjonene er inkludert fortløpende i presentasjonen av funn. Vi har også mottatt eksempler på prosjektgjennomføring som frivillige har gjort i forbindelse med Friluftslivets år. Enkelte av disse eksemplene er også inkludert i datamaterialet.

4.3.1 Måloppnåelse

Målene for Friluftslivets år 2025

I tilsagnet fra Klima- og miljødepartementet var det fem punkter som prosjektsekretariatet i Norsk Friluftsliv skulle forholde seg til i gjennomføringen av Friluftslivets år 2025. Prosjektsekretariatet forteller at de endelige målene for Friluftslivets år ble satt etter en innsiktsfase hvor de involverte ulike aktører og innhentet deres behov. Prosjektsekretariatet forteller videre at visjonen, hovedmålet, og delmålene for Friluftslivets år 2025 ikke var ment som en tradisjonell målstruktur der alle skulle gjøre alt samtidig, men som et felles rammeverk for mobilisering, samarbeid og retning.

I intervjuene har aktørene blitt presentert for både målene og resultatmålene for Friluftslivets år 2025. Det er noe ulikt hvordan organisasjonene, kommunene og fylkeskommunene har forholdt seg til målene satt for Friluftslivets år. Flere av aktørene forteller at de har sett målene i lys av egne strategier og planer, og har derfor kun forholdt seg til målene på et overordnet nivå. Det vil si at de har hatt fokus på å skape begeistring for nærnaturen og senke terskelen for å delta, men ikke hatt et bevisst forhold til delmålene eller effektmålene til Friluftslivets år. Hva organisasjonene har fokusert på i gjennomføringen, virker også å være noe styrt av hva som var fokuset i tilskuddsordningene fra Miljødirektoratet og Gjensidigestiftelsen. Eksempelvis har Gjensidigestiftelsen egne midler til fysisk tilrettelegging av områder og anlegg for naturaktiviteter for personer med særskilte behov, noe som gjorde at noen aktører arbeidet særskilt med universell utforming og tilrettelegging i naturen.

Målene til Friluftslivets år 2025 har vært brede, og på den måten omfavnet mangfoldet av aktører som var involvert. Samtidig er det noen av aktørene som peker på at målene har vært for mange og for store, noe som kan ha gjort det vanskelig å jobbe i samme retning. Enkelte informanter peker også på at målene ble for ambisiøse.

«Vi fikk jo tidlig presentert målene for året, og da tenkte jeg at her er det noen som har slitt med å bestemme seg. For her var alt tatt med, og i tillegg fløt det litt over i hverandre. Det var både visjon, oppdrag, hovedmål, hovedmålgrupper, delmål, hovedbudskap og temaer, og dette gjorde det vanskelig å formidle videre til samarbeidspartnere. Vi valgte derfor å fokusere på det vi oppfattet som essensen - at flere skal drive med friluftsliv.» - Fylkeskommune

Som sitatet over illustrer, tyder funnene på at det å ha mål som favner bredt kan gjøre det utfordrede å forstå hva som er hovedmålet med Friluftslivets år.

Hva som burde være målet for Friluftslivets år, er det derimot noe uenighet om blant aktørene. Noen av informantene fra fylkeskommunene etterlyser mer fokus på naturvern, nedbygging av natur, og hvordan forankre arbeidet politisk og få det inn i videre planarbeid. De trekker frem dette som et viktig grunnlag for å jobbe med friluftsliv. Dette støttes også av informanter fra organisasjonene og rådene som ønsker seg mer fokus på naturvern og konkrete virkemidler inn mot det arbeidet.

Hva er resultatene og effektene av Friluftslivets år

Aktørene som har blitt intervjuet er enige om at Friluftslivets år har ført til mye aktivitet og oppmerksomhet rundt friluftsliv. Friluftsliv er blitt satt på dagsorden, noe som blir trukket frem som en verdi i seg selv. Videre pekes det på at året har bidratt til økt synlighet for friluftslivsorganisasjonene. Samarbeid har vært et viktig fokusområde gjennom året, og tiltak som ble gjennomført i samarbeid mellom ulike organisasjoner og /eller mellom organisasjoner og offentlige aktører ble også prioritert i tilskudd fra Miljødirektoratet.⁴ Organisasjonene peker på nettopp økt samarbeid og muligheter for samarbeid som en gevinst av Friluftslivets år.

⁴ soknadssenter.miljodirektoratet.no/docx

Organisasjoner som opplever å ha fått til gode samarbeid, sier at de har fått kontakt med andre aktører som representerer de målgruppene de ønsker å nå. De opplever at kontakten med brukerorganisasjonene har gitt dem nyttig innsikt i behov de ikke kjente til. Andre aktører forteller at de har opprettet samarbeidsnettverk som vil fortsette også etter Friluftslivets år. Videre tyder funnene på at Friluftslivets år har skapt eller lagt til rette for arenaer for dialog mellom organisasjoner og aktører, som ikke har vært der tidligere. Det felles fokuset på Friluftslivets år fører også til at det er enklere å få et politisk fokus og forankring av arbeidet rundt friluftsliv, ifølge noen av informantene.

«Jeg tror møteplasser og samlingspunkter har skapt noe som kan ha sådd noen frø i forhold til å tenke fremtidig. Man har hvert fall skapt noen arenaer som ikke ville vært der uten sekretariatet, midlene og et sted å samles.»- Samarbeidspartner

Friluftslivets år virker å bidra til å bygge ned siloer mellom sentrale aktører som skal jobbe sammen på friluftsområde. Samtidig er det en usikkerhet rundt hva som skjer med disse samarbeidene når året er avsluttet. En aktør beskriver dette slik:

«Vi har siloer: kommunene, organisasjonene, staten. Friluftslivets år bidrar til at man jobber mer på tvers. Det er litt min frykt at man går tilbake til hver sin silo, og at man ikke er tilbake før om 10 år.» - Samarbeidspartner

Som sitatet over viser er det noe usikkerhet rundt om resultatene og effektene av Friluftslivets år er varige utover prosjektåret. Enkelte av aktørene peker på at det de har satt i gang prosesser og aktiviteter som de vil fortsette med også i 2026. Eksempler på dette er arrangementet «Ro i sør» og Norsk friluftsliv som vil videreføre Friluftslivsbarometeret.

Både organisasjoner og statlige aktører trekker fram at hvordan man forstår begrepet friluftsliv kan være en barriere i seg selv for å nå ut til en større del av befolkningen.

«[Det] er noe med hvordan vi bruker begrepet friluftsliv. Det er noe eksotisk på fjellet og dyrt utstyr. Men har et stykke igjen for å flytte fokuset til nærfriluftsliv.» - Samarbeidspartner

Ifølge informantene har Friluftslivets år bidratt til et felles språk for å snakke om friluftsliv som nærnatur, for eksempel ved å synliggjøre at friluftsliv også kan være en tur i eget nabolag. Selv om oppfatningen av hva friluftsliv er fortsatt kan hindre bredere deltakelse i befolkningen, tyder funnene på at Friluftslivets år har igangsatt en prosess som utvider den felles oppfatningen av hva friluftsliv innebærer.

Sentrale aktiviteter for å nå målene

Flere av aktørene i intervjuene trekker frem markeringsdagene slik som «Hele Norge båler» som viktige aktiviteter som har bidratt til engasjement og deltakelse. Organisasjonene peker på at det er positivt at de har fått kommunikasjonsverktøy og materiale av god kvalitet som de kunne kommunisere ut til sine medlemmer.⁵ Tilskuddsordningene fra Miljødirektoratet og Gjensidigestiftelsen blir trukket frem som helt sentrale for å skape aktiviteter ute i kommunene, og at disse aktivitetene har vært viktige for å nå målene for Friluftslivets år. Aktivitetskalenderen blir sett på som nyttig av flere av informantene som er blitt intervjuet, og det er et ønske om at denne skal fortsette også utover Friluftslivets år 2025. Det samme gjelder friluftsbaremetret, som ifølge noen av informantene har bidratt til å gi oppmerksomhet og driv til kommunene i arbeidet med friluftsliv.

Suksessen her var de markeringsdagene, som Hele Norge båler. Der klarte vi å mobilisere mange lag og foreninger. Å få til en god organisering på de dagene, det er et ønske å fortsette med flere av disse markeringene. Vi ser at folk kommer på arrangementer hvor flere organisasjoner går sammen- Samarbeidspartner

Funnene fra intervjuene viser at aktørene har ulike oppfattelser av hva som har fungert og ikke i forbindelse med Friluftslivets år. Dette viser at det kan være vanskelig å favne et så bredt spekter av interesser og behov gjennom året. Informasjonen og materialet aktørene fikk fra sekretariatet oppleves som nyttig av flere av aktørene for å spre informasjon om Friluftslivets år og hvordan gjennomføre aktiviteter, mens andre opplevde barrierer med at det ble for mye informasjon. Enkelte opplevde også at informasjonen ikke kunne brukes fordi det kun var på norsk bokmål. Det ble gjort oversettelser av noe av materialet etter tilbakemeldingene. Informasjon og materiell ble laget på nynorsk, Friluftsknappen ble laget på nordsamisk, og det ble delt informasjonsvideoer om allemannsretten på syv språk. Selv om flere er positive til de nasjonale kampanjene er det enkelte av kommunene og organisasjonene som mener at ressursene heller burde bli brukt til å løfte frem og skape oppmerksomhet rundt hva som skjer i lokallagene og ute i kommunene. Funnene tyder på at det også var ulikt om kommunene hadde tid og ressurser til å mobilisere Friluftsknappen, noe som også ga ulik opplevelse av nytten av dette tiltaket.

Samlet kan disse funnene tyde på at det er utfordrende å tilpasse aktiviteter til et mangfold av aktører, men også at ulike aktiviteter kan ha ulik effekt basert på aktørens utgangspunkt, forutsetninger og behov.

Barrierer for å nå målene

Både organisasjonene, kommunene og fylkeskommunene opplever at det har vært utfordrende å måle effektene og resultatene av Friluftslivets år 2025. Aktørene mangler gode data på før og etter Friluftslivets år, samt at de ikke har mulighet til å registrere hvem som kommer på arrangementet for å si noe om man når nye målgrupper eller ikke. Noen av aktørene peker også på at effektmålene i seg

⁵ Som tidligere nevnt har det blitt utarbeidet en nettside og verktøykasse som organisasjonene og samarbeidsaktører kunne ta i bruk i forbindelse med Friluftslivets år

selv var vanskelige å forholde seg til, det vil si at man ikke forstod grunnlaget for hvorfor akkurat de tallene ble satt.

«Vi har hatt økt aktivitet for egne medlemmer og kjørte på med åpne gratis arrangementer uten påmelding, og det vi da har slitt med er å vite hvem disse folkene som kommer er. Vi spør jo ikke om de er stillesittende til vanlig. Vi vet hvor mange som var med, men ikke noe om bakgrunnen deres egentlig, de som ikke allerede var medlemmer. (...) Det har vært utfordrende å oppnå det nasjonale målet. Hadde ingen god måte å kartlegge dette på når vi skulle ha så lavterskel som mulig. Og vi vil ha det så lavterskel som mulig.» - Medlemsorganisasjon

I lys av utfordringene med å måle resultater og effekter, foreslår noen av aktørene at det burde gjennomføres forskningsprosjekt nasjonalt i forbindelse med Friluftslivets år for å følge målene over tid.

Funnene fra intervjuene tyder på at Friluftslivets år i større grad har lyktes med å engasjere friluftslivsorganisasjonene, og i mindre grad organisasjonene utenfor. Organisasjonene som ikke er friluftslivsorganisasjoner forteller at de har opplevd utfordringer med å engasjere egne medlemmer til året, eller opplevd at de har vært på siden av prosjektet, og at det er blitt mye informasjon de ikke har klart å forholde seg til.

«I møtene følte jeg meg litt som en satellitt på siden. Jeg visste ikke helt hva vi skulle gjøre.» - Andre frivillige organisasjoner

Videre tyder funnene på at det også er forskjell mellom medlemsorganisasjonene i hvilken kapasitet de har til å følge opp og gjennomføre aktiviteter i forbindelse med Friluftslivets år. For de små medlemsorganisasjonene tyder funnene på at det er utfordrende å følge opp informasjonen som kommer i forbindelse med Friluftslivets år. De ønsker at informasjonen og forslagene til aktiviteter i større grad kunne vært skalert til hva som lar seg gjennomføre blant de mindre organisasjonene. For noen av medlemsorganisasjonene er det også målkonflikter mellom hva som var målet for Friluftslivets år og hva man har kapasitet til internt. Eksempelvis at det for noen organisasjoner ikke er mangel på medlemmer, men heller trenere og instruktører til å møte medlemsmassen.

Selv om samarbeid har vært en gevinst av Friluftslivets år, er det også enkelte av organisasjonene som har opplevd dette kravet som en barriere. Dette innebærer opplevelser av å ha gjennomført samarbeidsaktiviteter som ikke har gitt ønsket gevinst, eller at kravene om samarbeid har gjort det mer utfordrende og ressurskrevende å arrangere aktiviteter lokalt. Enkelte av medlemsorganisasjonene opplevde også utfordringer med å få med sine medlemmer til å forstå behovet og poenget med Friluftslivets år. Disse lokallagene gjennomførte derfor i stor grad kun ordinære aktiviteter i løpet av året.

Mangfold og inkludering

Et sentralt mål med Friluftslivets år har vært å nå mennesker som deltar mindre i friluftslivet. I intervjuene har informantene fått spørsmål om hvordan målet med mangfold og inkludering har blitt ivaretatt, og hvordan de har tilrettelagt for høyere deltakelse blant et større mangfold av mennesker. Funnene fra intervjuene viser at forståelsen av målene rundt mangfold og inkludering har vært ulikt blant aktørene. Noen har tolket dette som å nå spesifikke grupper, mens andre har forstått det som å nå noen andre enn de som vanligvis kommer på deres arrangementer. Funnene tyder videre på at det er store variasjoner i hvor aktivt aktørene har fokusert på og jobbet med mangfold og inkludering som en del av Friluftslivets år.

Sekretariatet har i prosjektperioden kommet med råd og tips til hvem man kan nå ut til og hvordan nå ut til de som vanligvis ikke deltar på friluftaktiviteter. Som tidligere nevnt ble det også jobbet med mangfold og inkludering i kommunikasjon og markedsføringsarbeid gjennom eksempelvis bruk av flerkulturelle medier og tiltak som «Turmat fra hele verden». Videre ga rådgivende gruppe råd til hvordan inkludere flere. Organisasjoner som Ungfunk, Friluftsrådene, KS, mangfoldsforum og BUA formidlet også kunnskap og veiledning knyttet til tilgjengeliggjøring og inkludering av friluftaktiviteter på ulike arenaer.

Noen av organisasjonene forteller at de har kontaktet andre organisasjoner som representerer eller har kontakt med målgrupper de vanligvis ikke når ut til. Som tidligere nevnt opplever Friluftsrådene at samarbeid har vært avgjørende for rekruttering og gjennomføring av aktiviteter, og at samarbeid har bidratt til å nå målgrupper det ellers er vanskelig å nå gjennom ordinære friluftslivstilbud. Det er videre eksempler på organisasjoner som har oversatt informasjon på flere språk og sørget for at materialet som brukes er universelt utformet. Andre forteller om tilrettelegging for transport for de som har et behov for hjelp til dette. Aktiviteten «Turmat fra hele verden» virker, ifølge noen av aktørene, å ha vært en samlende aktivitet for å integrere flere deltakere i friluftslivet. Dette er en aktivitet som også gjennomføres utenom Friluftslivets år. En av kommunene som ble intervjuet forteller at de gjennom midlene fra Gjensidigestiftelsen og aktivitetene som ble gjennomført har fått et større fokus på universell utforming, og gitt dem større muligheter for å tilrettelegge friluftaktiviteter fremover.

Funnene fra intervjuene tyder derimot på at det har vært utfordrende for organisasjonene å vite om man har lyktes med målene rundt mangfold og integrering. Dette er fordi det ikke er mulighet for å registrere endring og utvikling. Enkelte av aktørene peker på at en barriere i arbeidet kan ha vært at målgruppen for tilskuddsordningen til Miljødirektoratet i for stor grad var rettet inn mot organisasjoner som arbeider med friluftsliv. De reflekterer rundt at dette kan være en årsak til at man i mindre grad har fått engasjert andre sentrale organisasjoner som jobber tettere med målgruppene man ønsker å nå i dette arbeidet. Det etterlyses også mer varige tiltak utover Friluftslivets år for å sørge for mangfold og inkludering i friluftslivet på sikt.

4.3.2 Organisering, prosesser, aktiviteter og tiltak

Organisering av Friluftslivets år

Prosjektsekretariatet viser til at planleggingen og gjennomføringen av Friluftslivets år i hovedsak har vært ivarettatt av prosjektsekretariatet. Øvrige ansatte i Norsk Friluftsliv har bidratt med konseptutvikling, målsettinger, økonomistyring, markedsføring, ressursutvikling, politisk påvirkning, oppfølging av samarbeidspartnere, ledelse av styringsgruppa og gjennomføring av arrangementer. Friluftsrådernes Landsforening har, ifølge prosjektsekretariatet, vært en viktig samarbeidspartner og bidratt med mobilisering gjennom de lokale friluftsrådene, konseptutvikling, politisk påvirkning, deltakelse i styringsgruppa og gjennomføring av arrangementer.

Overordnet viser funnene fra de kvalitative intervjuene at både organisasjonene, samarbeidspartnerne, kommunene og fylkeskommunene er fornøyd med prosjektsekretariatet i Norsk Friluftsliv og Norsk Friluftsliv sitt arbeid i forbindelse med Friluftslivets år. Aktørene peker på at sekretariatet har fått til mye og skapt mye engasjement. Organisasjonene opplever å ha fått et omfattende og nyttig materiale de kunne bruke i arbeidet med Friluftslivets år.

«Synes det var godt arbeid fra Norsk Friluftsliv. De er gode på markedsføring og tok gode grep for å motivere og inspirere folk til å gjøre noe.» - Samarbeidspartner

«Jeg er imponert over den innsatsen som er lagt ned for å få oss med. Så mye god informasjon og motiverende presentasjoner (...) jeg vet ikke hva som kunne blitt gjort bedre når det gjelder det» - Medlemsorganisasjon

Medlemmer i styringsgruppa forteller at de opplever at sekretariatet har vært kompetent, ryddig og kommet med god informasjon gjennom prosjektperioden. Medlemmer opplever at styringsgruppemøtene i stor grad har handlet om statusgjennomgang, og eventuelle innspill på prioritering. I lys av dette er det derfor enkelte som etterlyser mer medvirkning. Enkelte i styringsgruppa etterlyser også noe mer reell medvirkning fra organisasjonene, og opplever at dialogen med organisasjonene tidvis har vært mer informerende enn medvirkende.

Det ble sendt ut invitasjoner om å begynne å planlegge Friluftslivets år til kommuner, fylkeskommuner og organisasjoner 8.januar 2024. En ny oppfordring ble sendt til alle kommuner 31.mai 2024 og til fylkeskommunene i juni 2024. Det ble videre sendt ut løpende informasjon om arrangementer, tiltak og webinarer i 2025. Søknadsfristen for tilskuddsmidler fra Miljødirektoratet til Friluftslivets år var juni 2024, der tildelingen kom september 2024, og endelige midler ble utbetalt i 2025. Både organisasjonene, kommunene og fylkeskommunene opplever at informasjonen om Friluftslivets år og midlene fra tilskuddsordningene skulle kommet tidligere enn det gjorde. Dette handler i stor grad om nok tid til å legge inn aktiviteter i egne planer og årshjul, samt usikkerhet om man får gjennomført aktiviteter eller ikke avhengig av tilskuddsmidlene. Informantene fra organisasjonene viser til at ting går tregt i frivilligheten, og at det derfor er ekstra viktig å være ute i

god tid. Informantene fra fylkeskommunene peker på at det var tilfeller der de opplever å ha fått informasjonen for sent, noe som igjen skapte forsinkelser med å få det videre ut til kommunene og organisasjonene. Viktigheten av tidlig forankring og informasjonsflyt trekkes også frem som sentralt av både prosjektsekretariatet og ansatte i Norsk Friluftsliv.

Funnene fra intervjuene tyder på at organiseringen, med at prosjektsekretariatet ligger til Norsk Friluftsliv, har vært viktig for å forankre Friluftslivets år i frivilligheten. Informanter som var involvert i Friluftslivets år 2015 forteller at det var et ønske om enklere prosesser i gjennomføringen, og opplever at det i 2025 har vært et tydeligere prosjekteierskap og at man har unngått rapportering til Miljødirektoratet som et mellomledd. Samtidig pekes det på at det har vært noe utfordringer med den politiske forankringen når Miljødirektoratet og Klima – og miljødepartementet er mindre involvert. Miljødirektoratet peker på at involveringen av det offentlige er viktig for engasjement og forankring blant de offentlige aktørene. De opplever at direktoratet ble mindre involvert enn opprinnelig planlagt i forbindelse med Friluftslivets år 2025. Prosjektsekretariatet reflekterer selv rundt at de ikke har mandat til å pålegge noen aktører i forvaltningen en rolle i forbindelse med Friluftslivets år, og kun kan jobbe for å inspirere til deltakelse. Norsk Friluftsliv opplever at organiseringen av Friluftslivets år 2025 har fungert godt, men reflekterer rundt at man har hatt mindre politisk drahjelp enn ønskelig og at dette kan skyldes at det er frivilligheten som har hatt hovedansvaret. At Norsk Friluftsliv hadde prosjektledelsen, opplevde Klima - og miljødepartementet fungerte godt.

Norsk Friluftsliv peker på at Friluftslivets år har bidratt til mange muligheter som de har nytt godt av som organisasjon, samtidig som det har vært mye ekstra arbeid i prosjektperioden, særlig på kommunikasjon, administrasjon/økonomi og ledelse. Både Norsk Friluftsliv og prosjektsekretariatet peker på at det er viktig med tydelig rolleavklaring og forventinger til hverandre når et prosjekt integreres med ordinær drift. Dette er et læringspunkt de tar med seg fra Friluftslivets år.

Oppfølging på tvers av nivåer

Funnene fra intervjuene viser at det er store forskjeller i hvordan organisasjonene, kommunene og aktørene har organisert seg internt i forbindelse med Friluftslivets år. I noen av de større organisasjonene er det satt i gang interne arbeidsgrupper som har jobbet tverrfaglig med Friluftslivets år. I de mindre organisasjonene er det eksempler på at det kun har vært én person som har hatt ansvaret for Friluftslivets år som en tilleggsaktivitet til en annen rolle. Variasjon i organisering virker å handle om ulik kapasitet og ressurser internt hos aktørene, samt interne prioritering. Dette virker igjen å påvirke muligheten for å engasjere og mobilisere lokalt. Om organisasjonene har mottatt tilskuddsmidler eller ikke tyder også på at har vært avgjørende for hvor mye aktivitet som er gjennomført lokalt.

«Det var veldig stor forskjell i medlemsorganisasjonene. Noen er store og har masse ressurser, mens andre har mye mer begrenset. Det ligger en utfordring der.» - Representant fra styringsgruppa

Som sitatet over viser er det en opplevelse blant noen av informantene at forskjellen mellom organisasjonene har vært en utfordring i gjennomføringen av Friluftslivets år. Enkelte informanter etterlyser mer veiledning på hvordan senke terskel for deltakelse for de små organisasjonene.

Kommunene og fylkeskommunene har også organisert arbeidet noe ulikt, og det er noe variasjon i hvilke aktiviteter og hvor mye aktivitet som er gjennomført. Fylkeskommunene forteller at de blant annet kalte inn til innspillsmøter i forkant av Friluftslivets år der de innhentet informasjon om hva organisasjonene trengte for å gjennomføre og hva de skulle gjøre av aktiviteter. Det ble også satt ned arbeidsgrupper internt i fylkeskommunene. Noen av fylkeskommunene har også hatt egne tilskuddsordninger der organisasjonene kan søke på midler til aktiviteter i Friluftslivets år.

Fylkeskommunene opplever tidvis sin rolle som uklar i forbindelse med Friluftslivets år 2025. De forteller at det har vært forventinger til at de skal bidra, samtidig som det ikke har vært noen ekstra midler til fylkeskommunene i dette arbeidet. Det ble derfor, ifølge informanter, utfordringer mellom forventningene som var til å følge opp Friluftslivets år samtidig som man ikke opplever å ha de tilgjengelige ressursene og kapasiteten. Informantene fra fylkeskommunene forteller at de kunne ønsket seg en tydeligere avklaring av deres rolle og involvering i god tid før oppstarten av året. De opplever at fylkeskommunene har en sentral rolle i å få til varige endringer etter friluftslivets år, og at forankring og involvering på et tidlig tidspunkt derfor er viktig.

Mye av arbeidet til Friluftslivets år var organisert sentralt av sekretariatet. Informanter som har blitt intervjuet i både organisasjoner, kommuner og fylkeskommuner opplever at det er lang avstand fra sekretariatet sentralt og ned til frivilligheten lokalt. Informantene peker på viktigheten av god forankring lokalt for å få med de frivillige på Friluftslivets år. Sitatene under illustrer denne utfordringen:

«Når det kommer helt ned til frivilligheten, så er det ganske lang avstand fra sentral informasjon. En oppfordring for store organisasjoner til å jobbe med å tenne den enkelte lokale ildsjelen til å brenne for Friluftslivets år.»- Samarbeidspartner

«Det er vår jobb å kommunisere det ut til klubbene, så er det varierende om de hiver seg med. De har allerede mye aktivitet. Det er ikke bare å sende ut en mail og så er alle klare og med. Det må jobbes proaktivt med. Det er mer arbeid enn Norsk Friluftsliv kanskje tror. Det er frivillig og begrensede ressurser. Da må man jo jobbe med å tilpasse det.»- Medlemsorganisasjon

Organisasjonene peker på at det ikke er en enkel løsning på å engasjere frivilligheten lokalt. De opplever derimot at å skape forankring til året tidlig er en sentral del av dette arbeidet. Til tross for dette trekkes det frem at man er avhengig av de enkelte frivillige og ildsjelene for å mobilisere til aktivitet:

«Om det har vært tydelig for lokalforeningene at de kan være med på alt, vet jeg ikke. De får så mye informasjon og det er så mye som skjer ellers. De er frivillige tross alt.» - Medlemsorganisasjon

«Utfordringen er at frivilligheten er vanskelig, og man kan ikke styre den. Vi er bare administrasjon i Oslo og en liten gjeng lokalt, og vi kan ikke få presset våre frivillige til å gjøre mer.» - Medlemsorganisasjon

Ressurser

Tilskuddsmidlene virker å ha vært helt sentrale for å gjennomføre aktivitetene lokalt. Samtidig er det noen som etterlyser at tilskuddsmidlene skulle kommet før slik at det var lettere å planlegge for aktørene som skulle gjennomføre aktivitetene. Dette oppleves som sårbart blant noen av organisasjonene, og de forteller at de kunne mobilisert enda flere dersom det hadde vært mulig å begynne arbeidet tidligere. Det er videre noen av aktørene som opplever at tilskuddsmidlene ble fordelt for tynt utover, og at det heller burde være midler på regionalt nivå. Enkelte av aktørene peker også på at det er en utfordring at midlene ikke fortsetter, og er usikker på effektene av å få midler til å gjennomføre aktiviteter for bare ett år. Det pekes på et behov for å tenke mer langsiktig rundt hvordan sikre lavterskel friluftsliv over tid. Organisasjoner som mottok tilskuddsmidler, opplever på sin side at de fikk mye ut av midlene de fikk gjennom tilskuddsordningene:

«Vi var heldig å få en god del penger. Som jeg var inne på, mer ressurser gir bedre resultater. Vi ville ikke oppnådd 10 prosent av det vi klarte uten midlene.» - Medlemsorganisasjon

Videre arbeid

Samarbeid har vært et sentralt fokus for Friluftslivets år, og funnene fra intervjuene tyder på at dette også er en gevinst av året. For både veien videre og til neste Friluftslivets år trekker informantene frem at det er ønskelig med mer hjelp og veiledning til de samarbeidene som er ønskelig. Informasjon og forankring er en utfordring i en sektor som baserer seg på frivilligheten. Innenfor disse rammene peker informantene på at det er viktig å starte arbeidet tidlig, og gi informasjon i god tid for å ha mulighet til å mobilisere frivilligheten. Forankring og medvirkning fra aktørene som skal ha en viktig rolle trekkes også frem som sentralt. Informantene ønsker videre at Friluftslivets år i større grad skal kunne bidra til konkrete endringer og forventinger til politikere, kommuner og fylkeskommuner i det videre arbeidet. Det pekes derfor på behov for å involvere offentlig sektor i enda større grad enn det som ble gjort i Friluftslivets år 2025.

4.3.3 Erfaringer fra samarbeidsprosjekter

I intervjuene peker organisasjonene på at samarbeid og det å jobbe tverrfaglig er noe de tar med seg fra Friluftslivets år. De opplever samarbeidet som nyttig både for å få til oppmerksomhet rundt

arrangementer, samt at det gir en mulighet for å jobbe sammen for å få til noe politisk.

Organisasjonene tar også med seg læring til egen organisasjon, blant annet viktigheten av tidlig forankring av prosjektarbeid for å lykkes med å engasjere lokallagene og at man lykkes bedre med å ha færre gode arrangementer i samarbeid med enn å gå for bredt ut. Videre pekes det på at man har erfart at det å ha temaår har vært nyttig for egen organisasjon, og at det er en arbeidsmåte man vil fortsette med.

Eksempel på samarbeidsprosjekt

«Ro i Sør»

«Ro i Sør» er et lavterskelarrangement for tradisjonelle robåter og kystkultur langs Sørlandskysten. Arrangementet arrangeres av Bragdøya Kystlag i samarbeid med DNT Sør.

Ro i Sør har som mål om å fremme tradisjonell roing og bruk av robåter, formidle lokal kystkultur og maritime tradisjoner, skape inkluderende møteplasser på tvers av alder og erfaring og tilrettelegge for friluftsliv og naturopplevelser langs Sørlandskysten.

Arrangementet ble gjennomført 19. - 21.juni 2025 ved Bragdøya Kystkultursenter utenfor Kristiansand. Deltakere fra hele Sør-Norge ble invitert, og arrangementet samlet personer i alderen 12 til 83 år. Programmet bestod av:

- Fellesturer med tradisjonelle robåter
- Overnatting og besøk på Kystled hytter (Låven på Bragdøya som drives av Bragdøya Kystlag og Gammeløya utenfor Flekkerøy som drives av DNT SØR)
- Historiefortelling knyttet til kystkultur
- Sosiale aktiviteter som grilling og bading
- Friluftsliv og samvær i maritime omgivelser

Dette arrangementet videreføres også i 2026 og arrangeres 20. og 21 juni. Arrangementet er åpent for alle.

Ro i Sør beskrives av arrangørene som et viktig tiltak for å fremme samarbeid langs kysten.

**Informasjonen om arrangementet er hentet fra nettsidene til DNT og Bragdøya Kystlag, samt intervju med arrangørene.*

Eksempel på samarbeidsprosjekt

«Kysten er klar» – et nasjonalt samarbeidsprosjekt for blått friluftsliv

«Kysten er klar» ble gjennomført som et nasjonalt samarbeidsprosjekt mellom Norges Dykkeforbund, Norges Seilforbund og Norges Padleforbund i forbindelse med Friluftslivets år 2025, med støtte fra Gjensidigestiftelsen. Den felles ambisjonen var å gjøre aktivitet ved, på og under vann mer tilgjengelig for befolkningen, samtidig som prosjektet skulle synliggjøre bredden i det kystnære friluftslivet.

Hovedaktiviteten var den nasjonale aktivetsdagen 22. juni, der over 50 arrangementer ble gjennomført langs hele kysten. Lokale seil-, padle- og dykkeklubber åpnet anleggene sine og inviterte publikum til gratis lavterskelaktiviteter som seiling, padling, snorkling og prøvedykk. Aktivitetene ble tilrettelagt av frivillige instruktører og klubber, og mange steder var tilbudene rettet mot familier, barn og personer uten tidligere erfaring med vannaktiviteter.

Fra Norges Dykkeforbund deltok 18 dykkerklubber med aktiviteter som prøvedykk, snorkling og strandaktiviteter. Deltakerne fikk møte det marine miljøet på nært hold gjennom trygge introduksjoner til undervannsaktiviteter. Seilforbundet rapporterer samtidig om stor aktivitet i seilforeningene og høy deltakelse på vannet gjennom hele dagen.

Prosjektet ser ut til å ha hatt flere positive effekter. Organisasjonene trekker fram høy synlighet, stor publikumsinteresse og god rekruttering til videre aktiviteter og kurs. Flere foreninger rapporterte om stor pågang under arrangementene, og enkelte opplevde at deltakere meldte seg direkte på nybegynnerkurs etter arrangementene. Satsingen bidro også til å etablere nye samarbeidsrelasjoner mellom klubber, organisasjoner og lokalsamfunn langs kysten.

I tillegg til rekruttering og aktivitetsglede ble prosjektet brukt som arena for å formidle kunnskap om havmiljø, marin forsøpling og bærekraftig bruk av kysten. Organisasjonene beskriver prosjektet som et eksempel på hvordan friluftsliv og idrett kan bidra til både folkehelse, naturforståelse og miljøbevissthet.

Efaringene fra 2025 har ført til at organisasjonene har besluttet å videreføre «Kysten er klar» som en årlig nasjonal satsing. Som del av videreføringen utvikles det også en digital plattform som skal gjøre det enklere for publikum å finne lokale klubber, kurs og aktiviteter innen maritimt friluftsliv.

**Informasjonen om arrangementet er hentet fra årsrapportene for 2025 for Norges Seilforbund og Norges Dykkerforbund.*

4.4 Funn fra spørreundersøkelser

4.4.1 Friluftsknappen

Friluftsknappen var et aktivitetshefte som ble utviklet i forbindelse med Friluftslivets år 2025, som skulle inspirere barn til å oppleve, utforske og ta vare på naturen. Det inneholdt forslag til aktiviteter barna kunne gjøre i naturen, og de kunne krysse av for aktivitetene de har gjennomført. Hftet er videreført etter gjennomføringen av Friluftslivets år 2025.

I samråd med GR&EI bestemte prosjektsekretariatet å spisse innholdet i *Friluftsknappen* mot barn i alderen 8–10 år. Vurderingen var at de fleste barn kan lese selv i denne alderen, samtidig som målgruppespissingen gjorde at produktet også egnet seg for barn noen år yngre og eldre. Målgruppen for distribusjon ble satt til 6-10 år, som senere ble utvidet til 12 år.

Figur 20: Eksempel på oppgaveside i *Friluftsknappen*

I forbindelse med evaluering har vi sendt ut en kort spørreundersøkelse til virksomheter som mottok *Friluftsknappen*. Dette var primært skoler og barnehager. Aktivitetene kunne gjennomføres i regi av skolen eller barnehagen, men barna kunne også ta med heftet hjem og gjøre aktiviteter i heftet på fritiden. I dette delkapittelet går vi gjennom resultatene fra spørreundersøkelsen.

Mottakere av *Friluftsknappen*

Til sammen var det registrert 2156 virksomhetsmottakere av *Friluftsknappen*. Blant disse er det mange skoler, barnehager, oppvekstsentre, frivillighetssentraler, besøkssentre, BUA'er og lokallag av medlemsorganisasjonene. 451 av disse svarte på spørreundersøkelsen. Det tilsvarer en deltakelse på 21 prosent.

Utdeling av Friluftsknappen

De aller fleste (74 prosent) av virksomhetsmottakerne av Friluftsknappen som svarte på undersøkelsen oppgir at de delte ut Friluftsknappene direkte til barna/elevne. 17 prosent oppgir at de gjorde Friluftsknappene tilgjengelig for de som ønsket å ta dem med seg, mens kun 4 prosent oppgir at de delte dem ut til de som etterspurte det. Dette tyder på at de aller fleste av virksomhetene som mottok Friluftsknappen delte heftene ut uoppfordret.

13 prosent svarte at de delte ut aktivitetsheftene på annen måte. Fra tekstfeltene kommer det frem at majoriteten av de som svarte «Annet» har sendt heftene til etablerte institusjoner – som folkebiblioteker, skoler, barnehager og SFO. Noen har styrt logistikkprosessen selv, for eksempel ved å levere knappen sammen med friluftsutstyr eller plassere dem på egne besøks- og aktivitetssentre. En andel har knyttet knappene til spesifikke friluftslivsaktiviteter som skoleturer, uteskoler og sommer- og helgearrangementer. Enkelte organisasjoner har mottatt heftene, men har ikke brukt dem til utdeling; i stedet har heftene blitt benyttet inn i undervisning eller som inspirasjon.

Seks prosent oppgir at de ikke delte ut knappene.

Figur 21: Utdeling av Friluftsknappen

Spørsmål: Hvordan delte dere ut Friluftsknappene? Kryss av for alle relevante alternativer.

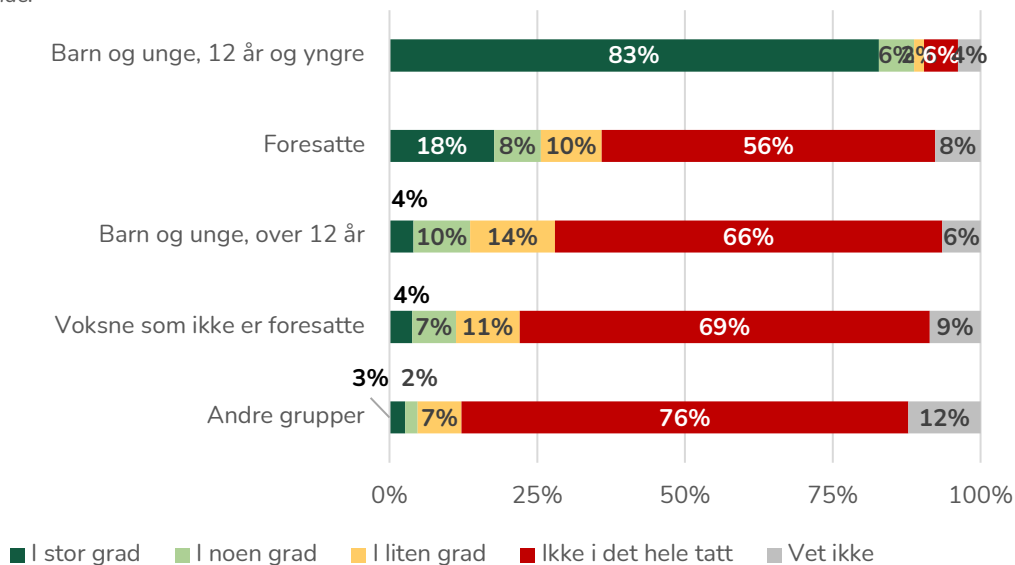

Målgruppe

De aller fleste virksomheter delte ut Friluftsknappen til barn og unge under 13 år. Noen delte også ut knappen til foresatte. Kun et fåtall delte ut Friluftsknappen til barn og unge over 12 år, voksne som ikke er foresatte og andre grupper.

Figur 22: Målgrupper for Friluftsknappen

Spørsmål: I hvilken grad delte dere ut Friluftsknappene til følgende grupper? *Enkelte grupper kan være overlappende.*

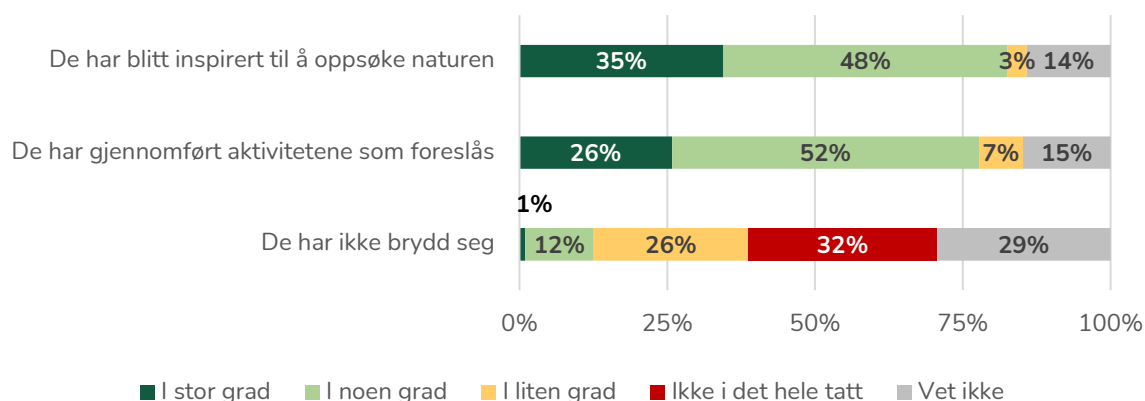
Opplevd effekt av Friluftsknappen

Av virksomhetene som delte ut Friluftsknappen, oppgir 74 prosent at de har hatt kontakt med de som fikk Friluftsknappene. Disse virksomhetene fikk videre spørsmål om opplevd effekt av Friluftsknappen.

Resultatene viser at svært mange av virksomhetene som delte ut Friluftsknappen, opplever at målgruppene ble inspirert til å oppsøke naturen og gjennomføre aktivitetene som foreslås. Svært få opplever at mottakerne av Friluftsknappen ikke har brydd seg.

Figur 23: Opplevd effekt på målgruppene

Spørsmål: I hvilken grad opplever dere følgende om de dere har hatt kontakt med? (n=310)

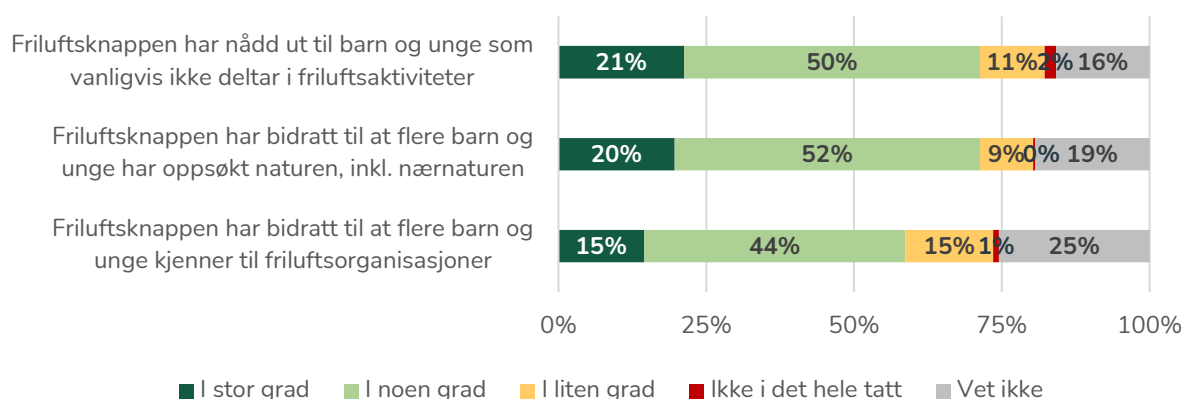

Videre tyder resultatene på at svært mange av virksomhetene som delte ut Friluftsknappen opplever at den nådde ut til barn og unge som vanligvis ikke deltar i friluftaktiviteter, at den bidro til at flere barn og unge har oppsøkt naturen (inkludert nærnaturen) og at den bidro til at flere barn og unge

kjenner til friluftslivsorganisasjoner. Samtidig er det verdt å merke seg at de største andelene svarer «I noen grad», noe som kan tyde på at den opplevde effekten likevel er begrenset. Det er også relativt mange som oppgir at de ikke vet, noe som kan tyde på at de har begrenset innsikt i hvorvidt målgruppene har benyttet seg av Friluftsknappen.

Figur 24: Generelle opplevde effekter av Friluftsknappen

Spørsmål: I hvilken grad opplever dere følgende om Friluftsknappen generelt? (n=310)

Åpent kommentarfelt

I spørreundersøkelsen var det også et åpent spørsmål; «Er det noe annet dere ønsker å legge til om Friluftsknappen?». Kommentarene som ble lagt inn tyder på at mange er fornøyd med innholdet, men at det var noe forvirring rundt om aktivitetshftet faktisk var «knappen», og misnøye med at pin'en kostet penger.

«Dette var et flott hefte å ha liggende i bibliotekets lokaler. Vi hadde dem sammen med utstilling/markering av Friluftslivets år. Heftene ble godt mottatt. Men vi oppfattet informasjonen rundt hvordan barna skulle få selve Friluftsknappen som ganske diffus.»

«Vi meldte oss opp, men opplevde informasjon i forkant som mangelfull. Vi trodde vi skulle få en pin som vi kunne bruke som premie for å ha gjort aktivitetene i heftet, og at heftet skulle være mer relevant for barnehagen enn for hjemmet. Vi har brukt heftene for å inspisere nyansatte til hvordan de får engasjert barna på turer, og dette har vært fint! Vi valgte å ikke kjøpe pin til barna.»

Noen gir også tilbakemelding på at heftet ikke var tilpasset de minste barna, og at aktivitetene kunne være vanskelig å gjennomføre på grunn av geografiske/meteorologiske forhold. Det er også noen som synes det var synd at heftet ikke fulgte barnehage- og skoleåret, og at heftene kom frem for sent på året.

Noen har laget større arrangementer rundt Friluftsknappen, og rapporter om gode erfaring med det. Eksempelvis var det en virksomhet som arrangerte en Friluftsfest i samarbeid med friluftsrådet og fylkeskommunen, og delte ut Friluftsknappen da.

«Vi hadde en fantastisk flott Friluftsfest sammen med [friluftsrådet og fylkeskommunen], hvor man kunne gjøre oppgaver slik at man fikk tatt Friluftsknappen der og da. Vi delte ut Friluftsknappen til alle elever ved barneskolen, samt at vi hadde ekstra knapper til alle som ønsket å ta knappen på Friluftsfesten.»

En annen virksomhet benyttet Friluftsknappen som inspirasjon for et tverrfaglig undervisningsopplegg gjennom hele barnehage- og skoleåret.

«Vi valgte å utvide prosjektet til å gjelde et helt skole- og barnehageår hvor vi månedlig sender ut forslag til aktivitet fra heftet. I tillegg har vi tenkt tverrfaglig og har samarbeidet med friluftsråd og frivillighetssentral om aktiviteter i kommunal regi som alle byens innbyggere inviteres til. Eksempel her er refleksrebusløp, barkebåt-seilregatta på elva og sykkel dag. Vi inkluderte trafiksikkerhet og folkehelse i tillegg til oppvekstsektor i dette.»

Kapittel 5: Konklusjon og vurderinger

I dette kapitlet vurderes funnene fra kapittel 4 opp mot satsingens mål, strategiske prioriteringer og den overordnede endringsteorien. Kapitlet undersøker i hvilken grad Friluftslivets år 2025 har bidratt til de ønskede resultatene, hvilke mekanismer som synes å ha fremmet måloppnåelse, og hvilke barrierer som kan ha begrenset effektene av satsingen. Kapitlet er bygget opp etter evalueringens hovedtemaer, hvor hvert evalueringsspørsmål besvares systematisk.

Friluftslivets år 2025 kan forstås som en nasjonal mobiliseringssatsing. Strategien bygget på en antakelse om at felles nasjonale rammer, mobilisering av organisasjoner, lokale aktiviteter, samarbeid og kommunikasjon ville bidra til økt synlighet, deltakelse og

friluftsglede i befolkningen. Evalueringen vurderer derfor ikke bare om målene ble nådd, men også hvordan satsingen synes å ha virket, hvilke mekanismer som bidro til resultatene, og hvilke forhold som kan ha begrenset måloppnåelsen.

5.1 Måloppnåelse, delmål og effektmål

Et av hovedfokusene ved evalueringen har vært å vurdere måloppnåelsen i satsingen, ved å dokumentere resultater og effekter i tråd med de fastsatte resultat- og effektmålene. Videre følger en diskusjon om satsingen har nådd målene som ble satt for Friluftslivets år 2025.

Friluftslivets år 2025 var en bred mobiliserings- og kommunikasjons-satsing som skulle bidra til økt oppmerksomhet om friluftsliv og økt deltakelse i friluftsliv over tid. Evalueringen tyder på at satsingen i stor grad har lyktes med å skape aktivitet, synlighet og mobilisering rundt friluftsliv. Samtidig er dokumentasjonsgrunnlaget svakere når det gjelder å vurdere i hvilken grad satsingen har ført til varige endringer i deltakelse, rekruttering og aktivitetsnivå i befolkningen. På bakgrunn av datamaterialet vurderes måloppnåelsen som sterkest for delmålene knyttet til synlighet, aktivitet og samarbeid, mens måloppnåelsen knyttet til varige effekter er mer usikker.

Figur 25: Måloppnåelse på delmål

Delmål	Tiltak	Resultater	Vurdering
 <p>Vise frem friluftslivets mangfold og verdi for den enkelte og for samfunnet</p>	<ul style="list-style-type: none"> Fokus på nærnatur, hverdagsaktivitet, psykisk helse, fellesskap, kulturell relevans og synliggjøring av ulike måter å delta i friluftsliv på. Kommunikasjon gjennom sosiale medier, kampanjer, profiler og lokale aktiviteter. 	<p>Evalueringen tyder på at satsingen bidro til å utfordre etablerte forestillinger om hva friluftsliv er og hvem det er for. Friluftsliv synes i større grad å ha blitt synliggjort som møteplass, hverdagsaktivitet og arena for fellesskap, psykisk helse og sosial deltakelse.</p>	<p>I stor grad oppnådd. Evalueringen tyder på at satsingen bidro til å synliggjøre ulike former for friluftsliv og utfordre etablerte forestillinger om hvem friluftsliv er for.</p>
 <p>Invitere inn til det fellesskapet friluftslivet er, og inspirere flere til å prøve nye aktiviteter og dele sine erfaringer</p>	<ul style="list-style-type: none"> Lavterskelaktiviteter, åpne arrangementer, nærnatur, aktivitetskalender, Friluftsknappen, Friluftstesten. Nasjonale kampanjer (som "Hele Norge bærer" og, "Hele Norge sammen på tur"). Nettside med inspirasjon og tips innen friluftsliv, lokale møteplasser og aktiviteter uten krav til forkunnskaper eller spesialutstyr. 	<p>Mange aktører opplever økt oppmøte og nye deltakere på arrangementer gjennom året. Særlig lavterskelaktiviteter og aktiviteter i nærmiljøet fremstår som viktige for å redusere terskler for deltakelse og gjøre det enklere å delta i friluftslivsfellesskap.</p>	<p>I stor grad oppnådd. Lavterskelaktiviteter og aktiviteter i nærmiljøet fremstår som viktige virkemidler for å redusere barrierer for deltakelse og skape møteplasser for nye deltakere.</p>
 <p>Mobilisere og samarbeide slik at nasjonale kampanjer og lokal aktivitet henger sammen</p>	<ul style="list-style-type: none"> Samarbeid mellom organisasjoner, kommuner, friluftsråd, frivillighet, fylkeskommuner og inkluderingsaktører. Støtte til og forankring hos organisasjoner og kommuner gjennom verktøykasse, webinarer og deltakelse på lokale møtearenaer. Nasjonale markeringsdager, tilskuddsmidler, aktivitetskalender og felles kommunikasjonsmaterieill. 	<p>Satsingen synes å ha styrket lokale nettverk, samarbeidsflater og mobilisering på tvers av nivåer og aktører. Flere beskriver at Friluftslivets år ga legitimitet, energi og synlighet til lokalt arbeid og gjorde det lettere å samle aktører rundt felles aktiviteter og arrangementer.</p>	<p>I stor grad oppnådd. Satsingen synes å ha styrket samarbeid, mobilisering og koordinering mellom aktører på nasjonalt og lokalt nivå.</p>
 <p>Dele kunnskap om grunnleggende friluftslivferdigheter og allemansretten</p>	<ul style="list-style-type: none"> Safari på tur, markedsføring (bl.a. filmer og poster på sosiale medier). Nettside med inspirasjon og tips innen friluftsliv, lokale aktiviteter, utlån av utstyr. Opplæring gjennom aktiviteter og fokus på tilgjengelighet og introduksjon til friluftsliv gjennom nærnatur og lavterskeltilbud. 	<p>Evalueringen tyder på at satsingen bidro til å gjøre friluftsliv mer tilgjengelig og mindre krevende for nye deltakere. Flere aktører peker samtidig på at aktiviteter i nærmiljøet og praktisk tilrettelegging gjorde det lettere å prøve friluftsliv uten tidligere erfaring eller eget utstyr. Samtidig foreligger det begrenset dokumentasjon på i hvilken grad satsingen førte til varig kunnskap eller langsiktig deltakelse.</p>	<p>Delvis oppnådd. Evalueringen tyder på at satsingen bidro til å gjøre friluftsliv mer tilgjengelig, men det foreligger begrenset dokumentasjon på i hvilken grad kunnskap og ferdigheter er videreført over tid.</p>

 I stor grad oppnådd: Delmålet er i stor grad oppfylt
  Delvis oppnådd: Delmålet er delvis oppfylt

Samlet sett vurderer vi at Friluftslivets år 2025 i stor grad har lyktes med å nå delmålene knyttet til synlighet, mobilisering, samarbeid og tilgjengeliggjøring av friluftsliv. Særlig fremstår lavterskelaktiviteter, nærnatur og lokale møteplasser som viktige mekanismer for måloppnåelse.

Evalueringen tyder videre på at satsingen har bidratt til å synliggjøre friluftslivets mangfold og verdi for ulike grupper i befolkningen.

Det er noe usikkerhet knyttet til måloppnåelsen for delmål som forutsetter endringer over tid, herunder utvikling av kunnskap, ferdigheter og langsiktig deltakelse i friluftsliv. Dette skyldes i hovedsak begrensninger i datagrunnlaget og manglende mulighet til å følge utviklingen etter arrangementsåret.

5.1.1 I hvilken grad har Friluftslivets år 2025 nådd sine effektmål?

Effektmålene for Friluftslivets år 2025 var knyttet til endringer i befolkningens kjennskap til, deltakelse i og engasjement for friluftsliv. Datagrunnlaget for vurderingen består primært av IPSOS sine befolkningsundersøkelser og medieanalyser fra Infomedia. Samlet sett tyder resultatene på at satsingen trolig har nådd flere av de fastsatte effektmålene, mens andre mål i mindre grad er nådd.

Evalueringen viser at målene om økt deltakelse, økt utprøving av nye aktiviteter og økt sosial mobilisering gjennom invitasjoner til friluftsliv trolig er oppnådd. Samtidig er målene knyttet til medieomtale og tilgang til relevant informasjon om friluftsliv ikke oppnådd.

Det er samtidig viktig å understreke at endringene som observeres i befolkningen ikke uten videre kan tilskrives Friluftslivets år alene. Mange forhold påvirker utviklingen i friluftslivsdeltakelse og aktivitetsnivå over tid. Evalueringen kan derfor ikke dokumentere direkte årsakssammenhenger mellom satsingen og de observerte endringene. Likevel vurderer vi at Friluftslivets år sannsynligvis har vært en medvirkende faktor gjennom økt synlighet, omfattende kommunikasjonsarbeid og et stort antall lavterskelaktiviteter og arrangementer gjennom året.

Figur 26: Måloppnåelse

Effektmål	Vurdering	Kommentar
25 % økning i folk som har prøvd en ny friluftslivsaktivitet	Trolig nådd	Anslått rundt 25 % økning, særlig drevet av økning i personer som har prøvd nye vinteraktiviteter
2 % økning i ukentlig deltakelse	Trolig nådd	Anslått 3 % økning
Flere blitt invitert, eller invitert andre, med på tur	Trolig nådd	Positiv utvikling, ulikt mønster mellom familie, bekjente og organisasjoner
Flere finner relevant informasjon	Ikke nådd	Færre oppgir at de vet hvor de finner informasjon, unntatt om selve Friluftslivets år
25 % økning i medieoppslag om friluftsliv	Ikke nådd	Anslått økning på 14,5 %

25 % økning i folk som har prøvd en ny friluftslivsaktivitet

Tallene fra IPSOS viser at det har vært en betydelig økning i folk som har prøvd nye vinteraktiviteter i 2025 (24 prosent økning), og en mindre økning i folk som har prøvd nye sommeraktiviteter (4 prosent økning). Det er vanskelig å si akkurat hvor stor økningen er, da vi ikke vet noe om overlapp mellom de som har prøvd nye vinter- og sommeraktiviteter. Laveste anslag er 24 prosent,

mens høyeste anslag er 28 prosent. Vi kan dermed si at tallene viser til en økning på rundt 25 prosent, og at effektmålet om økning i folk som har prøvd en ny friluftaktivitet trolig er nådd.

2 % økning i ukentlig deltagelse i friluftaktivitet

Tallene fra IPSOS viser at det har vært en nedgang i ukentlig deltagelse i vinteraktiviteter fra 2024 til 2025, men en økning i ukentlig deltagelse i sommeraktiviteter. Økningen i sommeraktivitetene er både større i relativ endring og omfatter flere aktiviteter, som gjør at den samlede endringen er positiv. Tallene fra IPSOS tilsier en 3 prosents økning, noe som tilsier at effektmålet om økning i ukentlig deltagelse i friluftaktivitet trolig er nådd.

Økning i mennesker som har blitt invitert, eller invitert med på tur

Tallene fra IPSOS viser at det er en økning i antall mennesker som er blitt invitert, eller invitert andre med på tur. Det er en generell nedgang i invitasjoner til og fra familie, men til gjengjeld en oppgang i invitasjoner gjennom organisasjoner man er medlem av når det kommer til vinteraktiviteter, og en oppgang i invitasjoner fra og til bekjente når det gjelder sommeraktiviteter.

Resultatene peker også på betydningen av sosiale relasjoner som drivkraft for deltagelse i friluftsliv. Selv om invitasjonsmønstrene varierer mellom ulike grupper og aktiviteter, viser tallene en samlet økning i det å invitere andre med på tur eller selv bli invitert. Dette kan indikere at Friluftslivets år ikke bare har bidratt til aktivitet, men også til å styrke de sosiale mekanismene som ligger bak deltagelse i friluftsliv. Funnene understøtter dermed betydningen av fellesskap, møteplasser og lavterskelaktiviteter som sentrale virkemidler for å rekruttere og inkludere flere i friluftslivet.

Flere finner relevant informasjon om friluftsliv

Tallene fra IPSOS viser at det er færre som vet hvor de finner relevant informasjon om friluftsliv i 2025 enn i 2024. Dette gjelder alle kategorier som befolkningsundersøkelsen har spurt om med unntak av Friluftslivets år i seg selv, inkludert informasjon om lokale friluftslivsorganisasjoner, lån av utstyr, arrangementer, turmål, m.m. Dette målet er altså ikke nådd.

25 % økning i antall medieoppslag relatert til friluftsliv

Tallene fra Infomedia viser at redaksjonelle medier omtalte «Friluftsliv» 30 900 ganger i 2025. Det representerer en økning på 14,5 prosent fra 2024. Det var også en 6 prosent økning i unike medier som omtalte friluftsliv, og dekningen hadde 11 prosent større rekkevidde i 2025 i forhold til 2024. Selv om det har vært en vesentlig økning i antall medieoppslag relatert til friluftsliv, nesten 4000 flere enn i 2024, har man ikke nådd målet om 25 prosent.

Et interessant funn i evalueringen er at flere av effektmålene knyttet til aktivitet og deltagelse ser ut til å være nådd, samtidig som målet om at flere skal finne relevant informasjon om friluftsliv ikke er nådd. Dette kan tyde på at økt aktivitet og deltagelse ikke nødvendigvis skjer gjennom aktiv informasjonssøking alene. Funnene peker snarere i retning av at lokale aktiviteter, sosiale invitasjoner, møteplasser og synlige arrangementer kan ha vært viktigere mekanismer for å senke terskelen for deltagelse og få flere til å prøve friluftsliv. Evalueringen gir dermed indikasjoner på at

praktisk mobilisering og tilgjengelige aktivitetstilbud kan være vel så viktig som informasjonsformidling når målet er å få flere ut i aktivitet.

Samlet vurdering av effektmålingene

Samlet vurderer vi at Friluftslivets år 2025 trolig har nådd effektmålene knyttet til aktivitet, deltakelse og sosial mobilisering. Særlig fremstår målene om å få flere til å prøve nye aktiviteter, delta i friluftsliv og invitere andre med ut som oppnådd.

Måloppnåelsen er noe svakere for målene knyttet til informasjonstilgang og medieoppmerksomhet. Selv om medieomtalen av friluftsliv økte betydelig gjennom året, nådde ikke satsingen den fastsatte ambisjonen om 25 prosent vekst i antall medieoppslag. Videre viser undersøkelsen at færre oppgir å vite hvor de finner relevant informasjon om friluftsliv enn året før.

Samtidig illustrerer resultatene en viktig utfordring ved evaluering av brede samfunnsatsinger. De sterkeste resultatene ser vi på områder som ligger nær satsingens aktiviteter og virkemidler, som synlighet, aktivitet og mobilisering. Jo lenger ut i resultatkjeden vi beveger oss, desto større blir usikkerheten. Selv om funnene tyder på positive utviklingstrekk i befolkningen, gir datagrunnlaget begrensede muligheter til å vurdere om endringene vil vedvare over tid eller i hvilken grad de kan tilskrives Friluftslivets år alene.

5.1.2 Mangfold og inkludering: I hvilken grad har satsingen nådd mennesker som tradisjonelt deltar mindre i friluftsliv, og hvilke tiltak har hatt størst effekt for disse?

Dokumentstudiene viser at Friluftslivets år 2025 hadde en tydelig ambisjon om å nå grupper som tradisjonelt deltar mindre i friluftsliv, herunder barn og unge, mennesker som har lyst å være mer aktive i naturen og de som ikke kjenner friluftslivet. Evalueringen tyder på at satsingen har bidratt til økt synlighet, aktivitet og mobilisering rundt friluftsliv, og flere aktører opplever å ha nådd personer som vanligvis ikke deltar i deres aktiviteter. Samtidig gir datagrunnlaget begrensede muligheter til å vurdere i hvilken grad satsingen faktisk har nådd de prioriterte målgruppene eller ført til varige endringer i deltakelse.

Evalueringen tyder på at inkludering i stor grad har blitt forstått som å nå bredere ut enn egne kjernegrupper, snarere enn å arbeide målrettet mot enkelte prioriterte målgrupper. Dette kan ha bidratt til høy aktivitet og bred mobilisering, men gjør det samtidig vanskeligere å vurdere om satsingen faktisk har lyktes med å nå grupper som tradisjonelt deltar mindre i friluftsliv. Funnene illustrerer en grunnleggende spenning mellom brede mobiliseringsmål og mer målrettede inkluderingsmål. Mens brede og åpne aktiviteter kan bidra til høy deltakelse og lav terskel for medvirkning, gjør de det samtidig vanskeligere å dokumentere hvilke målgrupper som faktisk nås og hvilke tiltak som har størst betydning for ulike grupper. Funnene tyder også på betydelig variasjon i hvordan aktørene har arbeidet med mangfold og inkludering gjennom året. Mens enkelte organisasjoner hadde et tydelig og målrettet fokus på inkludering som del av satsingen, beskriver andre at arbeidet i større grad handlet om å gjøre eksisterende aktiviteter åpne og tilgjengelige for flere.

Funnene tyder på at Friluftslivets år i stor grad fungerte som en mobiliserings- og synliggjøringsarena som forsterket eksisterende aktivitet, samarbeid og nettverk. Flere informanter beskriver året som en anledning til å videreutvikle og forsterke eksisterende aktiviteter, samarbeid og nettverk gjennom økt synlighet, større legitimitet og flere samarbeidsflater. Satsingen ser særlig ut til å ha bidratt til økt samarbeid mellom organisasjoner, kommuner og andre lokale aktører, og flere peker på at nye møteplasser og relasjoner er viktige gevinster av året. Fravær av nullpunktmålinger, systematisk registrering og oppfølging av deltakelse gjør det vanskelig å dokumentere effekter på målgruppenivå.

Satsingen synes å ha bygget på en bred forståelse av inkludering, hvor friluftsliv ikke bare fremstilles som tradisjonelle natur- og turaktiviteter, men også som møteplass, fellesskap, folkehelseiltak, læringsarena og hverdagsaktivitet. Flere informanter beskriver at etablerte forestillinger om friluftsliv som noe som krever dyrt utstyr og fjellturer fortsatt kan fungere som barrierer for enkelte grupper. Evalueringen tyder derfor på at arbeidet med nærnatur, hverdagsaktivitet og lavterskeltilbud kan ha vært viktigere for inkludering enn spesifikke rekrutteringstiltak rettet mot enkeltgrupper. Ved å gjøre friluftsliv enklere, mer tilgjengelig og mer relevant i hverdagen, synes satsingen å ha forsøkt å redusere barrierer som kan være felles på tvers av ulike målgrupper.

Dokumentasjonen viser også at satsingen forsøkte å redusere noen barrierer for deltakelse. Dette inkluderte ikke bare sosiale terskler, men også praktiske barrierer knyttet til tilgang på utstyr, informasjon, møteplasser og grunnleggende friluftslivsferdigheter. Samarbeid med blant annet BUA og Skattkammeret fremstår som konkrete tiltak for å redusere økonomiske barrierer for deltakelse. Flere informanter trekker også frem universell utforming, tilgjengelig nærnatur og lokale møteplasser som viktige deler av inkluderingsarbeidet.

Tiltakene som trekkes frem av informantene har en fellesnevner: De reduserer enten praktiske, økonomiske eller sosiale barrierer for deltakelse. Evalueringen tyder derfor på at satsingen i stor grad har vært innrettet mot å senke terskelen for deltakelse generelt, snarere enn å etablere særskilte tiltak for bestemte målgrupper. Dette kan ha bidratt til å gjøre friluftsliv mer tilgjengelig for flere, men gjør det samtidig vanskeligere å dokumentere hvilke tiltak som har hatt størst betydning for ulike grupper.

Materialet peker på enkelte grep som fremstår som særlig sentrale i arbeidet med å nå nye målgrupper. Evalueringen gir indikasjoner på at disse tiltakene kan bidra til å nå en bredere del av befolkningen, men datagrunnlaget gir begrensede muligheter til å dokumentere effekten av de enkelte tiltakene. Dette gjelder blant annet:

- lavterskelaktiviteter i nærmiljøet
- åpne og gratis arrangementer
- invitasjonsbaserte konsepter (inviter noen med ut)
- aktiviteter koblet til fellesskap og psykisk helse
- målgruppetilpasset kommunikasjon i ulike kanaler
- samarbeid med lokale aktører og inkluderingsmiljøer
- utlån, bytte og reparasjon av utstyr
- aktiviteter knyttet til nærnatur og lokale møteplasser

Funnene fra gjennomgang av tilskuddsrapportene viser at det er registrert en høy deltakelse blant barn og unge i flere tiltak. Funnene fra spørreundersøkelsen om Friluftsknappen tyder på at svært mange av virksomhetene som delte ut Friluftsknappen opplever at den nådde ut til barn og unge som vanligvis ikke deltar i friluftaktiviteter, at den bidro til at flere barn og unge har oppsøkt naturen (inkludert nærnaturen) og at den bidro til at flere barn og unge kjenner til friluftslivsorganisasjoner. Samtidig svarer de største andelene «I noen grad», noe som kan tyde på at den opplevde effekten likevel er begrenset. Det er også relativt mange som oppgir at de ikke vet, noe som kan tyde på at de har begrenset innsikt i hvorvidt målgruppene har benyttet seg av Friluftsknappen.

Oppsummert vurdering: Samlet vurderer vi at Friluftslivets år 2025 delvis har nådd målet om å nå mennesker som tradisjonelt deltar mindre i friluftsliv. Friluftslivets år 2025 har bidratt til å synliggjøre friluftslivets mangfold og redusere enkelte barrierer for deltakelse gjennom fokus på nærnatur, lavterskelaktiviteter, samarbeid og tilgjengelighet. Flere aktører opplever å ha nådd nye deltakere gjennom året, og evalueringen tyder på at satsingen har gjort friluftsliv mer synlig og relevant for flere grupper i befolkningen.

Datagrunnlaget gir begrensede muligheter til å dokumentere i hvilken grad satsingen faktisk har nådd mennesker som tradisjonelt deltar mindre i friluftsliv, eller hvilke tiltak som har hatt størst betydning for ulike målgrupper. Evalueringen peker derfor på behovet for mer systematisk kunnskap om målgrupper, barrierer og effekter dersom fremtidige satsinger skal kunne vurdere måloppnåelse på dette området mer presist.

Hvordan har mangfold og inkludering vært ivaretatt i kommunikasjon, samarbeid, planlegging og gjennomføring på ulike nivåer?

Funnene fra dokumentgjennomgangen viser at mangfold og inkludering har vært integrert i flere deler av satsingen, både i kommunikasjon, planlegging, samarbeid og aktivitetsutforming.

I kommunikasjonen ble det benyttet både tradisjonelle og digitale kanaler for å nå ulike målgrupper, inkludert TikTok, Snapchat, Meta, YouTube, radio, lokale medier og flerkulturelle medier som Utrop, Razem og Radio Latin-Amerika. Det ble også utviklet materiell, verktøykasser og redigerbare ressurser som kunne brukes av organisasjoner og kommuner lokalt.

Dokumentasjonen viser også at det har vært gjennomført flere aktiviteter for å nå en bred målgruppe. Tiltak som «Turmat fra hele verden» og kampanjer knyttet til fellesskap, psykisk helse og nærnatur kan forstås som grep for å utvide forståelsen av hva friluftsliv kan være.

Mangfold og inkludering ble også forsøkt ivaretatt organisatorisk, blant annet gjennom etablering av rådgivende grupper og samarbeid med ulike organisasjoner, kommuner og inkluderingsaktører. Mangfold og inkludering var også koblet til bredere temaer som psykisk helse, frivillighet, folkehelse, læring og sosial tilhørighet, og ikke bare til spesifikke målgrupper eller enkeltkampanjer.

Evalueringen tyder på at mangfold og inkludering i stor grad har vært behandlet som et gjennomgående perspektiv i satsingen, snarere enn som et avgrenset tema eller en enkeltstående

aktivitet. Dette har bidratt til at hensynet til inkludering har blitt integrert i flere deler av satsingen, men kan samtidig ha gjort det mindre tydelig hvilke konkrete mål, målgrupper og resultater som skulle oppnås på området. Funnene illustrerer dermed en spenning mellom ønsket om bred integrering av inkluderingsperspektivet og behovet for tydelige mål, prioriteringer og oppfølging av resultater.

Materialet viser enkelte strukturelle utfordringer i arbeidet med mangfold og inkludering. Flere informanter etterspør mer kompetanse, ressurser og støtte til inkluderingsarbeid dersom målet er å skape varige endringer. Funnene tyder også på at det har vært noe ulik forståelse av hva satsingens ambisjoner for mangfold og inkludering faktisk innebar. Dette kan indikere behov for tydeligere mål, rolleavklaringer og forventningsavklaringer i planleggingen av fremtidige satsinger.

Oppsummert vurdering: Samlet vurderer vi at mangfold og inkludering har vært tydelig til stede i kommunikasjon, samarbeid, planlegging og gjennomføring av Friluftslivets år 2025. Perspektivet synes å ha vært integrert i både budskap, aktiviteter og samarbeidsrelasjoner, og evalueringen tyder på at satsingen har bidratt til å gjøre friluftsliv mer relevant og tilgjengelig for flere grupper. Den brede tilnærmingen til inkludering, samt utfordringer i rapportering på mangfold og inkludering, gjør det utfordrende å dokumentere hvilke målgrupper som faktisk ble nådd og hvilke tiltak som hadde størst betydning. Evalueringen peker derfor på behovet for tydeligere mål, sterkere kompetansemiljøer og bedre dokumentasjon rundt deltakelse, dersom effektene av arbeidet skal kunne vurderes mer presist i fremtidige satsinger.

Hvilken betydning har samarbeid med inkluderingsaktører, minoritetsmiljøer, kommunale tjenester og lokale nettverk hatt for deltakelse og engasjement?

Funnene fra evalueringen tyder på at samarbeid på tvers av organisasjoner og sektorer har vært en viktig forutsetning for å nå ut til en større del av befolkningen. Flere informanter peker på at samarbeid med inkluderingsaktører, kommunale tjenester, minoritetsmiljøer og lokale nettverk bidro til å skape kontakt med målgrupper som organisasjonene i mindre grad når gjennom egne kanaler. Samarbeidene synes også å ha gitt tilgang til kompetanse, arenaer og relasjoner som gjorde det lettere å tilrettelegge aktiviteter for ulike målgrupper.

Evalueringen tyder på at samarbeidene hadde størst verdi der aktørene opplevde en tydelig felles nytte, hadde avklarte roller og bidro med komplementær kompetanse eller tilgang til ulike nettverk. I slike tilfeller fremstår samarbeidene som en viktig mekanisme for å redusere barrierer for deltakelse og øke synligheten av aktivitetene lokalt. Flere aktører trekker også frem at Friluftslivets år ga en anledning til å etablere nye relasjoner og samarbeidsflater som ellers ikke ville oppstått.

Samtidig viser datagrunnlaget at samarbeid ikke utelukkende opplevdes som positivt eller uproblematisk. Enkelte organisasjoner beskriver samarbeid som ressurskrevende og til dels vanskelig å få til i praksis, særlig når organisasjonene hadde ulike målgrupper, arbeidsformer eller

kapasitetsutfordringer. Flere etterspør også mer støtte og veiledning i hvordan samarbeid kan etableres, utvikles og opprettholdes over tid.

Det foreligger begrenset dokumentasjon på hvilke konkrete samarbeid som har hatt størst effekt på faktisk deltakelse blant prioriterte målgrupper, eller hvilke samarbeidsformer som i størst grad bidrar til varig inkludering og engasjement. Evalueringen tyder likevel på at samarbeid har vært en viktig mekanisme for mobilisering, lokal forankring og synliggjøring av aktivitetene, og at mange av de etablerte relasjonene representerer en verdi som kan videreføres etter Friluftslivets år.

Hvilke barrierer, utfordringer og hemmere har målgruppene selv opplevd, og hva sier disse om muligheter for forbedring i fremtidige satsinger?

Dokumentgrunnlaget gir begrenset innsikt i målgruppenes egne erfaringer og opplevelser av barrierer for deltakelse. Det foreligger lite systematisk informasjon fra deltakerne selv om hvilke utfordringer som har påvirket deres mulighet eller motivasjon til å delta i friluftsliv.

Dokumentasjonen gir derfor begrensede muligheter til å vurdere hvordan ulike grupper faktisk opplevde satsingen, hvilke barrierer som var mest betydningsfulle, og hvilke tiltak som eventuelt hadde størst effekt for ulike målgrupper.

Samtidig peker evalueringen på at flere av tiltakene i satsingen var innrettet mot barrierer som ofte trekkes frem i arbeidet med å øke deltakelse i friluftsliv. Dette gjelder blant annet økonomiske barrierer knyttet til utstyr, sosiale barrierer knyttet til tilhørighet og fellesskap, samt praktiske barrierer knyttet til informasjon, tilgjengelighet og kjennskap til friluftslivstilbud. Funnene tyder på at satsingen i stor grad har forsøkt å møte disse barrierene gjennom lavterskelaktiviteter, nærnatur, åpne arrangementer, utlånsordninger og samarbeid med lokale aktører.

Mangelen på systematisk kunnskap fra målgruppene selv gjør det imidlertid vanskelig å vurdere hvilke barrierer som faktisk var viktigst, og om tiltakene traff de utfordringene deltakerne opplevde som mest relevante. Evalueringen peker derfor på betydningen av å inkludere målgruppenes egne erfaringer i større grad i fremtidige satsinger. Dette vil kunne gi et bedre grunnlag for å forstå hvilke barrierer som hindrer deltakelse, hvilke tiltak som oppleves som relevante, og hvordan innsatsen kan innrettes for å nå ulike grupper mer treffsikkert.

5.2 Organisering, prosesser, aktiviteter og tiltak

5.2.1 Hvordan har styringsmodell og prosjektorganisering fungert?

Organiserings- og styringsmodellen bygget på erfaringer fra Friluftslivets år 2015 og Frivillighetens år 2022. Funnene tyder på at plasseringen av prosjektsekretariatet i Norsk Friluftsliv har vært en viktig styrke ved organiseringen. Enkelte informanter peker på at dette ga tydelig prosjekteierskap, kortere beslutningslinjer og en sterk forankring i frivilligheten. Sammenlignet med tidligere organiseringer oppleves det også som en fordel at prosjektsekretariatet kunne koordinere arbeidet direkte uten et mellomliggende rapporteringsledd.

Evalueringen tyder på at organiseringen har bidratt til høy aktivitet, mobilisering og engasjement blant medlemsorganisasjonene. Samtidig peker flere informanter på at modellen i større grad har mobilisert aktører innenfor friluftslivssektoren enn aktører utenfor den etablerte friluftslivsorganiseringen. Dette kan ha påvirket muligheten til å nå enkelte målgrupper og samarbeidspartnere utenfor de tradisjonelle friluftslivsmiljøene.

Funnene viser også at enkelte fylkeskommuner opplevde usikkerhet knyttet til egen rolle og forventede bidrag i satsingen. Evalueringen tyder videre på at den politiske og forvaltningsmessige forankringen kan ha vært svakere enn frivillighetsforankringen. Selv om organiseringen ga nærhet til organisasjonene og aktivitetene, kan det argumenteres for at en sterkere involvering fra forvaltningen kunne bidratt til tydeligere rolleforståelse og sterkere kobling til eksisterende planer, strategier og satsinger på regionalt og lokalt nivå.

Samlet vurderer vi at styringsmodellen og prosjektorganiseringen i stor grad har fungert etter hensikten og bidratt til mobilisering, aktivitet og frivillig engasjement. Samtidig peker evalueringen på et potensial for sterkere forankring utenfor friluftslivsorganisasjonene, særlig overfor fylkeskommuner, kommuner og andre aktører som kan bidra til varig videreføring av satsingens målsettinger. Samlet vurderer vi at styringsmodellen og prosjektorganiseringen i stor grad har fungert etter hensikten og bidratt til mobilisering, aktivitet og frivillig engasjement. Evalueringen peker samtidig på betydningen av tydelige rolleavklaringer mellom Norsk Friluftsliv, Miljødirektoratet og Klima- og miljødepartementet i oppstartsfasen av satsingen. Flere informanter viser til at det opprinnelig lå en forventning om en bestemt rollefordeling mellom aktørene, men at Miljødirektoratet i praksis ble mindre involvert enn enkelte hadde sett for seg. Erfaringene tyder på at tydeligere avklaringer om roller, ansvar og forventninger tidlig i prosessen kan bidra til sterkere forankring og en mer felles forståelse av hvordan ulike aktører skal bidra til måloppnåelse.

5.2.2 Hvordan har prosessene og organiseringen for planlegging og gjennomføring av satsingen fungert?

Funnene fra analyser av interne dokumenter brukt i planleggingen av Friluftslivets år 2025 indikerer at planleggingsarbeidet har vært preget av struktur og systematikk. Funnene viser blant annet at det ble utarbeidet strategiplan og handlingsplaner som har vært førende for arbeidet med året, helt fra planlegging i forkant til evaluering i etterkant. Videre indikerer analyser av interne dokumenter at det har vært en dokumentert og tydelig plan for ansvarsfordeling, både overordnet (f.eks. fordeling av ansvarsområder mellom medlemmene i prosjektsekretariatet) og knyttet til enkeltoppgaver (f.eks. oppfølging av konkrete kommunikasjons- og markedsføringstiltak).

Eksempel på denne systematikken viser seg iblant annet i kommunikasjonsstrategien. Det ble utarbeidet en tydelig strategi for arbeidet, som både beskriver hva som er ønsket utfall og etterlatt inntrykk fra kommunikasjonen og arbeidet til arbeidsgruppen, samt tilnærming og fokus for å oppnå disse målene. Strategien fremstår som å ha en bred tilnærming, rettet mot å treffe flest mulig fra ulike vinkler. Dette oppleves å være i tråd med målene for året. Det er laget en matrise som kobler målgruppe (både for type målgruppe, f.eks. organisasjoner, frivilligheten, befolkningen, journalister osv., og for målgrupper innenfor befolkningen) med kommunikasjonskanal. Det fremstår videre som at satsninger og kampanjer vurderes godt før de ev. besluttes iverksatt. F.eks. omtaler styreforferat

både fordeler og ulemper ved å ev. satse på Hele Norge bader, og det fremstår som at det er gjort undersøkelser blant medlemmer og ev. samarbeidspartnere for å forankre og få innspill på verdien og interessen.

Funnene fra dokumentgjennomgangen viser at prosjektorganisasjonen for Friluftslivets år 2025 aktivt har forsøkt å lære av egne og andres erfaringer. Eksempelvis er organiserings- og styringsmodellen for Friluftslivets år 2025 inspirert av Frivillighetens år 2022.

I tilsagnet fra Klima- og miljødepartementet var det fem punkter som prosjektsekretariatet i Norsk Friluftsliv skulle forholde seg til i gjennomføringen av Friluftslivets år 2025. De endelige målene for Friluftslivets år ble satt etter en innsiktsfase hvor prosjektsekretariatet involverte ulike aktører og innhentet deres behov. Funnene fra både dokumentgjennomgangen og intervjuene viser derimot at målene for året var brede og at det tidvis kunne være utfordrende å navigere i hva som var hovedvisjon for året. Det har videre vært forskjeller i hvor aktivt aktørene har forholdt seg til målene. Det virker videre å ha vært ulike oppfatninger blant aktørene om hvilke deler av målbildet som burde prioriteres sterkest. Dette gjelder blant annet fokus på oppmerksomhet, synlighet og inkludering opp mot fokuset på naturvern og planlegging for bærekraftig friluftsliv. Evalueringen tyder ikke nødvendigvis på at målbildet i seg selv var uklart, men at bredden i målbildet kunne være krevende å omsette til prioriteringer for aktører som var mindre involvert i utviklingen av satsingen. Når informasjonen skulle formidles gjennom flere ledd og til aktører med ulike forutsetninger, opplevde enkelte at det var vanskelig å orientere seg i hva som var de viktigste prioriteringene. Informanter fra Norsk Friluftsliv tydeliggjør i flere intervjuer at målene i Friluftslivets år ikke var utformet som en tradisjonell målstruktur med tydelige prioriteringer mellom hovedmål og delmål. Målene var i større grad ment å fungere som et felles ambisjons- og mobiliseringsgrunnlag. Dette ga fleksibilitet og rom for lokal tilpasning, men kan samtidig ha bidratt til at enkelte aktører opplevde målbildet som omfattende eller vanskelig å navigere i.

Evalueringen tyder på at prosjektorganisasjonen i stor grad har lyktes med å etablere gode prosesser for planlegging og gjennomføring. Utfordringene som beskrives av informantene synes i mindre grad å være knyttet til manglende struktur eller koordinering, og i større grad til bredden i målbildet. Når målene favner både synlighet, deltakelse, inkludering, folkehelse, naturvern og bærekraftig friluftsliv, øker også risikoen for ulik forståelse av hva som skal prioriteres. Funnene tyder derfor på at utfordringene i større grad handlet om strategisk retning enn om selve gjennomføringen.

Videre tyder funnene fra intervjuene på at det har vært god involvering av organer slik som styringsgruppa, rådgivende gruppe og organisasjoner. Selv om flere aktører opplever at de ble holdt godt orientert gjennom styringsgruppe, rådgivende gruppe og andre møtearenaer, etterlyser enkelte større mulighet til å påvirke prioriteringer og retning underveis. Evalueringen tyder dermed på at involveringen i hovedsak fungerte godt som informasjons- og koordineringsarena, men i mindre grad som arena for medvirkning og samskaping.

Oppsummerende vurdering: Evalueringen tyder på at planleggingen og gjennomføringen av Friluftslivets år 2025 har vært preget av struktur, systematikk og bevisst læring fra tidligere satsinger. Det foreligger dokumentasjon på tydelig ansvarsfordeling, gjennomarbeidede planer og systematiske prosesser for kommunikasjon og aktivitetsutvikling. Evalueringen tyder også på at

organiseringen har bidratt til god koordinering, høy aktivitet og bred involvering av medlemsorganisasjonene gjennom planleggings- og gjennomføringsfasen. Samtidig viser evalueringen at de overordnede målene for satsingen var brede og ble forstått noe ulikt av ulike aktører. Dette synes å ha skapt enkelte utfordringer knyttet til prioritering, rolleforståelse og felles retning. Samlet vurderer vi likevel at utfordringene i større grad har vært knyttet til målbildet enn til selve planleggingen og gjennomføringen av satsingen.

5.2.3 Hvordan fungerte samarbeidet og koordineringen mellom prosjektets ulike nivåer og aktører gjennom satsingen?

Funnene fra dokumentstudiene tyder på at å skape eierskap, forankring, engasjement og motivasjon hos samarbeidspartnere (kommuner, fylkeskommuner, friluftslivsorganisasjoner m.fl.), har vært en rød tråd i både organisering, innretning av prosesser, og prioritering og utforming av aktiviteter og tiltak i forbindelse med Friluftslivets år 2025. Dette kommer blant annet til uttrykk gjennom organiseringen og sammensetningen av grupper og fora involvert i planleggingen og gjennomføringen av Friluftslivets år 2025. Organiseringen og sammensetning av grupper og fora fremstår som bevisste og overveide valg for å sikre bred involvering fra sentrale aktører som kommunene (gjennom KS), statlige direktorater og departement, fylkene og organisasjonene selv. Gjennom bred involvering legges det til rette for å skape og styrke forankring, eierskap, og engasjement, samt sikre at Friluftslivets år 2025 tilpasses og treffer på aktørenes forutsetninger, behov og ønsker.

Dokumentstudiene viser at det ble etablert flere arenaer for informasjon, koordinering og erfaringsdeling mellom aktørene, blant annet gjennom webinarer, nettverkssamlinger, kommunikasjonsforum og deling av materiell og verktøy. Dette synes å ha bidratt til å holde aktørene orientert og gi støtte til lokalt arbeid gjennom året. Mobiliseringsarbeidet omfattet også direkte kommunikasjon til lokale lag og foreninger. Blant annet ble det sendt informasjon til et stort antall lokallag om nasjonale kampanjer, Friluftslivets uke og muligheten for å registrere aktiviteter i Aktivitetskalenderen. Dette illustrerer at prosjektsekretariatet benyttet flere kanaler og virkemidler for å nå ut til lokale aktører gjennom året.

Evalueringen tyder på at Friluftslivets år har bidratt til å etablere nye samarbeidsrelasjoner og skape møteplasser på tvers av organisasjoner, sektorer og forvaltningsnivåer. Flere aktører beskriver at satsingen har gjort det lettere å komme i kontakt med nye samarbeidspartnere, bygge relasjoner og utvikle aktiviteter på tvers av etablerte organisatoriske skillelinjer. Samtidig viser evalueringen at samarbeid er ressurskrevende. Ikke alle aktører har hatt tilstrekkelig kapasitet eller ressurser til å etablere og følge opp nye samarbeidsrelasjoner gjennom året. Erfaringene tyder derfor på at potensialet i samarbeid er størst når det oppleves som relevant, gir tydelig merverdi og understøttes av tilstrekkelig kapasitet hos de involverte aktørene.

Funnene fra intervjuene og workshopene viser at både organisasjonene, kommunene og fylkeskommunene har hatt behov for informasjon og rolleavklaring enda tidligere enn det som ble gjort i forbindelse med Friluftslivets år 2025. Forankring tar tid, og dette trekkes frem som en særlig utfordring når satsingen involverer et stort antall frivillige organisasjoner, kommuner og

fylkeskommuner. Flere aktører beskriver at tidligere informasjon og rolleavklaringer kunne gjort det lettere å forankre arbeidet i egne planer, budsjetter og prioriteringer.

Enkelte informanter peker samtidig på at tidligere informasjon alene ikke nødvendigvis ville løst alle utfordringene knyttet til forankring og prioritering. Enkelte ansatte i fylkeskommuner beskriver 2024 som et krevende budsjettår med begrenset økonomisk handlingsrom, noe som påvirket muligheten til å prioritere nye satsinger. Funnene tyder derfor på at tidspunktet for informasjon må balanseres mot aktørenes plan- og budsjettprosesser. For tidlig informasjon kan innebære at satsingen oppleves som lite aktuell eller vanskelig å følge opp, mens for sen informasjon kan gjøre det utfordrende å forankre aktiviteter og avsette ressurser. Evalueringen peker dermed på betydningen av å finne et tidspunkt som gir aktørene tilstrekkelig tid til planlegging og forankring uten at satsingen mister aktualitet.

Aktørene beskriver det også som sårbart å vente på tildelinger fra tilskuddsmidlene, der flere planlegger året på et tidligere tidspunkt. Gjennomgang av tilskuddsrapportene viser at om lag en tredjedel av tiltakene er justert underveis, ofte som følge av lavere tildeling enn omsøkt eller kapasitetsproblemer. Dette illustrerer betydningen av forutsigbar finansiering når satsingen bygger på lokal planlegging og frivillig innsats. Enkelte aktører beskriver at tidspunktet for tilskuddstildeling påvirket muligheten til å planlegge aktiviteter og mobilisere samarbeidspartnere. Enkelte av aktørene etterlyser også enda tydeligere medvirkning i stedet for informasjonsdeling i samarbeidsorganer og fora for satsingen.

Flere informanter peker på fylkeskommunene som en viktig kobling mellom nasjonalt og lokalt nivå. Evalueringen tyder på at fylkeskommunene kunne hatt en tydeligere rolle i satsingen, både som mobiliserende aktør og som bidragsyter til regional forankring og videreføring av arbeidet etter Friluftslivets år.

Oppsummerende vurdering: Evalueringen tyder på at samarbeidet og koordineringen mellom prosjektets ulike nivåer og aktører i stor grad har fungert godt. Det ble etablert flere arenaer for informasjon, koordinering og erfaringsdeling, og satsingen synes å ha bidratt til bred involvering og mobilisering på tvers av organisasjoner, kommuner og fylkeskommuner. Samtidig viser funnene at god forankring tar tid, og at tidligere rolleavklaringer, tidligere informasjon og større forutsigbarhet knyttet til tilskuddsmidler kunne styrket samarbeidet ytterligere. Evalueringen peker også på et potensial for å gi fylkeskommunene en tydeligere rolle i fremtidige satsinger.

5.2.4 Hvordan fungerte innretningen av arbeidsprosesser og tiltak i satsingen?

Overordnet tyder evalueringen på at innretningen av arbeidsprosesser og tiltak i Friluftslivets år 2025 har vært strategisk og veloverveid, ved at tiltakene i stor grad adresserer utfordringer som ble identifisert i innsikts- og planleggingsfasen.

Funnene fra dokumentstudiene viser videre at det er en rød tråd mellom identifiserte behov og hindringer, styringsdokument, handlingsplaner, visjon, mål, kommunikasjonsstrategi, aktiviteter og tiltak. Flere av tiltakene synes å være utformet for å adressere flere behov og mål samtidig. I strategien beskrives dagens situasjon, barrierer mot deltakelse i friluftsliv samt muligheter. Barrierene som er identifisert er både på system og individnivå. Prosjektsekretariatets arbeid og tiltak synes å være rettet mot å adressere flere av disse barrierene. Evalueringen tyder på at flere av virkemidlene var utformet for å adressere konkrete barrierer som ble identifisert i innsiktsfasen. Dette gjelder blant annet kapasitetsutfordringer hos lokale aktører, behov for koordinering av aktiviteter, begrensede økonomiske ressurser og manglende trygghet eller kompetanse knyttet til bruk av naturen som arena for aktivitet og læring. Funnene tyder dermed på at det er en tydelig sammenheng mellom identifiserte utfordringer og innretningen på tiltakene.

Evalueringen tyder på at arbeidsprosessene og tiltakene i stor grad var innrettet mot å redusere barrierer for deltakelse og gjøre det enklere for aktørene å gjennomføre aktiviteter lokalt. Tiltakene synes i mindre grad å ha vært rettet mot å etablere nye strukturer eller omfattende organisatoriske endringer, og i større grad mot å mobilisere, støtte og synliggjøre eksisterende aktivitet. Dette fremstår som en innretning som er godt tilpasset satsingens karakter som mobiliserings- og kommunikasjonsatsing.

Funnene fra intervjuene viser at aktørene opplever at arbeidsprosesser og tiltak, slik som mulighet for å søke tilskuddsordninger, felles arrangementer/kampanjer og Aktivitetskalenderen har vært nyttige og relevante i forbindelse med gjennomføring av Friluftslivets år. Flere informanter understreker at de nasjonale kampanjene har hatt verdi som felles mobiliseringsarenaer, men peker samtidig på at den største aktiviteten og verdiskapingen skjer lokalt. Evalueringen tyder derfor på at det kan være et spenningsforhold mellom investeringer i nasjonale kampanjer og nasjonalt synlighetsarbeid, og ønsket om å støtte og synliggjøre aktivitet i lokallag, kommuner og lokale nettverk. Enkelte aktører peker også på at det gjennom året har vært mange aktiviteter, kampanjer og informasjonsløp å forholde seg til. Dette kan indikere et potensial for sterkere prioritering og samling av innsatsen rundt et mindre antall sentrale satsinger.

Oppsummerende vurdering: Evalueringen tyder på at innretningen av arbeidsprosesser og tiltak i stor grad har vært strategisk, gjennomtenkt og godt tilpasset de utfordringene satsingen ønsket å adressere. Det er en tydelig sammenheng mellom identifiserte barrierer og de virkemidlene som ble tatt i bruk, og flere aktører opplever tiltak som Aktivitetskalenderen, tilskuddsordningene og de nasjonale kampanjene som relevante og nyttige. Samtidig peker enkelte aktører på et potensial for sterkere prioritering og forenkling, med større vekt på å støtte og synliggjøre lokale aktiviteter og færre, men mer målrettede tiltak.

5.3 Erfaringer på organisasjonsnivå

I evalueringen har vi innhentet innsikt om organisasjonenes erfaringer med satsingen, hvilke læringspunkter de trekker frem, hvilke arbeidsmåter eller samarbeidsformer som er særlig relevante, samt erfaringer frem mot et nytt Friluftslivets år.

Lokal forankring og tidlig planlegging blir sett på som viktig også internt i organisasjonene for å lykkes med organisering og gjennomføring av Friluftslivets år, og for å forankre satsingen ut i lokalforeningene og hos ildsjelene lokalt. Dette er igjen avhengig av god informasjon, forankring og forståelse for satsingen fra sentralt nivå i god tid i forkant av året. Funnene fra intervjuene viser at forventningsavklaring og informasjonsflyt tar tid og krever repetisjon, og at dette er noe som må jobbes med i flere ledd. Organisasjonene er avhengige av ildsjeler og de frivillige for at det skal gjennomføres aktiviteter og arrangementer i forbindelse med Friluftslivets år. Evalueringen tyder på at frivillige og lokale ildsjeler har vært en avgjørende forutsetning for gjennomføringen av Friluftslivets år lokalt. Flere organisasjoner beskriver at aktiviteter og arrangementer i stor grad var avhengige av frivillig innsats, og at lokal mobilisering derfor må starte tidlig dersom man ønsker bred deltakelse og aktivitet gjennom året. Det pekes derfor på et behov for å jobbe enda mer systematisk for å engasjere grasrota på et tidligere tidspunkt.

Organisasjonene er forskjellige, og funnene fra intervjuene viser et behov for tydeligere kommunikasjon og skalering til ulike behov og kapasitet i forbindelse med en satsing som Friluftslivets år. Organisasjonene opplever at det har vært mye aktiviteter og arrangementer man kunne koble seg på, og et bredt målbilde å forholde seg til. Store organisasjoner med flere ressurser virker i større grad å oppleve dette som en mulighet, mens mindre organisasjoner har hatt utfordringer med å navigere i hva man bør være med på og ikke. Funnene tyder på noe forskjell i hva organisasjonene opplevde var forventningene til dem og hvilke forventninger prosjektsekretariatet hadde til organisasjonene. Basert på dette tyder funnene på et behov for tydeligere kommunikasjon og skalering for å tilpasse gjennomføringen til organisasjoner med ulike muligheter. Det vil si en prioritering av hva man tenker alle burde være med på, hva noen bør gjøre, og hva enkelte bør gjøre. Funnene tyder derfor på at organisasjonenes erfaringer med Friluftslivets år i stor grad var påvirket av deres størrelse, kapasitet og organisatoriske forutsetninger. Der større organisasjoner ofte hadde ressurser til å koble seg på flere aktiviteter og initiativer, opplevde mindre organisasjoner i større grad behov for prioritering og tydeligere veiledning.

Funnene tyder på at friluftslivsorganisasjonene i større grad opplevde satsingen som relevant for egen virksomhet enn organisasjoner utenfor friluftslivssektoren. Flere av de sistnevnte opplevde i mindre grad å være koblet på arbeidet eller å ha en tydelig rolle i satsingen. Evalueringen peker derfor på et potensial for å tydeliggjøre hvordan ulike typer organisasjoner kan bidra til og dra nytte av Friluftslivets år.

Samarbeid og lavterskeltiltak fremstår som to av de tydeligste gevinstene organisasjonene trekker frem fra Friluftslivets år. Flere organisasjoner beskriver at samarbeid med andre medlemsorganisasjoner, friluftsråd, kommuner og ulike lokale samarbeidspartnere har gitt nye relasjoner, økt synlighet og tilgang til målgrupper de ellers ville hatt vanskeligere for å nå. Særlig samarbeid om felles arrangementer, aktiviteter og lokal mobilisering trekkes frem som verdifulle erfaringer. Tilsvarende trekkes lavterskeltiltak frem som en arbeidsform som både senker barrierer for deltakelse og gjør det enklere å mobilisere lokalt engasjement.

Oppsummerende vurdering: Evalueringen tyder på at organisasjonene har hatt ulike erfaringer med Friluftslivets år 2025, og at erfaringene i stor grad henger sammen med organisasjonenes størrelse,

kapasitet og rolle i satsingen. Lokal forankring, tidlig planlegging og mobilisering av frivillige fremstår som sentrale forutsetninger for å lykkes. Samtidig peker evalueringen på behov for tydeligere forventningsavklaringer og bedre tilpasning av aktiviteter og informasjon til organisasjoner med ulike forutsetninger. Samarbeid, lavterskeltiltak og muligheten til å benytte ferdigutviklede konsepter, kampanjer og materiell fremstår som noen av de viktigste erfaringene organisasjonene ønsker å ta med seg videre i arbeidet.

5.4 Avsluttende vurderinger

5.4.1 Hvilke tiltak, prosesser eller aktiviteter har særlig fremmet måloppnåelse?

Evalueringen tyder på at det ikke er ett enkelt tiltak som alene forklarer måloppnåelsen i Friluftslivets år 2025. Funnene peker snarere på et samspill mellom økonomiske virkemidler, felles kampanjer, lavterskeltiltak, samarbeid og støtteverktøy som har bidratt til aktivitet, mobilisering og synlighet gjennom året.

Funnene fra tilskuddsrapportene og intervjuene tyder på at tilskuddsordningene har vært en viktig forutsetning for lokal aktivitet gjennom året. Midlene synes særlig å ha bidratt til at organisasjoner, kommuner og andre aktører kunne gjennomføre aktiviteter som ellers ville vært vanskeligere å prioritere innenfor ordinære budsjetter. Evalueringen tyder derfor på at tilskuddsmidlene har vært et sentralt virkemiddel for å omsette ambisjonene i Friluftslivets år til konkret aktivitet lokalt.

Fokuset på lavterskeltiltak og samarbeid fremstår som særlig viktig for måloppnåelsen. Evalueringen tyder på at åpne aktiviteter i nærmiljøet, arrangementer med lav terskel for deltakelse og samarbeid mellom ulike aktører har bidratt til å redusere barrierer for deltakelse og mobilisere bredt lokalt engasjement. Funnene viser også at satsingen ser ut til å ha påvirket hvilke aktiviteter som ble gjennomført, ved at flere aktører valgte åpne, inkluderende og arrangementsbaserte aktiviteter.

Funnene fra intervjuene og gjennomgangen av aktivitetsoversikter viser at mange av aktørene har koblet seg på de nasjonale kampanjene slik som «Hele Norge båler». Aktørene opplever at det har vært lett å koble seg på de felles arrangementene hvor det har blitt tatt initiativ nasjonalt, samtidig som aktivitetene kunne tilpasses lokale behov og forutsetninger. De nasjonale kampanjene ser ut til å ha fungert best når de kombinerte nasjonal synlighet med lokal fleksibilitet. Evalueringen tyder derfor på at enkle og gjenkjennelige konsepter, som «Hele Norge båler», kan være et effektivt virkemiddel for å mobilisere aktivitet på tvers av organisasjoner og geografiske områder.

Aktivitetskalenderen fremstår som et av de mest konkrete verktøyene som ble utviklet i forbindelse med Friluftslivets år. Flere aktører trekker den frem som nyttig for å synliggjøre aktiviteter, koordinere arrangementer og gi oversikt over tilbud i ulike deler av landet. Selv om evalueringen ikke har undersøkt systematisk hvordan Aktivitetskalenderen er brukt av befolkningen, tyder funnene på at den har hatt en tydelig verdi for organisasjonene. Det er derfor flere som peker på videreføring av

Aktivitetsskalenderen som et viktig tiltak også etter Friluftslivets år, både som informasjonskanal og som verktøy for koordinering og synliggjøring av aktivitet.

Oppsummerende vurdering: Evalueringen tyder på at tilskuddsordningene, fokuset på lavterskeltiltak, samarbeid mellom aktører, nasjonale kampanjer med lokal tilpasning og utviklingen av felles verktøy som Aktivitetsskalenderen har vært blant de viktigste faktorene for måloppnåelse i Friluftslivets år 2025. Felles for disse virkemidlene er at de har bidratt til å senke terskler for deltakelse, gjøre det enklere å gjennomføre aktiviteter lokalt og mobilisere eksisterende nettverk og organisasjoner.

5.4.2 Hvilke utfordringer har begrenset måloppnåelsen?

Funnene tyder på at satsingen i mindre grad har lyktes med å mobilisere organisasjoner utenfor friluftslivssektoren. Flere aktører peker på at disse organisasjonene i mindre grad opplevde en tydelig rolle i satsingen eller så hvordan Friluftslivets år var relevant for egen virksomhet. Evalueringen tyder derfor på at satsingen hadde et potensial for å nå flere målgrupper gjennom sterkere involvering av aktører utenfor den tradisjonelle friluftslivssektoren.

Funnene viser også utfordringer knyttet til forankring i kommuner og fylkeskommuner. Flere aktører etterlyser tidligere informasjon, tydeligere rolleavklaringer og større forutsigbarhet knyttet til tilskuddsmidlene. Evalueringen tyder på at dette kan ha påvirket muligheten til å mobilisere aktører lokalt og planlegge aktiviteter i tråd med satsingens ambisjoner.

Gjennomgangen av tilskuddsrapportene viser også at om lag en tredjedel av tiltakene ble justert underveis, blant annet som følge av lavere tildeling enn omsøkt eller kapasitetsutfordringer. Dette illustrerer hvordan økonomiske og organisatoriske rammebetingelser kan påvirke gjennomføringen lokalt.

Bredden i målbildet, kombinert med ulik grad av involvering og ulike organisatoriske forutsetninger, gjorde det krevende for enkelte aktører å prioritere innsatsen. Flere etterlyste derfor tydeligere prioriteringer eller hjelp til å omsette de overordnede ambisjonene til lokale prioriteringer og aktiviteter. Dette understøttes også av workshopene, hvor flere organisasjoner etterlyste færre og mer målrettede satsinger.

Evalueringen tyder også på at avstanden mellom nasjonalt nivå og den lokale gjennomføringen har vært en utfordring. Friluftslivets år er i stor grad avhengig av at lokale lag, frivillige og ildsjeler omsetter nasjonale initiativer til konkrete aktiviteter. Funnene viser samtidig at organisasjonene har svært ulike ressurser, behov og kapasitet. Mens enkelte organisasjoner hadde mulighet til å koble seg på en rekke aktiviteter og kampanjer, opplevde andre at det var krevende å prioritere hva de skulle delta i. Dette tyder på behov for enda tydeligere kommunikasjon om hvordan aktiviteter kan tilpasses ulike organisatoriske forutsetninger.

Flere informanter beskriver at det kan oppleves som lang avstand mellom et nasjonalt prosjektsekretariat og frivilligheten som skal gjennomføre aktivitetene lokalt. Samtidig viser

dokumentgjennomgangen og intervjuene at prosjektsekretariatet gjennomførte en rekke tiltak for å styrke kontakten med lokale aktører, blant annet gjennom reiser, møter, webinarer, nettverkssamlinger og direkte kommunikasjon med lokale lag og foreninger. Evalueringen tyder derfor på at utfordringen i mindre grad handler om manglende innsats for mobilisering, og i større grad om kompleksiteten i å nå ut til et stort antall lokale aktører gjennom flere organisatoriske nivåer. Erfaringene fra satsingen tyder på at mobilisering i stor grad skjer gjennom organisasjonenes egne strukturer og nettverk. Dette peker på behovet for å vurdere hvordan nasjonale satsinger best kan støtte organisasjonenes arbeid med lokal mobilisering, og om det finnes andre eller supplerende grep som kan bidra til å nå enda bredere ut til lokale lag og frivillige.

Oppsummerende vurdering: Evalueringen tyder på at de viktigste utfordringene for måloppnåelse har vært knyttet til forankring, mobilisering og prioritering. Særlig fremstår begrenset involvering av aktører utenfor friluftslivssektoren, utfordringer knyttet til lokal forankring og tilskuddsmidler, et bredt målbilde og ulike organisatoriske forutsetninger som forhold som kan ha begrenset måloppnåelsen. Funnene tyder samtidig på at flere av utfordringene ikke primært handler om gjennomføringen av satsingen, men om kompleksiteten i å mobilisere et stort mangfold av aktører rundt en bred nasjonal satsing.

5.4.3 Hvilke effekter kan dokumenteres eller sannsynliggjøres over tid?

Evalueringen gir begrensede muligheter til å dokumentere varige effekter av Friluftslivets år 2025. Fravær av nullpunktmålinger, begrenset oppfølging av deltakere over tid og manglende data om varige endringer i deltakelse gjør det vanskelig å fastslå hvilke effekter satsingen har hatt på lengre sikt. Datagrunnlaget gir likevel grunnlag for å sannsynliggjøre enkelte effekter og forutsetninger for videre utvikling.

Evalueringen tyder på at satsingen har bidratt til økt oppmerksomhet om friluftsliv, nye samarbeidsrelasjoner mellom aktører og økt fokus på lavterskeltilbud og nærnatur. Flere av aktørene beskriver disse forholdene som gevinster de ønsker å videreføre etter Friluftslivets år. Dette gir grunnlag for å sannsynliggjøre at satsingen har bidratt til organisatorisk læring, nye samarbeidsflater og økt bevissthet om hvordan friluftsliv kan gjøres mer tilgjengelig for flere grupper.

Flere av tiltakene og arbeidsmåtene som ble utviklet eller styrket gjennom Friluftslivets år videreføres også i 2026. Dette gjelder blant annet videre bruk av Aktivitetskalenderen, videreføring av enkelte arrangementskonsepter og fortsatt fokus på lavterskeltiltak og samarbeid. Evalueringen tyder derfor på at satsingen har bidratt til å etablere verktøy, erfaringer og arbeidsformer som kan gi effekter utover selve jubileumsåret. Dette kan ses som en indikator på at enkelte resultater fra satsingen har blitt integrert i aktørenes ordinære arbeid og derfor har potensial til å gi effekter utover selve jubileumsåret.

Tilskuddsrapportene viser også at flere tiltak hadde som mål å bygge kompetanse innen friluftsliv, organisering og aktivitetstilrettelegging. Selv om evalueringen ikke kan dokumentere langsiktige

effekter av dette arbeidet, tyder både intervjuer og dokumentgjennomgangen på at satsingen har bidratt til nye erfaringer, læring og kunnskapsdeling mellom aktørene. Dette kan gi et grunnlag for videre aktivitet og utvikling også etter Friluftslivets år.

Evalueringen viser at satsingen i stor grad har handlet om å synliggjøre, styrke og mobilisere rundt eksisterende aktiviteter og initiativer. Samtidig viser evalueringen at eventuelle langsiktige effekter ikke oppstår av seg selv. Samarbeid, fokus på nærnatur og lavterskeltiltak trekkes frem som sentrale gevinster av satsingen, men flere aktører peker på at disse må vedlikeholdes og videreutvikles dersom de skal gi varige effekter. Tid, kapasitet, finansiering og tydelig ansvar for videreføring fremstår som sentrale forutsetninger for at erfaringene fra Friluftslivets år skal omsettes til varige endringer.

Oppsummerende vurdering: Evalueringen gir begrensede muligheter til å dokumentere varige effekter av Friluftslivets år 2025. Datagrunnlaget gir likevel grunnlag for å sannsynliggjøre at satsingen har bidratt til økt oppmerksomhet om friluftsliv, nye samarbeidsrelasjoner, styrket fokus på lavterskeltilbud og utvikling av verktøy og arbeidsformer som videreføres etter jubileumsåret. Hvorvidt disse effektene blir varige, vil i stor grad avhenge av aktørenes evne til å videreføre samarbeidet, opprettholde aktivitet og prioritere arbeidet også etter at satsingen er avsluttet.

5.4.4 Overordnet samfunnsøkonomisk vurdering

Evalueringen er ikke gjennomført som en full samfunnsøkonomisk analyse, og datagrunnlaget gir ikke grunnlag for å beregne konkrete samfunnsøkonomiske gevinster eller netto kostnadsbesparelser knyttet til Friluftslivets år 2025. Datagrunnlaget for denne vurderingen består hovedsakelig av kvalitative intervjuer, dokumentstudier, selvevalueringsrapporter fra arrangører og aggregerte aktivitetstall, og mangler systematiske før-etter-målinger og kostnadsdata på prosjekt- og arrangørnivå. Basert på dette identifiseres likevel flere mekanismer som kan ha samfunnsøkonomisk betydning, særlig innen folkehelse, sosial inkludering, frivillig sektor, lokal mobilisering og bruk av nærnatur.

Evalueringen tyder på at satsingen bidro til økt aktivitet, synlighet og mobilisering rundt friluftsliv nasjonalt, regionalt og lokalt. Informanter beskriver økt oppmerksomhet om friluftsliv som arena for fellesskap, psykisk helse, hverdagsaktivitet og sosial tilhørighet. Dette er relevant i et samfunnsøkonomisk perspektiv fordi fysisk aktivitet, sosial deltakelse og tilgang til møteplasser ofte reduserer helseplager, øker livskvalitet og kan forebygge utenforskap, men konkrete helseøkonomiske gevinster kan ikke estimeres uten data om varighet og intensitet i aktivitetsendringer. Helsedirektoratets kalkulator og litteratur indikerer at selv små økninger i daglig aktivitet kan gi betydelige helseøkonomiske gevinster, men slike beregninger forutsetter kvantifiserte endringer i deltakeradferd.

Funnene peker særlig på nærnatur og lavterskelaktiviteter. Flere aktører beskriver at aktiviteter i nærmiljøet, uten krav til spesialutstyr eller medlemskap, gjorde det lettere å nå mennesker som normalt ikke deltar i tradisjonelt friluftsliv. Dette har potensielt stor verdi knyttet til folkehelse og

inkludering, siden lav terskel og lokal tilgjengelighet reduserer barrierer for deltakelse. Samtidig er effekten avhengig av om slike aktiviteter fører til vedvarende adferdsendringer; uten oppfølging er det usikkert om effektene blir langsiktige.

Satsingen har også verdi som mobiliserings- og samarbeidsarena. Flere informanter beskriver styrkede lokale nettverk og nye møteplasser mellom organisasjoner, kommuner, frivillighet og inkluderingstiltak. Slike prosesser kan betraktes som bygging av sosial kapital som fungerer som en samfunnsressurs utover de enkelte arrangementene, men fordrer at det følges opp og vedlikeholdes over tid.

Videre har satsingen bidratt til å utfordre etablerte oppfatninger om hva friluftsliv er og hvem det er for, ved å knytte det tettere til hverdagsaktivitet, nærnatur og fellesskap. Dette kan over tid påvirke deltakelse og tilgang på tvers av sosiale grupper, men realisering av slike strukturelle endringer forutsetter langsiktig forankring og videreføring av tiltak lokalt. Samtidig er det krevende å dokumentere varige effekter av ett markeringsår alene. Datagrunnlaget gir begrenset grunnlag for å vurdere i hvilken grad satsingen førte til varige endringer i deltakelse, aktivitetsnivå eller friluftslivsvaner i befolkningen.

Det er plausibelt at Friluftslivets år 2025 har skapt kort- til mellomlangsigtede samfunnsøkonomiske gevinster gjennom økt aktivitet, synlighet, frivillig mobilisering og større oppmerksomhet rundt nærnatur og folkehelse. Potensialet for samfunnsøkonomiske gevinster synes særlig å være til stede der tiltakene når personer som ellers ville hatt lav deltakelse i fysisk aktivitet eller sosiale fellesskap, og der frivillig innsats kan måles og understøttes. Usikkerheten er likevel betydelig fordi effekter ikke er kvantifisert, kostnader ved gjennomføring og oppfølging ikke er systematisk dokumentert, og varigheten av observerte endringer er ukjent.

Resultatene fra IPSOS-undersøkelsen viser en økning i enkelte indikatorer knyttet til friluftslivsdeltakelse, blant annet ukentlig deltakelse i sommeraktiviteter og andelen som har prøvd nye friluftaktiviteter. Sett i lys av eksisterende forskning om sammenhengen mellom fysisk aktivitet, sosial deltakelse og helse, kan dette indikere et potensial for positive samfunnsøkonomiske effekter. Datagrunnlaget gir imidlertid ikke grunnlag for å fastslå om endringene skyldes Friluftslivets år alene, om de er varige eller hvor store effektene eventuelt er. Resultatene bør derfor forstås som indikasjoner på et mulig gevinstpotensial snarere enn dokumentasjon på samfunnsøkonomiske effekter.

Samlet sett tyder evalueringen på at Friluftslivets år 2025 kan ha bidratt til positive samfunnsøkonomiske virkninger gjennom økt aktivitet, frivillig mobilisering, styrkede samarbeidsrelasjoner og økt oppmerksomhet om friluftsliv, nærnatur og folkehelse. Hvorvidt disse virkningene blir varige, vil avhenge av videreføring og oppfølging etter 2025.

Oppsummerende vurdering: Evalueringen gir ikke grunnlag for å beregne konkrete samfunnsøkonomiske effekter av Friluftslivets år 2025. Datagrunnlaget gir likevel indikasjoner på at satsingen kan ha hatt samfunnsøkonomisk verdi gjennom økt oppmerksomhet om friluftsliv, frivillig mobilisering, styrkede samarbeidsrelasjoner og økt fokus på nærnatur, inkludering og lavterskel deltakelse. Forskning tilsier at slike forhold kan bidra til gevinster innen folkehelse, sosial deltakelse

og livskvalitet. Hvorvidt dette omsettes til varige samfunnsøkonomiske effekter vil imidlertid avhenge av i hvilken grad aktivitetene, samarbeidsrelasjonene og arbeidsmåtene videreføres etter Friluftslivets år.

Kapittel 6: Læringspunkter

I dette kapitlet presenteres evalueringens sentrale læringspunkter og anbefalinger. Anbefalingene bygger på funnene fra dokumentgjennomgang, intervjuer, workshops og øvrig datamateriale, samt vurderingene som er gjort i kapittel 5.

Evalueringen tyder på at Friluftslivets år 2025 i stor grad har lyktes med å skape aktivitet, synlighet, engasjement og mobilisering rundt friluftsliv nasjonalt, regionalt og lokalt. Satsingen fremstår særlig å ha fungert godt som en mobiliseringssatsing, hvor nasjonale markeringer, kommunikasjon, samarbeid, felles verktøy og lokal aktivitet samlet et stort mangfold av organisasjoner, friluftsråd, kommuner, fylkeskommuner, frivillige og andre samarbeidspartnere rundt et felles formål. Sett opp mot endringsteorien tyder evalueringen på at ressurser, virkemidler,

mobilisering, samarbeid, kommunikasjon og aktivitet i hovedsak ser ut til å ha blitt gjennomført i tråd med intensjonene. Samtidig viser evalueringen at det oppsto enkelte barrierer videre i endringskjeden. Disse handler særlig om lokal forankring hos enkelte aktører, ulike forståelser av målbildet, begrenset kunnskap om hvem som faktisk ble nådd, og utfordringer med å dokumentere varige effekter over tid. De følgende læringspunktene og anbefalingene må forstås i lys av disse erfaringene.

6.1 Overordnede læringspunkter

De overordnede læringspunktene oppsummerer erfaringer som på tvers av datakilder fremstår som særlig viktige for å forstå hvorfor Friluftslivets år 2025 lyktes på enkelte områder, hvilke utfordringer som oppsto underveis, og hvilke erfaringer som kan være relevante for fremtidige mobiliseringsatsinger.

Nærnatur og lavterskelaktiviteter

Et sentralt læringspunkt fra evalueringen er betydningen av nærnatur, lavterskelaktiviteter og tilgjengelige møteplasser. Flere aktører beskriver at aktiviteter i nærmiljøet, uten krav til spesialutstyr eller forkunnskaper, har vært viktige for å redusere **barrierer** for deltakelse og gjøre friluftsliv mer tilgjengelig for flere. Evalueringen tyder på at denne typen aktiviteter kan være særlig viktige for å nå mennesker som vanligvis ikke deltar i organisert friluftsliv, og har bidratt til å synliggjøre friluftsliv som nærnatur, hverdagsaktivitet og fellesskap.

Samarbeid

Et annet sentralt læringspunkt handler om samarbeid. Samarbeid mellom organisasjoner, kommuner, friluftsråd, frivillighet og inkluderingsaktører trekkes frem som en av de viktigste gevinstene fra året. Flere aktører beskriver at samarbeidene ga tilgang til nye **målgrupper**, økt synlighet og større gjennomføringsevne. Samtidig viser evalueringen at samarbeid ikke oppstår av seg selv. Samarbeid fungerer best når aktørene opplever en tydelig nytte, har avklarte roller og tilstrekkelige ressurser til å følge opp arbeidet over tid.

Mobilisering og forankring

Evalueringen viser videre at mobilisering og forankring tar tid. Lokalt eierskap, frivillig engasjement og aktivitet ble i stor grad skapt gjennom lokale ildsjeler og organisasjoner. Erfaringene fra Friluftslivets år viser at brede nasjonale satsinger er avhengige av tidlig mobilisering, gode informasjonsprosesser og lokal forankring dersom målene skal omsettes til aktivitet lokalt. Mobilisering og forankring tar tid, selv når det investeres betydelige ressurser i informasjon, møter og oppfølging. Erfaringene fra Friluftslivets år viser at det krever gjentatt kommunikasjon gjennom flere ledd for å nå ut til lokale lag, frivillige og andre aktører. Erfaringene viser samtidig at mobilisering ikke først og fremst handler om å få lokale aktører til å gjennomføre nasjonale kampanjer. Verdien synes i større grad å ligge i at nasjonal oppmerksomhet, kommunikasjon og kampanjer kan brukes til å synliggjøre, styrke og rekruttere til aktiviteter som allerede finnes lokalt. Evalueringen tyder på at aktørene opplever størst nytte når nasjonale initiativer fungerer som støtte for lokal aktivitet.

Informasjon og synlighet

Evalueringen tyder på at Friluftslivets år 2025 har lyktes godt med å skape oppmerksomhet rundt friluftsliv gjennom nasjonale kampanjer, medieomtale, sosiale medier, aktivitetskalenderen og lokale aktiviteter. Samtidig viser funnene at det fortsatt er utfordrende å sikre at informasjonen når helt

frem til målgruppene. Resultatene fra befolkningsundersøkelsen tyder også på at flere fortsatt ikke vet hvor de kan finne informasjon om aktiviteter og tilbud i sitt nærområde.

Erfaringene fra Friluftslivets år viser at synlighet alene ikke nødvendigvis fører til at informasjon blir kjent eller tatt i bruk. Informasjon må formidles gjennom flere kanaler, gjentas over tid og forankres lokalt for å nå frem til ulike målgrupper. Evalueringen peker derfor på at arbeidet med å gjøre informasjon om friluftsliv og aktiviteter lett tilgjengelig fortsatt er et viktig utviklingsområde.

Målstruktur og prioriteringer

Evalueringen viser at de overordnede målene både fungerte som en styrke og en utfordring. Flere aktører opplevde visjonen og hovedbudskapet om å invitere hverandre ut i nærnaturen slik at alle kan finne sin friluftsglede som enkelt, samlende og lett å kommunisere videre. Samtidig viser evalueringen at bredden i målbildet kunne være krevende å omsette til konkrete prioriteringer, særlig for aktører som var mindre involvert i utviklingen av satsingen eller mottok informasjon gjennom flere ledd. Aktører beskriver at det kunne være utfordrende å orientere seg i et omfattende informasjons- og aktivitetstilbud, og å vurdere hva som var viktigst for egen organisasjon. Erfaringene peker derfor på betydningen av tydelig kommunikasjon om prioriteringer, forventninger og hvordan overordnede mål kan omsettes til lokal aktivitet.

Dokumentasjon og varige effekter

Evalueringen tyder på at de største utfordringene i endringskjeden oppstår i overgangen mellom aktivitet og dokumenterte effekter. Mens det foreligger omfattende dokumentasjon på aktivitet, mobilisering og synlighet, er kunnskapsgrunnlaget svakere når det gjelder å dokumentere hvem som faktisk ble nådd, hvilke tiltak som hadde størst betydning og hvorvidt effektene varer over tid.

6.2 Læringspunkter for videre arbeid etter Friluftslivets år 2025

Evalueringen tyder på at Friluftslivets år 2025 har bidratt til aktivitet, mobilisering, synlighet og samarbeid på tvers av nivåer og aktører gjennom året. Funnene peker samtidig på at flere av erfaringene, arbeidsformene og verktøyene som ble utviklet gjennom året kan ha verdi også etter at satsingen er avsluttet. Læringspunkter nedenfor retter seg mot aktører som ønsker å videreføre gevinster fra Friluftslivets år i ordinært arbeid med friluftsliv, folkehelse, inkludering og frivillighet.

Bygge videre på nærnatur, lavterskelaktiviteter og naturvennlig friluftsliv

Evalueringen tyder på at satsingens fokus på nærnatur, lavterskelaktiviteter og tilgjengelige møteplasser har vært verdifullt. Aktiviteter i nærmiljøet, med lave krav til utstyr og forkunnskaper, fremstår som viktige virkemidler i det videre arbeid for å redusere barrierer for deltakelse og gjøre

friluftsliv relevant for flere. Samtidig bør dette arbeidet fortsette å sees i sammenheng med naturvennlig friluftsliv og bærekraftig bruk av naturen.

Videreutvikle samarbeid som skaper verdi

Samarbeid fremstår som en av de viktigste gevinstene fra Friluftslivets år. Samtidig viser erfaringene at samarbeid kan være ressurskrevende å etablere og vedlikeholde. Evalueringen tyder på at samarbeidene fungerte best når de ga tilgang til nye målgrupper, økte synligheten eller styrket gjennomføringsevnen lokalt. Friluftslivets år virker videre å bidra til å bygge ned siloer mellom sentrale aktører som skal jobbe sammen på friluftsområdet. Et læringspunkt i det videre arbeidet er å se nærmere på hvordan man kan videreføre denne gevinsten også i det videre arbeidet med friluftsliv og inkludering.

Ta i bruk og videreutvikle verktøyene som er etablert

Friluftslivets år har bidratt til utvikling og videreutvikling av flere verktøy og ressurser som aktørene opplever som nyttige. Dette gjelder særlig aktivitetskalenderen, kommunikasjonsressurser, kampanjekonsepter og materiell knyttet til lavterskelaktiviteter. Aktivitetskalenderen er et av verktøyene som trekkes frem som særlig nyttig og som også videreføres etter satsingen. Et læringspunkt er derfor å ta i bruk og videreutvikle verktøyene som oppleves som nyttig av aktørene.

Bruk erfaringene fra året som inspirasjon og læring

Gjennom Friluftslivets år er det utviklet mange eksempler på aktiviteter, arbeidsformer og samarbeid som har fungert godt lokalt og regionalt. Dette kan brukes som viktig læring for andre aktører, både som inspirasjon til nye aktiviteter og som grunnlag for læring om hva som bidrar til mobilisering, inkludering og deltakelse.

Jobbe videre med mangfold og inkludering

Evalueringen viser at Friluftslivets år har bidratt til å synliggjøre friluftsliv som nærnatur, hverdagsaktivitet, fellesskap og sosial tilhørighet. Samtidig viser evalueringen at forståelsen av mangfold og inkludering var ulik blant aktørene, og at det foreligger begrenset kunnskap om hvilke grupper som faktisk ble nådd.

Det videre arbeidet bør derfor kombinere brede lavterskeltiltak med mer målrettet kunnskap om barrierer og deltakelse blant grupper som tradisjonelt deltar mindre i friluftsliv. Erfaringene fra Friluftslivets år tyder på at mye ble gjort riktig, men at det er behov for bedre kunnskap om hvilke tiltak som virker for hvem.

Funne tyder også på at aktiviteter som kobler friluftsliv til fellesskap og sosiale relasjoner kan være viktige for å senke terskler for deltakelse. Erfaringene fra blant annet «Inviter noen med ut» viser at personlige invitasjoner og sosiale innganger til friluftsliv kan bidra til at flere prøver nye aktiviteter og oppsøker naturen sammen med andre. Det videre arbeidet bør derfor utforske hvordan fellesskap, relasjoner og sosiale møteplasser kan brukes aktivt for å inkludere flere i friluftslivet.

Styrk arbeidet med synlighet og informasjon om friluftsliv

Et av målene som ikke ble nådd for Friluftslivets år 2025 var at flere skulle vite hvor de finner relevant informasjon om friluftsliv. Samtidig viser evalueringen at mange aktører opplevde stor nytte av verktøy som gjorde det enklere å synliggjøre aktiviteter lokalt.

Det videre arbeidet bør derfor rette særlig oppmerksomhet mot hvordan informasjon om lokale friluftslivsorganisasjoner, lån av utstyr, arrangementer, turmål, m.m kan gjøres mer tilgjengelig for befolkningen.

Ansvar, eierskap og videreføring

Et gjennomgående funn i evalueringen er at flere av gevinstene fra Friluftslivets år er avhengige av aktiv videreføring dersom de skal gi varige effekter. Dette gjelder blant annet samarbeid, møteplasser, arbeidsformer og verktøy som ble utviklet eller styrket gjennom satsingen.

Evalueringen tyder på at det er behov for tydelige avklaringer mellom fylkeskommuner, kommuner, friluftsråd og organisasjoner om hvilke erfaringer og tiltak som oppleves å skape verdi, hva som bør videreføres etter arrangementsåret, og hvilken rolle de ulike aktørene har i dette arbeidet.

Norsk Friluftsliv vil fortsatt ha en viktig rolle som nasjonal samordner, pådriver og kunnskapsformidler for friluftslivet. Dette gjelder blant annet arbeidet med å synliggjøre friluftslivets betydning i samfunnet, dele erfaringer og læring fra Friluftslivets år, løfte frem gode eksempler, støtte samarbeid på tvers av organisasjoner og bidra til fortsatt oppmerksomhet om friluftsliv som arena for folkehelse, fellesskap og inkludering.

Samtidig viser evalueringen at mange av de viktigste erfaringene fra Friluftslivets år må videreføres gjennom ordinært arbeid hos organisasjoner, kommuner, fylkeskommuner og friluftsråd. Dette gjelder særlig videreutvikling av samarbeid, arbeidet med nærnatur og lavterskeltilbud, innsatsen for mangfold og inkludering, samt arbeidet med å synliggjøre aktiviteter og gjøre informasjon om friluftsliv lettere tilgjengelig for befolkningen. Flere av disse områdene forutsetter samspill mellom aktørene, og gevinstene fra Friluftslivets år vil i stor grad avhenge av at erfaringene omsettes til konkrete prioriteringer og handlinger også etter at satsingen er avsluttet.

Tydelig ansvar, eierskap og prioritering fremstår derfor som sentrale forutsetninger dersom erfaringene fra Friluftslivets år skal gi varige effekter over tid.

6.3 Anbefalinger ved et nytt Friluftslivets år

Evalueringen viser at Friluftslivets år 2025 i stor grad har lyktes med å skape aktivitet, synlighet, mobilisering og samarbeid. Funnene tyder på at den grunnleggende mobiliseringsmodellen fungerte godt, ved at nasjonal oppmerksomhet, felles markeringer, kommunikasjon og støtteverktøy bidro til å styrke og synliggjøre lokal aktivitet. Samtidig peker evalueringen på flere forhold som kan styrke måloppnåelsen ved et eventuelt nytt Friluftslivets år eller tilsvarende nasjonale mobiliseringssatsinger.

Tydeliggjør målstruktur, prioriteringer og forventninger

Evalueringen viser at det overordnede målbildet fungerte godt som samlende retning for mange aktører. Samtidig opplevde enkelte organisasjoner og samarbeidspartnere utfordringer med å omsette de overordnede målene til konkrete prioriteringer lokalt.

Ved et nytt Friluftslivets år anbefales det å tydeliggjøre hvordan overordnede mål skal forstås og omsettes til praktisk arbeid hos ulike aktører. Dette gjelder særlig hvilke aktiviteter som forventes prioritert, og hvordan ulike aktører kan bidra til måloppnåelse på ulike måter.

Start mobilisering, forankring og finansiering tidlig

Evalueringen viser at forankring og mobilisering tar tid, særlig når satsingen involverer et stort mangfold av organisasjoner, kommuner og fylkeskommuner. Flere aktører peker på betydningen av å få informasjon og avklaringer tidlig nok til å kunne innarbeide satsingen i planer, prioriteringer og budsjetter. Samtidig viser erfaringene at tidspunktet må balanseres mot behovet for å opprettholde engasjement og momentum frem mot arrangementsåret. Ved et nytt Friluftslivets år anbefales det å starte arbeidet med mobilisering, rolleavklaringer og finansiering på et tidspunkt som gir aktørene reelle muligheter til å planlegge og prioritere innsatsen.

Differensier forventninger og tiltak til ulike aktører

Friluftslivets år involverer organisasjoner med svært ulike forutsetninger, ressurser og kapasiteter. Evalueringen tyder på at større organisasjoner i større grad hadde mulighet til å koble seg på flere aktiviteter og initiativer, mens mindre organisasjoner opplevde behov for tydeligere prioriteringer og veiledning. Ved et nytt Friluftslivets år anbefales det å tydeliggjøre hvilke aktiviteter som forventes av alle aktører, hvilke aktiviteter som er relevante for enkelte grupper, og hvor det er rom for lokal tilpasning.

Bygg videre på nærnatur, lavterskeltiltak og inkluderende forståelser av friluftsliv

Evalueringen peker på nærnatur, lavterskelaktiviteter og tilgjengelige møteplasser som noen av de viktigste erfaringene fra Friluftslivets år 2025. Ved et nytt Friluftslivets år anbefales det å videreutvikle dette arbeidet og fortsette å synliggjøre friluftsliv som arena for fellesskap, hverdagsaktivitet, folkehelse og deltakelse. Samtidig bør dette ses i sammenheng med arbeidet for naturvern og bærekraftig friluftsliv.

Styrk kunnskapsgrunnlaget og mulighetene for å dokumentere effekter

Evalueringen viser at det er lettere å dokumentere aktivitet, mobilisering og synlighet enn varige effekter. Friluftslivets år 2025 gjennomførte flere former for datainnsamling og målinger underveis i satsingen, men datagrunnlaget gir likevel begrensede muligheter til å vurdere hvilke målgrupper som ble nådd, hvilke tiltak som hadde størst effekt og i hvilken grad eventuelle endringer har vært varige.

Ved et nytt Friluftslivets år anbefales det derfor å videreutvikle arbeidet med måling, læring og evaluering allerede i planleggingsfasen. Erfaringene fra 2025 tyder på at det særlig er behov for tydeligere indikatorer og bedre måleopplegg knyttet til sentrale målsettinger, herunder hvem som deltar, hvilke barrierer som reduseres, hvilke tiltak som har størst betydning for ulike målgrupper og hvordan effektene utvikler seg over tid.

Det bør også vurderes hvordan datainnsamling og evaluering kan integreres bedre i gjennomføringen av satsingen, slik at erfaringer og læringspunkter kan brukes aktivt underveis. Dersom ambisjonen er å dokumentere samfunnsøkonomiske effekter eller varige endringer i deltakelse og aktivitetsnivå, vil dette kreve et mer målrettet målinger med tydelige indikatorer, relevante referansepunkter og systematisk oppfølging over tid.

Et sterkere kunnskapsgrunnlag vil kunne gi bedre beslutningsgrunnlag for fremtidige prioriteringer, tydeligere dokumentasjon av resultater og bedre muligheter til å synliggjøre verdien av satsingen.

Overordnet anbefaling på organisering og strategi

Evalueringen tyder på at strategien for Friluftslivets år 2025 i hovedsak har vært relevant og godt tilpasset satsingens formål. Det er en tydelig sammenheng mellom utfordringene som ble identifisert i innsiktsfasen, de overordnede målene for året og virkemidlene som ble tatt i bruk. Strategien synes særlig å ha lykket med å koble friluftsliv til temaer som nærnatur, folkehelse, fellesskap, inkludering og hverdagsaktivitet, og den har gitt et bredt grunnlag for mobilisering på tvers av organisasjoner, kommuner og andre aktører.

Samtidig viser evalueringen at flere av utfordringene i mindre grad knytter seg til den overordnede strategiske retningen, og i større grad til hvordan strategien ble forstått og omsatt i praksis. Flere aktører opplevde at målbildet var bredt og sammensatt, og at det tidvis kunne være krevende å omsette de overordnede ambisjonene til konkrete prioriteringer lokalt. Dette gjaldt særlig aktører som var mindre involvert i utviklingen av satsingen eller som mottok informasjon gjennom flere organisatoriske ledd.

Evalueringen viser også at ambisjonene knyttet til mangfold og inkludering ble forstått ulikt av ulike aktører. Mens noen tolket målet som å nå bestemte grupper som tradisjonelt deltar mindre i friluftsliv, oppfattet andre det som et mål om å nå bredere ut enn egne kjernegrupper. Erfaringene tyder derfor på at det kan være nyttig å operasjonalisere slike mål tydeligere i fremtidige satsinger.

Et annet læringspunkt er betydningen av å integrere læring og dokumentasjon som en del av strategien. Evalueringen viser at satsingen i stor grad har lykket med å mobilisere aktivitet, engasjement og synlighet, men at det i mindre grad foreligger systematisk kunnskap om hvilke tiltak som har hatt størst effekt, hvilke målgrupper som er nådd og hvilke resultater som har vart over tid. Erfaringene peker derfor på betydningen av å kombinere mobilisering med et tydeligere kunnskaps- og læringsperspektiv i fremtidige satsinger.

Samlet tyder evalueringen på at strategien for Friluftslivets år 2025 har vært godt egnet til å mobilisere aktivitet og engasjement. De viktigste læringspunktene handler derfor ikke om å endre den overordnede strategiske retningen, men om tydeligere prioriteringer, klarere operasjonalisering av sentrale mål og sterkere systemer for læring og dokumentasjon.

Kapittel 7

Metodisk tilnærming

Evalueringen bygger på innsikt fremskaffet fra gjennomgang av prosjektdokumentasjon, foreliggende statistikk og intervjuer med relevante aktører. Medlemsorganisasjonene i Norsk Friluftsliv fikk også tilsendt et workshopopplegg knyttet til året, der de hadde muligheten til å sende inn sine refleksjoner og innspill. I det følgende kapitlet beskrives evalueringens metodiske tilnærming og analytiske rammeverk, samt en drøfting av datamaterialet.

7.1 Analytisk rammeverk

Endringsteori er benyttet som analytisk rammeverk for evalueringen. Tilnærmingen gjør det mulig å kartlegge og forstå teoretiske og hypotetiske sammenhenger mellom organisering og prosesser og resultater og effekter, basert på empiriske data. Samtidig ivaretar endringsteorien at virkningene av tiltakene er kontekstavhengige og kan variere mellom målgrupper, geografiske områder og organisasjoner.

Endringsteorien for evalueringen er illustrert i figuren under, og er utviklet basert på dokumentasjon fra Friluftslivets år 2025 om aktiviteter, innsatsområder og målsettinger. Endringsteorien tydeliggjør de antatte sammenhengene mellom organisering og prosesser, aktiviteter og tiltak i satsingen, og måloppnåelse. Her skiller den mellom kortsiktige resultater og langsiktige effekter.

7.1.1 Overordnet endringsteori

Figur 27: Endringsteori for evalueringsoppdraget

Den overordnede endringsteorien for Friluftslivets år 2025 bygger på en antakelse om at økt synlighet, aktivitet, mobilisering og tilgjengelighet kan bidra til å senke terskler for deltakelse i friluftsliv og på sikt føre til økt og mer varig deltakelse i befolkningen.

Satsingen synes å bygge på en forståelse av at mange barrierer for deltakelse i friluftsliv ikke bare handler om fysisk tilgang til natur, men også om sosiale, kulturelle, økonomiske og praktiske forhold. Gjennom økt synlighet, lavterskelaktiviteter, lokal mobilisering og samarbeid med ulike aktører skulle Friluftslivets år bidra til å gjøre friluftsliv mer tilgjengelig, relevant og inkluderende for flere grupper i befolkningen.

Et sentralt premiss i satsingen har vært at brede nasjonale kampanjer og markeringsdager kan fungere som mobiliseringspunkter som skaper oppmerksomhet, aktivitet og engasjement lokalt. Gjennom nasjonale konsepter, kommunikasjon og felles arrangementer skulle organisasjoner, kommuner og lokale aktører få verktøy og legitimitet til å mobilisere bredt og utvikle aktiviteter tilpasset egne målgrupper og lokalsamfunn.

Endringsteorien bygger videre på en antakelse om at lav terskel for deltakelse er viktig for å nå mennesker som vanligvis ikke deltar i tradisjonelt friluftsliv. Fokus på nærnatur, åpne møteplasser, gratis aktiviteter, utlån av utstyr og aktiviteter uten krav til forkunnskap eller medlemskap skulle bidra til å redusere både praktiske, økonomiske og sosiale barrierer for deltakelse.

Satsingen bygger også på en forståelse av at samarbeid mellom organisasjoner, kommuner, frivillighet og inkluderingsaktører er avgjørende for å nå nye målgrupper og skape lokal forankring. Gjennom samarbeid med aktører som allerede har kontakt med ulike målgrupper, skulle satsingen bidra til å gjøre aktivitetene mer relevante, tilgjengelige og tillitsbaserte.

Videre synes endringsteorien å bygge på en antakelse om at økt deltakelse i friluftsliv kan bidra til bredere samfunnsmessige gevinster knyttet til folkehelse, psykisk helse, sosial tilhørighet, frivillighet og bruk av nærnatur. Friluftsliv forstås dermed ikke bare som fysisk aktivitet, men også som arena for fellesskap, læring, møteplasser og livskvalitet.

Samtidig forutsetter endringsteorien at økt oppmerksomhet og aktivitet gjennom arrangementsåret over tid kan bidra til mer varige effekter, eksempelvis gjennom etablering av nye vaner, relasjoner, samarbeidsformer og lokal aktivitet. Evalueringen viser imidlertid at slike langsiktige effekter i stor grad er avhengige av videre oppfølging, lokal kapasitet og muligheten til å videreføre aktivitet og engasjement etter selve arrangementsåret.

Som del av evalueringen har vi gjennomført en bidragsanalyse (stiplet linje i figuren). Gjennom bidragsanalysen har vi undersøkt og sannsynliggjort i hvilken grad satsingens organisering, prosesser og aktiviteter har bidratt til de observerte resultatene og effektene. Tilnærmingen identifiserer både fremmende og hemmende faktorer, og gir et godt grunnlag for å trekke ut strategisk viktige erfaringer og læringspunkter for fremtidig arbeid.

7.2 Metoder for datainnsamling

Evalueringen bygger på et sammensatt datagrunnlag bestående av dokumentgjennomgang, statistikk, workshops og kvalitative intervjuer. Formålet med datainnsamlingen har vært å belyse både måloppnåelse, gjennomføring, organisering, samarbeid og erfaringer fra ulike nivåer og aktører i Friluftslivets år 2025. Datagrunnlaget er innhentet og analysert for å gi et helhetlig bilde av hvordan satsingen har fungert, hvilke resultater som kan observeres, og hvilke læringspunkter som fremstår som særlig relevante for videre arbeid.

7.2.1 Dokumentgjennomgang og rapporteringsdata

En sentral del av evalueringen har vært dokumentgjennomgang av materiale oversendt fra Norsk Friluftsliv og øvrige aktører i satsingen. Dokumentgrunnlaget har blant annet bestått av

strategidokumenter, styringsdokumenter, referater, aktivitetsoversikter, kommunikasjonsmaterieell, tilskuddsrapporter, statusrapporter og annet prosjektmateriale. Dokumentgjennomgangen har gitt innsikt i hvordan satsingen var planlagt, organisert og gjennomført, samt hvilke mål, prioriteringer og virkemidler som lå til grunn for arbeidet.

Evalueringen bygger også på gjennomgang av kvantitative data og rapportering relevant for satsingen. Dette inkluderer blant annet befolkningsundersøkelser fra IPSOS og medie- og kommunikasjonsdata. Datamaterialet har blitt brukt for å belyse utvikling i oppmerksomhet, synlighet, deltakelse og aktivitet gjennom satsingsperioden, herunder utvikling i medieomtale og befolkningens deltakelse i ulike typer friluftaktiviteter.

Videre inngår rapportering fra organisasjoner, samarbeidspartnere og aktiviteter gjennom året som del av datagrunnlaget. Dette inkluderer blant annet rapportering knyttet til Friluftsknappen, gjennomgang av registrerte aktiviteter i Aktivitetskalenderen, årsrapporter til medlemsorganisasjonen sentralt og tilskuddsrapporter.

Gjennomgang av rapporteringsdata

Aktivitetskalenderen

Vi fikk oversendt registrerte aktiviteter i Aktivitetskalenderen fra prosjektsekretariatet. Bruttolisten inneholdt 19 752 unike arrangementer. I gjennomgangen av registrerte aktiviteter, fjernet vi aktiviteter som ikke ble gjennomført og aktiviteter som ikke ble gjennomført i 2025. Det gjensto da 16 143 unike arrangementer som ble registrert gjennomført i 2025. Oversikten er deretter kodet etter hovedarrangør, der arrangørene er knyttet til medlemsorganisasjonene, kommuner, frivilligsentral, friluftsråd eller fylkeskommune. Det er kodet basert på navnet på hovedarrangør. Deretter er oversikten kodet etter arrangementets sannsynlige tilknytning til Friluftslivets år 2025. Her har vi kodet basert på navnet på arrangementet koblet mot begrepene:

- eksplisitt nevnte "Friluftslivets år"
- brukte betegnelser som "FÅ25"
- refererte til nasjonale kampanjer og markeringsaktiviteter knyttet til Friluftslivets år, herunder:
 - Hele Norge båler
 - Hele Norge bader
 - Friluftslivets uke
 - Friluftslivets dag
 - Hele Norge på tur
 - Soppens dag
 - Turmat fra hele verden

Det ble også kodet basert på nøkkelbegrep, slik som «bål», «bade», «turmat», «verden» og «sopp». Videre ble det tatt hensyn for tidsperioden aktiviteten ble gjennomført på, slik at kun aktiviteter som sammenfaller sånn noenlunde med den nasjonale kampanjen fra året, telles med.

Tallene som rapporteres fra Aktivitetskalenderen må tolkes som et estimat på aktivitet. Mest sannsynlig er det mange organisasjoner som ikke registrerte arrangementer i Aktivitetskalenderen. Kodingen er også basert på beste skjønn ut ifra navn på hovedarrangør og navn på arrangement, og

kan derfor inneholde feilkodinger. Arrangementer kan både bli knyttet til Friluftslivets år uten å ha tilknytning til året, og arrangementer som ikke har tilknytning til året kan ha blitt kodet som å ha tilknytning.

IPSOS-data

Vi mottok tall fra IPSOS' befolkningsundersøkelse fra prosjektsekretariatet. Tallene inkluderer svarfordeling på de relevante spørsmålene for april 2024, august 2024, april 2025 og august 2025. Tallene er rapportert som totalt antall svar på spørsmålet, samt andelen som har svart de ulike svaralternativene. Resultatene vises på totalnivå, splittet på kjønn, alder, landsdel, utdanning, husstandsinnkomst, født i Norge. Siden tallene foreligger i aggregert format og ikke som rådata, har vi ikke kunnet gjennomføre egne beregninger på statistisk signifikans i utvikling fra 2024 til 2025.

Tall fra INFOMEDIA

Vi mottok tall fra INFOMEDIA fra prosjektsekretariatet. Tallene ble mottatt som PDF-rapporter, der kun de aggregerte tallene vist. Tallene er gjengitt direkte fra rapportene fra INFOMEDIA i denne evalueringsrapporten.

7.2.2 Spørreundersøkelser

Workshops

Vi utviklet i samarbeid med Norsk Friluftsliv en workshop som medlemsorganisasjoner og øvrige aktører kunne gjennomføre som del av evalueringen. Formålet med workshopene var å innhente erfaringer, refleksjoner og læringspunkter fra planlegging og gjennomføring av Friluftslivets år 2025, samt å få frem ulike perspektiver på måloppnåelse, samarbeid, organisering og inkluderingsarbeid.

Workshopene ga aktørene anledning til å diskutere erfaringer på tvers av nivåer og funksjoner, og bidro til å supplere intervjuene med kollektive refleksjoner og erfaringsbaserte vurderinger. Rapportering fra workshopene inngår som en del av det samlede datagrunnlaget i evalueringen og er analysert sammen med øvrige kvalitative og kvantitative data. 13 virksomheter (både kommuner, fylkeskommuner og organisasjoner) benyttet seg av muligheten til å dokumentere evalueringsresultatene i Rambølls løsning.

Friluftsknappen

For evalueringen av Friluftsknappen, utviklet vi et spørreskjema i samarbeid med prosjektsekretariatet. Spørreskjema ble sendt til registrerte virksomheter som hadde mottatt friluftsknappen i 2025. Til sammen var det registrert 2156 virksomhetsmottakere av Friluftsknappen, primært skoler og barnehager. 451 av virksomhetene som fikk tilsendt undersøkelsen svarte. Det tilsvarer en deltakelse på 21 prosent.

7.2.3 Kvalitative intervjuer

Som en del av evalueringen ble det gjennomført en bred kvalitativ datainnsamling for å innhente erfaringer, vurderinger og refleksjoner fra involverte aktører. Det kvalitative materialet utgjør et viktig grunnlag for evalueringens analyser og resultater, særlig når det gjelder forståelser av organisering,

gjennomføring, opplevde virkninger og vurderinger av hva som har fremmet eller hemmet måloppnåelsen. Det ble gjennomført kvalitative intervjuer i form av individuelle intervjuer og fokusgruppeintervjuer. Kombinasjonen gjorde det mulig å få fram både nyanserte enkeltperspektiver og diskusjoner på tvers av aktører. Intervjuene ble gjennomført digitalt over Teams med en varighet på 1-2 timer, i perioden mars 2026-mai 2026. To konsulenter deltok i hvert intervju, hvor den ene ledet intervjuet mens den andre tok notater. Intervjuene ble gjennomført som semistrukturerte intervjuer, noe som vil si at vi kombinerte en fast struktur på spørsmålene med en mulighet for å gå i dybden på refleksjoner og opplevelser ved behov.

Datainnsamlingen tok utgangspunkt i en samlet oversikt over aktuelle informanter og kontaktpunkter. Totalt omfattet oversikten 73 unike enheter/organisasjoner. Vi tok kontakt med og inviterte 96 unike individer som var deltakende/representanter i de 73 enhetene/organisasjonene. Utvalget ble satt sammen for å sikre bred representasjon fra ulike deler av satsingen og fra aktører med ulike roller, ansvar og erfaringer. Informantgrunnlaget omfattet blant annet rådgivende gruppe, fylkeskommuner, styringsgruppen, medlemsorganisasjoner i norsk friluftsliv, kommuner, friluftsråd og sekretariat/prosjektgruppen.

Totalt deltok 58 intervjuobjekter i intervjusamtaler, inkludert representanter fra prosjektsekretariatet. Intervjuobjektene representerte totalt 46 av de 73 unike enhetene/organisasjonene vi tok kontakt med. Intervjuobjektene fordelte seg på 22 unike intervjuer, ettersom at datainnsamlingen besto av både individuelle intervjuer og gruppeintervjuer.

Tabell 18: Status over kvalitativ datainnsamling

Antall gjennomførte intervjuer	22
- <i>Antall unike intervjuobjekter på intervjuene</i>	58
- <i>Antall unike enheter/organisasjoner representert i intervjuene</i>	46
Inviterte intervjuobjekter for enheter/organisasjoner som ikke deltok	38
- Antatt ikke kunne stille	34
- Ønsket ikke stille	4
Unike kontaktpersoner invitert til intervju	96
- <i>Antall unike enheter/organisasjoner invitert til intervju</i>	73

Videre følger en fordeling av statusen på tvers av de ulike informantgruppene vi var i kontakt med.

Tabell 19: Intervjuobjekter fordelt på informantgrupper relevant for evalueringen

Informantgruppe	Inviterte intervjuobjekter	Stilt i intervju	Antatt ikke kunne stille	Ønsket ikke stille
Medlemsorganisasjoner	21	14	6	1
Andre organisasjoner og nettverk	20	6	11	3
Kommuner og fylkeskommuner	16	10	6	0
Ansatte i sekretariat inkl. ansatte i Norsk friluftsliv	14	14	0	0
Styringsgruppe	9	6	3	
Samarbeidspartnere	12	8	4	0
Frivillige	4 (+ utsendelser)	0	4 (+)	0
Totalt	96	58	34	4

Deltakelsen var gjennomgående god i flere av informantgruppene. Vi gjennomførte intervju med alle ansatte i prosjektsekretariatet og flere ansatte i Norsk Friluftsliv. Blant samarbeidspartnerne var det 12 inviterte til intervju, og 8 intervjuobjekter stilte, og 6 av 9 inviterte i styringsgruppen stilte til intervju. Videre var det god deltakelse blant fylkeskommuner og kommuner, hvor 10 av 16 kontaktede intervjuobjekter stilte. Flere av de som ikke stilte, begrunnet det med kapasitetsproblemer, men virket ikke negative til evalueringen. Også blant medlemsorganisasjonene var det god respons. Det ble gjennomført intervju med 14 medlemsorganisasjoner.

Samtidig var deltakelsen svakere i enkelte deler av utvalget. Blant andre organisasjoner og nettverk, typisk deltakende i rådgivende gruppe, var det kun 6 av 20 kontaktede som stilte til intervju. I denne informantgruppen var det flere som ikke responderte på invitasjonene våre. Videre er det ingen intervjuobjekter fra det frivillige segmentet i denne evalueringen. Til tross for direkte henvendelser og videreformidling gjennom flere intervjuobjekter, så var det krevende å få tak i personer. Det kvalitative materialet gir dermed begrenset innsikt i erfaringene til frivillige deltakere. Vi har fått tilsendt enkelte skriftlige oppsummeringer av arbeid gjort av de frivillige i forbindelse med Friluftslivets år 2025, som er inkludert som eksempler i intervjukapittelet.

I presentasjonen av funnene fra intervjuene har vi brukt direkte sitater fra intervjumaterialet. Samtlige av sitatene ble sendt til sitatsjekk. Enkelte av informantene ønsket endring på sitatet. Dette handlet kun om endring av språk eller ønske om å legge til noe, og det ble ikke gjort endringer av meningsinnholdet.

7.2.4 KI-assistert gjennomgang av tilskuddsrapporter

Analysen bygger på rapporteringsdata fra tilskuddsordningen *Tilskudd til friluftaktiviteter* for 2023, 2024 og 2025, samt sluttrapporter fra tilskuddsordningen knyttet til Friluftslivets år 2025.

Datasettet for tilskuddsordningen inneholder strukturert rapportering fra tilskuddsmottakere, inkludert opplysninger om deltakelse, målgrupper, aktivitetstyper, økonomi, geografisk plassering og kvalitative vurderinger av gjennomføring og måloppnåelse.

Kunstig intelligens (KI) har blitt brukt som et analyse- og strukturverktøy for å håndtere store mengder rapporteringsdata og tekstmateriale. Formålet har vært å effektivisere bearbeiding, strukturering og sammenstilling av informasjon på tvers av et omfattende og heterogent datagrunnlag. Vi har benyttet Rambølls interne KI-verktøy RamGPT til å gjennomføre analysene. RamGPT er bygget på Microsoft CoPilot, men sikret for bruk av konfidensiell informasjon.

Datagrunnlaget omfatter 25 sluttrapporter fra *Friluftslivets år 2025* og følgende antall rapporter for *Tilskudd til friluftaktiviteter*:

Tabell 20: Antall rapporter *Tilskudd til friluftaktiviteter*

År	Antall rapporterte tiltak
2023	507
2024	490
2025	420

Analysen har hatt to hovedformål:

1. **Å vurdere effektene av tilskuddsmidlene i 2025**, herunder:
 - aktivitetsnivå
 - deltakelse
 - målgrupper
 - mobilisering
 - geografisk spredning
 - typer aktiviteter
2. **Å undersøke mulige ringvirkninger av Friluftslivets år 2025** gjennom sammenligning med 2023 og 2024.

Et sentralt delspørsmål for rapportene til *Tilskudd til friluftaktiviteter* har vært å identifisere hvilke tiltak som hadde en faktisk tilknytning til Friluftslivets år, selv om dette ikke var et eksplisitt krav i tilskuddsordningen.

Bruk av kunstig intelligens (KI) i analysen

KI har ikke vært brukt til å generere nye data eller erstatte faglige vurderinger, men som støtte i:

- datavask
- strukturering
- kategorisering
- mønstergjenkjenning

- oppsummering av tekstmateriale
- identifisering av sammenhenger

Alle sentrale funn, tall og tolkninger er kvalitetssikret manuelt som del av analysearbeidet.

Strukturering av rapporteringsdata

Rapportene for *Tilskudd til friluftaktiviteter* inkluderte ulike rapporteringsfelt og utfyllingspraksisen varierte noe både innad og mellom rapporteringsår. Begge ordningene, *Tilskudd til friluftaktiviteter* og *Friluftslivets år*, hadde også avkrysningsfelt som ble gjengitt i rapportsammenstillingen som numeriske koder i samme felt (f.eks. 03|05|06 for avkryssning av tre ulike tiltakstyper). KI ble derfor først brukt til å strukturere dataen og utarbeide et samkjørt masterark. Dette innebar å:

- identifisere hvilke felt som inneholdt sammenlignbar informasjon
- strukturere kodefelt med flere verdier
- standardisere kategorier og tekstvariasjoner
- sammenstille ulike deltakervariabler

Dette gjorde det mulig å bygge et mer konsistent analysegrunnlag på tvers av år og tiltakstype.

Analyse av fritekst

Rapportene inneholdt store mengder fritekst om blant annet måloppnåelse, målgrupper, samarbeid, utfordringer, mobilisering og effekter. Dette gjorde det mulig å analysere et betydelig større omfang enn det som ellers ville ha vært gjennomførbart innenfor prosjektets rammer. KI ble brukt til å:

- identifisere gjennomgående temaer
- gruppere lignende beskrivelser
- finne mønstre på tvers av tiltak

I rapportene for *Tilskudd til friluftaktiviteter* var det ikke angitt om tiltaket var tilknyttet *Friluftslivets år*. KI ble derfor også brukt til tekstanalyse for å identifisere:

- eksplisitte referanser til *Friluftslivets år*
- tilknytning til nasjonale kampanjer
- bruk av felles profilerings- og aktivitetskonsepter

Dette muliggjorde en systematisk analyse av mulige virkninger av *Friluftslivets år* innenfor den ordinære tilskuddsordningen.

Datavask og standardisering

Datasettet inneholdt flere ulike variabler for deltakelse:

- AntallDeltakere
- AntallDeltakereMålgruppeTotalt
- AntallDeltakereAldersgruppeTotalt
- AntallDeltakereUnike

Det viste seg at rapporteringspraksisen varierte betydelig mellom tiltak og mellom år. Enkelte tiltak rapporterte deltakelse i én variabel, mens andre brukte andre felt. Variabelen for unike deltakere var i liten grad benyttet og ble derfor ikke brukt som hovedgrunnlag i analysen.

For å sikre best mulig sammenlignbarhet ble det konstruert en samlet deltakervariabel «Maksimalt rapportert deltakelse per tiltak», definert som høyeste verdi av:

- AntallDeltakere
- AntallDeltakereMålgruppeTotalt
- AntallDeltakereAldersgruppeTotalt

Håndtering av ekstreme verdier

Datasettet inneholdt enkelte svært høye deltakertall, særlig knyttet til informasjonskampanjer og tiltak på digitale plattformer, samt tilfeller av feilregistreringer. Et konkret eksempel på sistnevnte var tiltaket "5 turer med Turbo" i 2024, som opprinnelig var registrert med over 14 millioner deltakere. Dette ble identifisert som en inntastingsfeil og korrigeret.

For å redusere påvirkningen fra ekstreme verdier ble analysen i stor grad basert på:

- median deltakelse
- fordelinger
- andeler
- sammenligning av tiltakstyper

Median ble vurdert som mer robust enn gjennomsnitt fordi enkelte store tiltak påvirket totalsommene betydelig.

Koding og kategorisering

Datasettet inneholdt flere kodebaserte variabler, blant annet:

- hovedtiltakstype
- tiltakstype
- målgrupper
- beliggenhet
- tilgjengelighet
- markedsføring

Flere av disse feltene inneholdt kombinasjoner av verdier (f.eks. 01|05|07). Disse ble analysert som separate kategorier og oversatt basert på tilhørende kodelister fra Miljødirektoratet.

Identifisering av tiltak med tilknytning til Friluftslivets år

Tilknytning til Friluftslivets år var ikke eksplisitt registrert i datasettet og måtte identifiseres gjennom tekstanalyse. Følgende tekstfelt ble analysert:

- tiltakstittel
- beskrivelse av målgruppeprioritering

- vurdering av måloppnåelse
- beskrivelser av aktivitetene

Tiltak ble klassifisert som tilknyttet Friluftslivets år dersom de:

- eksplisitt nevnte “Friluftslivets år”
- brukte betegnelser som “FÅ25”
- refererte til nasjonale kampanjer og markeringsaktiviteter knyttet til Friluftslivets år, herunder:
 - “Hele Norge bålet”
 - “Hele Norge bader”
 - “Friluftslivets uke”
 - “Friluftslivets dag”
 - “Hele Norge på tur”

Analyse av målgrupper

Målgruppeanalysen ble gjennomført på to nivåer:

1. Kvantitativ analyse av hvilke målgrupper tiltakene oppga å rette seg mot
2. Kvalitativ analyse av beskrivelser av inkludering, rekruttering og nye deltakere

Det var ikke mulig å beregne eksakt antall deltakere innen hver målgruppe, fordi de fleste tiltak ikke rapporterte individbaserte fordelinger. Analysen vurderer derfor målgruppeeffekt primært gjennom:

- tiltaksprofil
- aktivitetstype
- deltakelsesnivå
- beskrivelser i fritekst

Sammenligning mellom år

Sammenligningen mellom 2023, 2024 og 2025 ble gjennomført med samme metodiske definisjon av deltakelse for alle år. Dette gjorde det mulig å analysere:

- utvikling i deltakelsesnivå
- forskjeller i aktivitetstyper
- endringer i målgruppeprofil
- mobiliseringseffekter

Samtidig ble det lagt vekt på at:

- enkelte år inneholder flere store kampanje- og informasjonstiltak
- rapporteringspraksis varierer
- totalsummer må tolkes med varsomhet

Analysen la derfor særlig vekt på median deltakelse, deltakelse per tiltak og strukturelle forskjeller mellom tiltak og tiltaksstyper.

Begrensninger

Analysen har flere metodiske begrensninger. For det første varierer rapporteringskvaliteten mellom tiltakene. Enkelte tiltak rapporterer detaljert og systematisk, mens andre gir mer grove anslag. For det andre er det betydelig variasjon i hva som regnes som "deltakelse". Noen tiltak rapporterer fysisk oppmøte, mens andre rapporterer digital rekkevidde eller aggregert aktivitet. For det tredje mangler datasettet i stor grad informasjon om *unike deltakere*, *rekruttering av nye deltakere* og *effekter over tid*. Analysen gir derfor først og fremst grunnlag for å vurdere:

- aktivitetsnivå
- mobilisering
- bredde i deltakelse
- sannsynlige målgruppeeffekter

7.2.5 Medvirkning i forbindelse med utarbeidelse av læringspunkter

Hovedfunnene fra ferdig rapport med læringspunkter ble presentert for styringsgruppa og styret i Norsk Friluftsliv 4.juni 2026. I forbindelse med presentasjonen ble det gjennomført en medvirkningsprosess og innspillrunde i etterkant av presentasjonen med følgende spørsmål:

Om resultatene:

- ***Kjenner dere dere igjen i resultatene?***
- ***Hva er overraskende?***

For veien videre:

- ***Hvilke læringspunkter er viktigst?***
 - Prioriter de tre læringspunkter dere mener vil ha størst betydning for effekten av et nytt Friluftslivets år.
- ***Hva mangler i læringspunktene?***
 - Er det noe dere mener evalueringen undervurderer eller ikke har fanget godt nok opp?
- ***Hva er den viktigste forutsetningen for varig effekt?***
 - *Hvis erfaringene fra Friluftslivets år skal gi varig effekt, må vi ...*
 - Vurder fra ulike perspektiver; for eksempel fra medlemsorganisasjoner, friluftsrådene, fylkeskommunene, kommunene, andre organisasjoner.

Innspillene er blitt brukt for å utdype og konkretisere læringspunktene i kapittel 7.

7.3 Drøfting av data

I dette kapittelet diskuterer vi kvaliteten på datamaterialet innhentet og bearbeidet i forbindelse med evalueringen av Friluftslivets år 2025. Dette innebærer hva dataene kan svare ut og ikke, samt hva som er styrker og svakheter i datamaterialet.

7.3.1 Intervjuer

Vi har gjennomført intervjuer med ulike aktører for å innhente breddeinnsikt rundt både gjennomføring, organisering og måloppnåelse for Friluftslivets år. For å innhente den nødvendige breddeinnsikten til evalueringen har vi intervjuet personer som har en rolle på sentralt nivå i organisasjoner, kommuner og fylkeskommuner. Vi har intervjuet informanter med ulike roller, og med noen ulik innsikt og erfaring med Friluftslivets år med tanke på hvor tett på de har vært selve aktivitetene. Vi har ikke lyktes i å komme i kontakt med frivillige i forbindelse med Friluftslivets år. Dette gjør at intervjudataene i mindre grad får frem dybdeinnsikt og perspektivene til de frivillige, samtidig som de i større grad ivaretar et helhetsperspektiv fra aktørene involvert i Friluftslivets år.

I intervjuene har vi fokusert på informantenes erfaringer og opplevelser i forbindelse med Friluftslivets år. Tiltak og aktiviteter har blitt nevnt av informantene for å underbygge erfaringer og poenger, men vi har ikke systematisk innhentet informasjon om hvilke aktører som har gjort hva under intervjuene. På spørsmålene om måloppnåelse svarte noen av informantene at deres opplevelser i større grad var basert på en opplevelse og magesfølelse, og i mindre grad på dokumentasjon. Det er derfor en viktig nyansering at funnene fra intervjuene ikke kan brukes til å tallfeste antall aktiviteter eller effektmål. Intervjudataene har derimot gitt verdifull innsikt for å få forstå barrierer og mekanismer i både gjennomføring, organisering og måloppnåelse av Friluftslivets år. Disse dataene er også sentrale for å dokumentere og vise frem de ulike aktørenes opplevelser og erfaringer, samt viktige læringspunkter til videre arbeid.

I noen av intervjuene har informantene hatt flere roller, eksempelvis som styringsgrupperepresentant og som representant for egen organisasjon. I disse tilfellene har informantene skilt på innspill basert på rolle der det har vært nødvendig.

7.3.2 Data på måloppnåelse (befolkningsundersøkelse IPSOS-tall)

I befolkningsundersøkelsen fra IPSOS er de samme spørsmålene blitt stilt i både 2024 og 2025. Spørsmålene omhandler deltakelse i friluftaktivitet, om man har prøvd en ny friluftaktivitet, om man er blitt invitert med ut på tur, og om tilgjengeligheten til informasjon om friluftsliv der man bor. Dette er spørsmål som er direkte relevant for våre evalueringsspørsmål, og gir derfor et godt grunnlag for å vurdere effektmålene for Friluftslivets år 2025. Datamaterialet inneholder et høyt antall respondenter (over 1000 svar), som i utgangspunktet gir god representasjon av befolkningens meninger og opplevelser.

Det er imidlertid visse forhold som kan ha betydning for validiteten og representativiteten til dataene. For det første er spørsmålene fra undersøkelsen rettet inn mot vinter og sommeraktiviteter, og det er derfor ikke stilt spørsmål om hele året. Det er derfor vanskelig å vite om respondentene bare har svart for vinter og sommer, eller om de har inkludert vår og høst i sine vurderinger. Selv om spørsmålene er stilt på samme tidspunkt for sommer og vinter, kan det være metodisk utfordrende å direkte sammenligne år. Hvordan vinteren og sommeren var de ulike årene, kan påvirke svarene og opplevelsene til respondentene. For det andre er det en generell utfordring med spørreundersøkelser i befolkningen, at det ofte er en gruppe med særlig interesse for tematikken det

blir spurt om, som svarer på slike undersøkelsen. Det vil da si at besvarelsene derfor kan representere en gruppe som allerede er interessert i friluftaktiviteter. For det tredje, kan det være en utfordring at begrepet «friluftsliv» forstås forskjellig blant befolkningen. Selv om begrepet «friluftsliv» ikke benyttes i spørsmålsstillingen, kan opplevelsen av hva som kvalifiserer som «friluftsliv» påvirke respondentenes tolkning av spørsmålene når det kommer til hva som kvalifiseres som å være i naturen. Det kan være derfor være ulikt om bruk av nærnatur og parker/områder i nabolaget inkluderes i respondentenes svar på om man er blitt invitert med ut på tur.

7.3.3 Tilskuddsrapporter

Tilskuddsrapportene gir viktig innsikt i hvem som har søkt tilskuddsmidler, hva de har gjennomført av aktiviteter og hva som har vært gevinsten av disse aktivitetene. Siden dette datamaterialet har vært omfattende, har vi brukt kunstig intelligens til å sammenstille funnene. Kunstig intelligens er brukt til å vurdere tekst, samt identifisere tiltak hvor deltakelse er over eller underrepresentert. Denne tilnærmingen er valgt for å kunne innhente en breddeinnsikt i det som er blitt gjort på et overordnet nivå. En slik tilnærming har noen svakheter som er viktig å være oppmerksom på i tolkningen av funnene. Eksempler på dette er at tilskuddsrapportene baserer seg på egenrapportering og det kan derfor inneholde noen feil og mangler som kunstig intelligens ikke vil registrere. Dette gjelder blant annet tastefeil i Excel på hvor mange deltakere som har vært på et arrangement. For å imøtekomme dette har vi jobbet dynamisk med også ha en kvalitetssjekk fra en av våre konsulenter. Vi har identifisert og rettet dette opp i et par tilfeller der vi har registrert feil i antall deltakere der vi har blitt oppmerksom på svært høye eller lave tall. Dette er ikke gjennomgått systematisk, men heller rettet opp der vi blitt oppmerksomme på mulige feil.

7.3.4 Samfunnsøkonomiske vurderinger

Samfunnsøkonomiske analyser har i Norge svært strenge metodekrav. Dette er fordi det skal være sammenlignbart med andre analyser, slik at beslutningstakere kan få informasjon på samme grunnlag. For å estimere samfunnsøkonomiske effekter behøver vi et grundigere datagrunnlag, samt kvantum og enhetsverdi. Kvantum kan være antall mennesker som blir påvirket av friluftslivets år, antall organisasjoner eller hvor stort naturområde som blir benyttet. Enhetsverdi vil være hvor stor betydning det har for menneskene involvert, hvor mye bedre eller dårligere de har det som konsekvens av friluftslivets år, hvor stor effekt det har på organisasjoner, eller for eksempel hvor mye bedre naturen blir ivaretatt som følge av mer friluftsliv. Videre vil det også være behov for informasjon knyttet til hvor mye penger og tid som har blitt brukt på å arrangere friluftslivets år, og om organisasjoner eller mennesker tilknyttet arrangementet har fått inntekter på grunn av det.

I denne evalueringen er det kun to resultater som vil kunne være delvis relevant å se på for å vurdere effektene. Dette er økningen på 2% i antall som deltar i ukentlige friluftslivsaktiviteter, og økning i antall som har invitert hverandre ut på tur, og/eller blitt invitert med ut på tur. For 2% økningen vet vi ikke hvor mange dette gjelder, så vi har ikke kvantum, og vi vet heller ikke hva deltakernes alternativ hadde vært - om de ikke deltok i friluftsliv. Vi vet derfor ikke hvor stor betydning det har for deltakerne, fordi noen kan ha vanlig trening, eller andre typer friluftslivsaktiviteter som alternativ, mens andre kan ha stillesitting inne som alternativ. Altså har vi heller ikke enhetsverdien. Det samme

gjelder for økningen i antallet som har invitert hverandre ut på tur, eller blitt invitert. Her har vi heller ikke omfanget på hvor mye dette skjer/har skjedd.

På grunn av dette blir den metodisk riktige samfunnsøkonomiske vurderingen å koble funnene fra evalueringen opp mot samfunnsøkonomisk teori og forskning, for deretter å belyse potensielle samfunnsøkonomiske effekter for deltakerne i friluftslivets år. Dersom en samfunnsøkonomisk effektmåling eller nytte-kostnadsanalyse skal gjennomføres basert på det datagrunnlaget som finnes i dag, vil det medføre resultater med svært høye usikkerhetsmomenter, som vi metodisk sett skal belyse. Dette vil for eksempel kunne være store antakelser om kvantum og enhetsverdi, som skal belyses på samme måte som andre samfunnsøkonomiske analyser - altså på nasjonalt nivå. Det medfører at de samfunnsøkonomiske effektene trolig blir vurdert til "liten positiv" ikke-prissatt effekt, eller at kostnadene overstiger nytten, siden vi kun har investeringsverdien til arrangementet, men ikke nytteverdien i kroner og øre. For arrangørene av friluftslivets år vil det derfor trolig bli mindre lønnsomt å beskrive dette mer konkret enn å koble de samfunnsøkonomiske effektene på forskning, slik som det i utgangspunktet er gjort.

Litteraturliste

- Andreoni, J. (1990). Impure Altruism and Donations to Public Goods: A Theory of Warm-Glow Giving. *The Economic Journal*, 100(401), 464–477. <https://doi.org/10.2307/2234133>
- Beames, S. K., & Eriksen, J. W. (2026). Friluftsliv: the almost nearly perfect concept. *Frontiers in sports and active living*, 8, 1705892. <https://doi.org/10.3389/fspor.2026.1705892>
- Crumpler, H., & Grossman, P. J. (2008). An experimental test of warm glow giving. *Journal of Public Economics*, 92(5–6), 1011–1021. <https://doi.org/10.1016/j.jpubeco.2007.12.014>
- Dixon, R. (2023, 27. september). *The Norwegian secret: How friluftsliv boosts health and happiness*. The Guardian. <https://www.theguardian.com/lifeandstyle/2023/sep/27/the-norwegian-secret-how-friluftsliv-boosts-health-and-happiness>
- Helsedirektoratet. (2024). *Fysisk aktivitet i forebygging og behandling: Voksne og eldre*. <https://www.helsedirektoratet.no/faglige-rad/fysisk-aktivitet-i-forebygging-og-behandling/voksne-og-eldre>
- Innovasjon Norge. (2025, 20. november). *Verdiskapingen i norsk reiseliv i 2024*. <https://reiseliv.innovasjon norge.no/artikkel/verdiskapingen-i-norsk-reiseliv-i-2024>
- Meld. St. 18 (2015–2016). *Friluftsliv – Natur som kilde til helse og livskvalitet*. Klima- og miljødepartementet. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-18-20152016/id2479100/>
- Miljødirektoratet. (u.å.). *Hva er besøksforvaltning?* <https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/friluftsliv/naturvennlig-ferdsel/besoksfvaltning-i-mye-besokte-naturomrader/hva-er-besoksfvaltning/>
- Norsk Friluftsliv. Strategiplan for friluftslivets år 2025.
- Norsk Friluftsliv. Virksomhetsrapport 2025. https://norskfriluftsliv.no/materials/%C3%85rsm%C3%B8te/2026/2025_Virksomhetsrapport_Norsk-Friluftsliv-WEB.pdf
- Norsk Friluftsliv. (u.å.). *Om Friluftslivets år 2025*. Friluftslivets år. <https://friluftslivetsar.no/om-friluftslivets-ar>
- Norsk Friluftsliv. (2024, 30. desember). *7 av 10 ønsker å være mer fysisk aktive i 2025*. <https://norskfriluftsliv.no/siste-nytt/sporreundersokelser/7-av-10-onsker-a-vaere-mer-fysisk-aktive-i-2025>
- Norsk Friluftsliv. (2025). *Rapport fra Forskning i friluft 2024: Oslo 28.–29. november 2024*. <https://norskfriluftsliv.no/images/Forskning-i-friluft-2024-konferanserapport-endelig-utgave.pdf>
- Norsk institutt for naturforskning. (u.å.). *Samfunn og naturbruk*. <https://www.nina.no/Vare-fagomrader/Samfunn-og-naturbruk>

Oisin, A. (2023, 9. november). *Friluftsliv: The Norwegian prescription for health and happiness*. News-Medical. <https://www.news-medical.net/health/Friluftsliv-The-Norwegian-Prescription-for-Health-and-Happiness>

Statistisk sentralbyrå. (2024, 19. november). *Idrett og friluftsliv, levekårsundersøkelsen*. <https://www.ssb.no/kultur-og-fritid/idrett-og-friluftsliv/statistikk/idrett-og-friluftsliv-levekarsundersokelsen>

Statistisk sentralbyrå. (2023). *Friluftsliv i Norge. Status og historisk utvikling* (Rapport 2023/31). <https://www.ssb.no/kultur-og-fritid/idrett-og-friluftsliv/artikler/friluftsliv-i-norge.status-og-historisk-utvikling>

Bright
ideas.
Sustainable
change.

RAMBOLL